

65KR.

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

51

FORÅR
2017

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

FANTASK

Sankt Peders Strøede 18 1453 København K
+45 33 11 85 38 www.fantask.dk fantask@fantask

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 51, Forår 2017

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller den anden måde har med fantastik at gøre. Se mere på www.himmelskibet.dk.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg er © indlæggenes ophavs-mænd.

HIMMELSKIBET udgives af foreninen Fantastik. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.

Ansvarshavende redaktør:

Klaus Æ. Mogensen
Tlf. 30 65 11 22
himmelskibet@fantastik.dk

Kontaktadresse

(bl.a. ved adresseændring):
Thomas Winther
Bovneager 75
2600 Glostrup
kasserer@fantastik.dk

Dette nummers redaktør:

Klaus Æ. Mogensen

HIMMELSKIBET udkommer ca. fire gange om året. Medlemmer af foreninen Fantastik modtager bladet gratis. Institutions-abonnement koster 250 kr. for fire numre. Medlemskab eller abonnement kan opnås ved at indbetale 250 kr. til konto i BankNordik 6515 30504775661. Husk at angive navn og adresse. Girokort til indbetaling kan rekvireres ved at sende en e-mail til forening@fantastik.dk.

Løssalgspris: 65 kr./stk.

Layout & montage:

Klaus Æ. Mogensen

Forsidegrafik: Michael Bernth

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri
ISSN-NR: 1603-5836

Deadline for #52: 1/6 2017

Annoncepriser:

Omslag, bagside: 400 kr.
Omslag, inderside: 250 kr.
Helside inde i bladet: 150 kr.
Halvside inde i bladet: 100 kr.

Korrektur: Lykke Hashøj

INDHOLD

Forsideillustration og bagside: Klaus Æ. Mogensen
Fotokollager med digitale effekter

Claire North, plotmester.....	4
Artikel af Kenneth Krabat	
Kosmisk knas.....	7
Tegneserie af Peder Riis	
Hvad fa'n er ... Future History.....	10
Artikel af Klaus Æ. Mogensen	
Future History: Asimovs Foundation.....	14
Artikel af Tue Sørensen	
Anmeldelser.....	17
Bøger, film og spil	
De gale piger fra Englemagersøen.....	42
Novelle af Rannva Saltoft	
Fantasy-tegneserier: ElfQuest.....	53
Artikel af Tue Sørensen	
Fantasy-tegneserier: Rat Queens.....	54
Artikel af Klaus Æ. Mogensen	
Nyt om fantastik.....	55
Ved Klaus Æ. Mogensen	
Ny fantastik på dansk.....	57
Ved Janus Andersen	

CLAIRE NORTH, PLOTMESTER

Af Kenneth Krabat

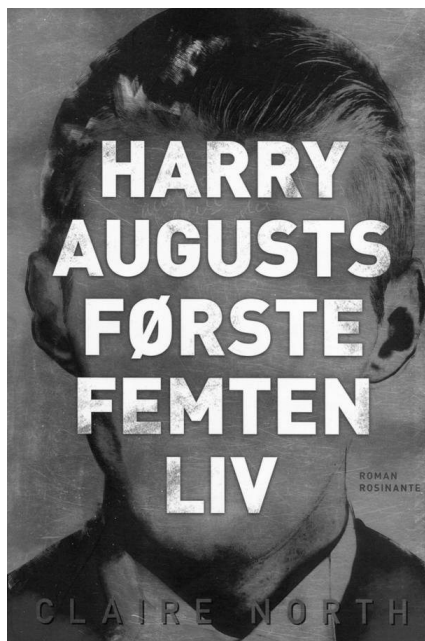
Kenneth Søgaard Krabat er en dansk forfatter og digter (forfatternavn Kenneth Krabat, født 30. januar 1963 i København). Han har siden uddannelsen som elektriker 1983 ernæret sig som taxachauffør, handicapbørn, oversætter, underviser, radiovært o.a. og studerede 2003-2005 voksenpædagogik.

Kenneth Krabat debuterede som digter i tidsskriftet Hvedekorn i 1985 og i bogform med digtsamlingen ...Naiv? Sagde det nøgne barn (1987). 1996 blev han blandt de første danske forfattere, som begyndte også at udgive på nettet og i ebog - her oftest via sit eget domæne, kunstnersitet menneske.dk. Han har fra 1996 udgivet visse egne eDigtsamlinger og netdigtsamlinger på Forlaget Se, snel, samt en del digte og prosa som podcasts. Fra 1987 mange bidrag til digtantologier, og fra 2007 med særligt fokus på antologier med danske science fiction-forfattere.

Længe har jeg ikke været Så begejstret:

Data over tid via genfødsel til samme liv, usynlighed via andres glemsel, bevidstheds overlevelse i andres kroppe – igennem de snart 4 bøger skrevet af Claire North, aka. Catherine Webb, som tillige skriver under pseudonymet Kate Griffin, løber en længsel efter at leve mere end ét liv, være mere end én person.

I Harry Augusts første femten liv genfødes hovedpersonen til sit eget liv, men med alle minder intakt. Der findes andre genfødte som han – de er anomalier – der står uden for entropiens kaos. Skønt alle normale agerer komplet ens som karakterer i hvert liv, er de genfødtes indflydelse nok til at afstedkomme små forandringer – med flere genfødsler bag sig bliver intet liv det samme, når man har forudviden. Her taler vi om et stort set komplet cyklisk univers med ganske små anomalier, de genfødte, som viser sig måske alligevel at være årsag til større forandringer...

I *The sudden appearance of Hope* bliver hovedpersonen glemt af alle omkring sig inden for ganske kort tid, hvilket gør det muligt for hende at være hvem som helst, stort set, men udelukker varige tilknytninger

og reelt at findes. Hun må således opfinde måder at findes på for andre og for sig selv. Disse måder er ganske storslået beskrevet, drevet som de er af en livslang desperation, der vil have hele livet ud af hvert et møde.

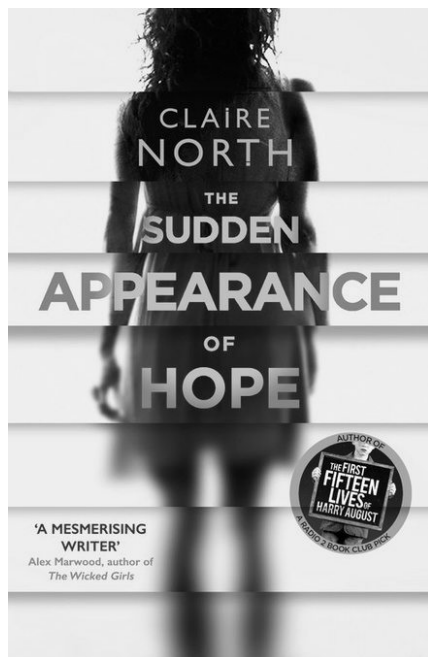
Touch omtales sjovt nok ikke som en fantastisk roman, men besidder dog samme karakteristika som de to andre: Hovedpersonen kan overtage en andens krop gennem simpel berøring og fortrænge beboeren til passivt påsyn. Fortællingen begynder med at han/hun pludselig bliver jaget, og man følger hans/hendes liv i nutid og fortid med alle de længsler efter nærhed og stabilitet, som et redeligt menneske altid besidder. Jeg er i skrivende stund gudskelov ikke færdig med den.

Understregningen af det redelige er faktisk én af særegenskabene ved Claire Norths tre bøger, idet det biologiske imperativ af nødvendighed påhæftes bevidstheden snarere end kroppen: Det er bevidstheden, der vil overleve, når nu kroppen ikke er til at stole på – genfødsel, usynlighed, ingen egen krop.

Selvom hendes hovedpersoner er underlagt særlige skæbner, som amerikanere med sikkerhed ville fremstille som besiddelse af superkræfter, fremstår alle tre karakterer som følelende individer, eller mennesker, der qua anderledeshed og gennem *trial and error* tvinges til at lære at medfølge. Hvilket forekommer at være eneste måde at blive del af menneskeheden på, når nu man er så anderledes. Men hendes hovedpersoner forekommer alle at kæmpe med begrebet 'redelighed' som forudsætning for at leve så længe og særligt, som de gør.

Det er virkelig svært at referere fra Claire North's bøger uden at afsløre handlingen, men lade mig sige det sådan hér:

Som elsker af begrebet 'rejse i tid' er *Harry Augusts første femten liv* den hidtil uovertrufne tidsrejseidé Punktum.

Af andre cykliske fortællinger af høj karat kan nævnes Jack McDevitts *Time Travellers Never Die* og Robert A. Heinleins "All you Zombies" (filmatiseret i 2014 som *Predestination*, red.) og "By His Bootstraps", men hvor disse fortællinger på næsten ego-manér nedlægger den perfekte cyklus/de perfekte paradokser, er *Harry August* 'braineren' for enhver nyttilkommen til tidsrejser, og for mere erfarne dén variation i et stabilt univers, som ryster irritationen over den logiske opretholdelse af block- og multivers-IDEERNE af faktatungede skuldre.

Jeg føler en fryd, næsten skadefryd, over at nogen har kunne forny tidsrejse-tropen på en så tilsyneladende ukompliceret og ukomplicerende måde. Så helt igennem elegant!

Og det er noget andet: Claire North er en monumentalt dygtig plotter! En Mester.

Man kan beskyldte mange forfattere for plothuller, som vel overvejende skyldes en mellemting mellem sjusk, hastværk, dårlige redaktører og dovenskab. Og logiske brister kan selvfølgelig opstå under skrivningen af enhver fortælling og true med at sprænge plottet indefra, hvis de skal fuldstændig forløses – hvilket forfatteren så kan føle sig nødsaget til at leve

med for ikke at skulle spille sit, givet, langvarige arbejde fuldstændigt, eller plotte en stor del af bogen helt om.

Hvis derimod læseren en opdager en logisk brist, gives kun to veje: At slippe bogen og sige at dén og forfatteren svigtede, eller at male hen over bristen og lade som ingenting. Graden af *suspension of disbelief* er vel udpræget et karaktertræk. Men hos Claire North er der ingen logiske brister.

Som én, der flere gange har forsøgt sig med romanprosa og har måtte opgive af mangel på systematik, har jeg kun beundring til overs for Claire North.

Når hun sætter sig for at gennemføre en idé, kommer hun ud i alle hjørner. Hendes roman *The Suppen Appearance of Hope* om kvinden, som alle glemmer, kunne i andres hænder alene have været en moderne 'Palle usynligt i verden'-fortælling, hvor Palle har alle fordelene og ingen af ulemperne, men CN går linen ud og spørger sig selv og sin hovedperson om, hvordan det egentlig opleves, når ingen kan se én. Hvad er de menneskelige omkostninger; hvordan tage ved lære, når alle glemmer ens handlinger; hvordan kan man have medfølelse med andre pga. overgreb man har påført dem, når alle glemmer hvad der er overgået dem (om end de vågner op med fysiske skader, som efter alkoholblackout!) Hvordan vokser man til fuldgældigt menneske, når man ikke kan knytte

Claire North

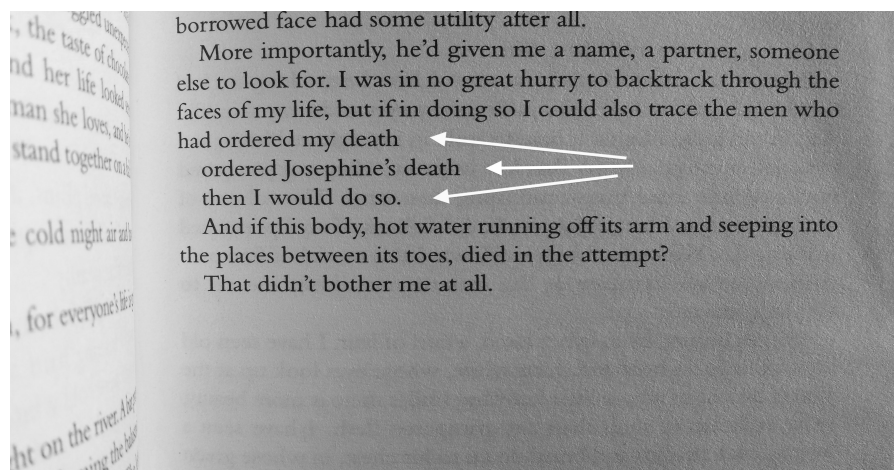
varige forbindelser? Hvilket menneske bliver man, når ingen husker én?

Faktisk er *The Suppen Appearance of Hope* så gennemplottet, at den er nødt til at begynde forfra, da omstændigheder tvinger hovedpersonen til at begynde forfra. Jeg spurgte Claire North om det på twitter, og hun rystede det bare af sig og kaldte det "bad writing", men jeg er nu begejstret nok til at tilskrive hende ubevidst og nådesløs konsekvens. Tabula Rasa.

Det er sjovt det her med at genkende og anerkende en forfatters håndværk.

Der er uanet med muligheder, fra tegnsætning til stiln til research til begyndelser til ... men en perspektivteknik er et nærmest fingeraftryksagtige greb hos Claire North. Det op-sættes på følgende måde:

... hovedpersonens tanker åbenbares i et flydende forløb, der gør det muligt for læseren at være med på det hele i nær for-

tid

og med ét laves et indskud, der præciserer og korrigerer tankestrømmens konklusioner, uden et afsluttende punktum i foregående afsnit og med en indrykning i nærværende indskud, som om det hele var en drømmende strøm og ikke en forfattergudbårende fortælling

hvorefter den flydende tankestrøm fra før genoptages og fortællingen kører videre i stramt plottet gear mod en pointe og et punktum.

Det er simpelthen så flot!

Forfatteren fortæller strømmende i en fortids nutid, men så alligevel ikke! Med et simpelt, næsten poetisk greb siger hun: Nu skal du høre; der er en dybere kælder under det her; der er et NU, og det er hér du er, læseren; fortællinger finder FAKTISK sted NU og DU er med på rejsen!

Som læser gav det et ryk i mig første gang. I ét hug blev jeg flyttet helt ind i hovedpersonens tanker; dér hvor hovedpersonen er nødt til at korrigere forfatteren!

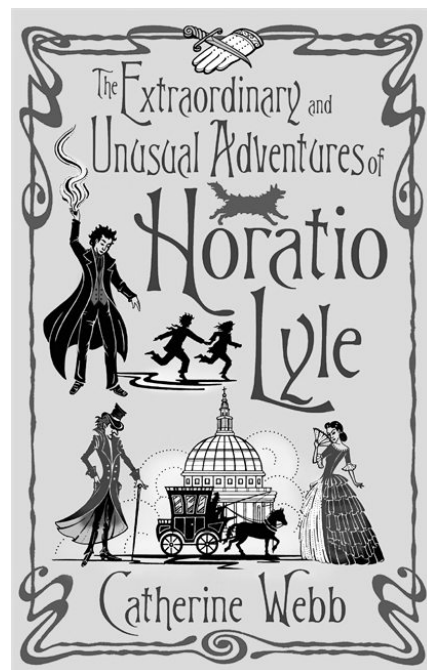
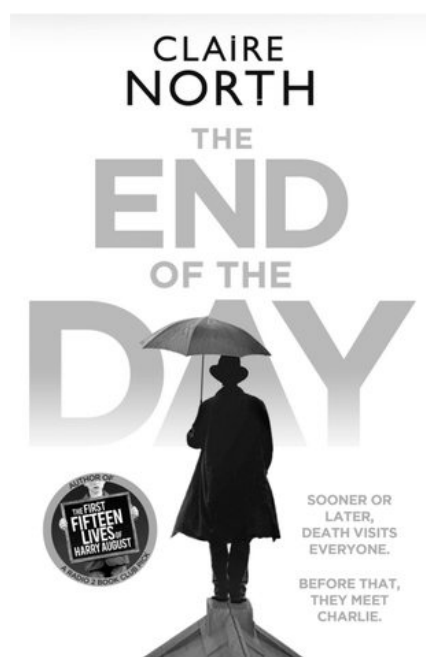
Hvad det siger om relationen imellem virkelighed og fiktion, skal man nok have en fokuseret uddannelse for klart at kunne sondre i, men det giver mig et fornemmet indblik i forfatterens villighed til, eller måske behov

for, at komme på banen i en virkelig forstand, som ikke er muligt for hende. Jeg gætter, men det er ikke usædvanligt for stærkt introverte mennesker.

Ser man forfatterfotoet i orbits udgave af *Touch*, kan man i forhold til romanernes enorme idérigdom og konsekvenstænkning se en nærmest paradoksalt anonym fremtoning i Claire Norths ansigt. Det er lige før hun misser mod kameraet fra en anden verden. Tolerance, lidt anstrøg til sarkasme, ingen venlighed dér. Ikke som i romanerne, hvor hovedpersonerne på grund af deres omstændigheder tvinges til at udvikle og bruge af personligt overskud på at være venlig og omsorgsfuld over for dem, der ikke kan selv eller som skæbnen har forbigået.

Jeg håber, jeg aldrig bliver bedt om at sige ovenstående til hende eller at hun læser det selv. Den udvikling hun gennemgår som fortæller, er intet mindre end fantastisk og jeg ønsker ikke at afbryde den, hverken for hendes eller min egen skyld.

Det er muligt, at hun med tiden kører fast i gentagelsen – der er visse træk ved fortællingerne, som kunne antyde dette; f.eks. en tilsyneladende uvillighed til eller manglende nødvendighed af at gennemspille gennemsnitsmennesker

tab og lidelse – men det er også muligt, at lidelser i hendes eget liv vil give hende brændstof til den fænomenale kontrol, som hun er i stand til at udøve over sine basale idéer:

Hvad hvis man som gammel genfødning kan møde og tale med mennesker, der just er genfødt og derfor har levet et helt liv i en fremtid, man aldrig selv vil kunne se, fordi man altid genfødtes det samme år?

Hvad hvis man er nødt til at gå med ud på badeværelset med den fyr, man har danset med hele aftenen, for at han ikke skal glemme én?

Hvad hvis man indtager en krop og over tid oplever, at ens stærke følelse af forelskelse må have sit udspring i den bevidsthed, man har fortrængt?

Uanset hvad er jeg på nej, jeg er totalt på

og glæder mig helt vildt til den næste, som kommer 4. april, *The End of the Day*, og til at læse hendes ungdomsromaner, heraf ikke mindst de fire i serien om *The Extraordinary & Unusual Adventures of Horatio Lyle*.

Og så er der hendes tredje persona, Kate Griffin, som jeg fuldstændig gemmer til senere og derfor slet intet ved om endnu.

Lykke.

KOSMISK KNAS

-AF PEDER RIIS

MUHAHAHA!
DIN SITUATION ER HÅBLØS, LOLETTA!

JEG STOPPER IKKE DIN
NEDSÆNKNING I SYREPØLEN,
FØR JEG HAR FÅET DEN
HEMMELIGE OPSKRIFT!

IKKE SÅ HURTIGT,
ZEREBRUM!

SPILLET ER UDE!

WHAAAA!

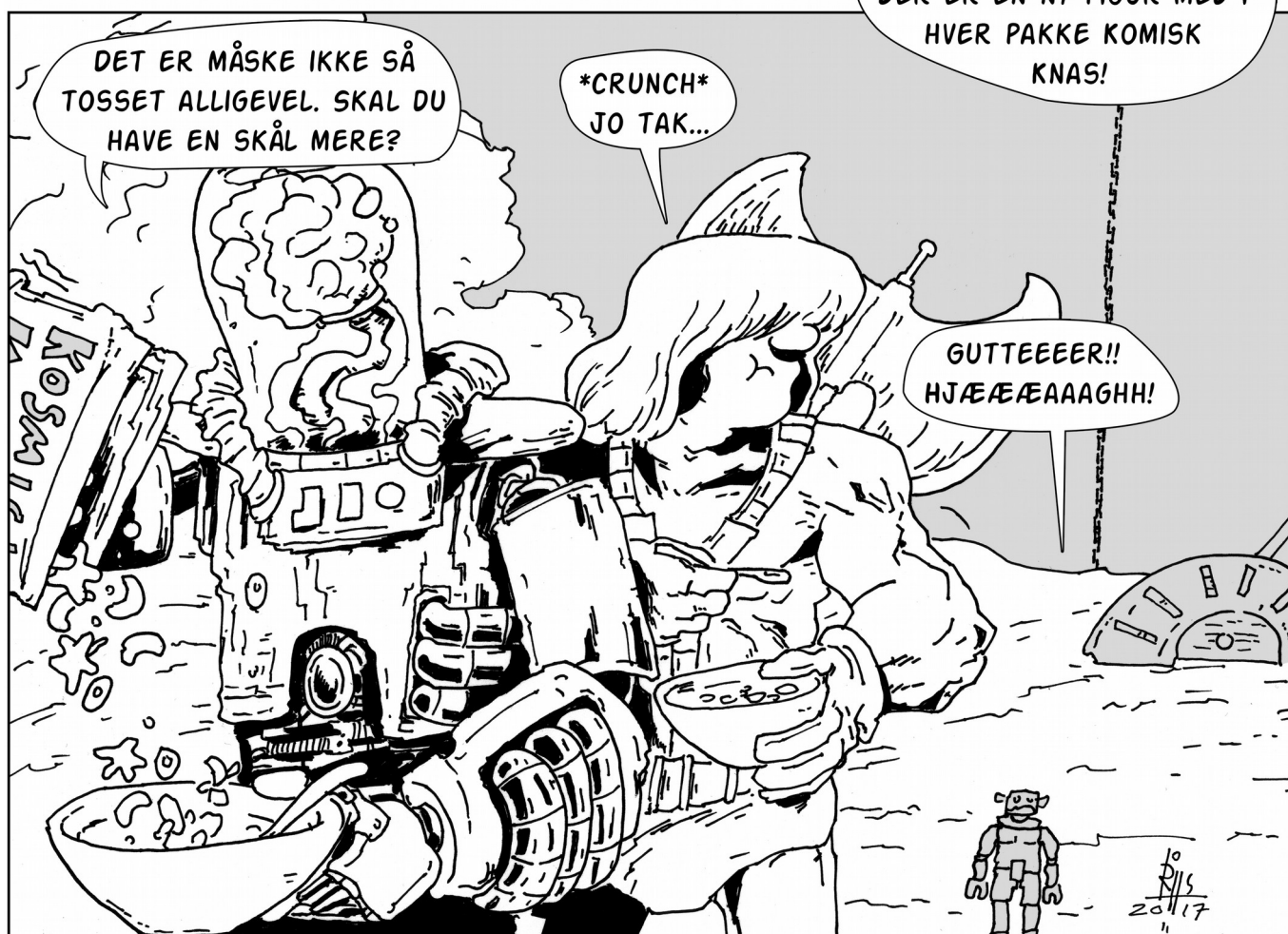
DEN HEMMELIGE
OPSKRIFT PÅ KOMISK KNAS
MÅ ALDRIG FALDE I DE
FØRTERTE HÆNDER!

ARGH!

KOSMISK KNAS,
EN DEL AF ET VARIERET
MORGENMÅLTID!

ÅH, MILDE
MARIEHØNE!

KOSMISK
KNAS

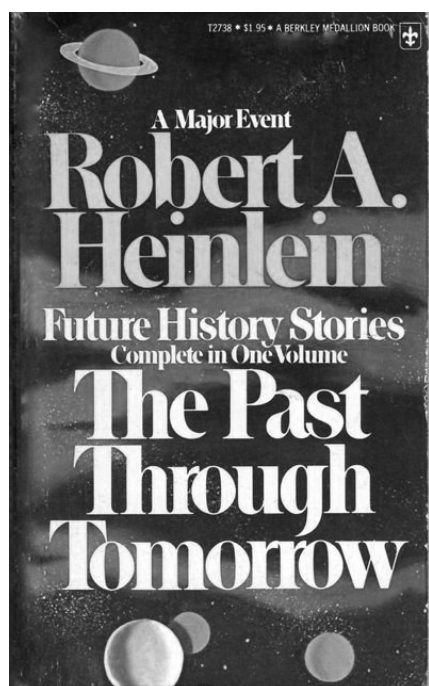
AGEOPPEDER.DK

Hvad fa'n er ...

FUTURE HISTORY

Af Klaus Æ. Mogensen

I artikelserien "Hvad fa'n er..." skriver jeg om forskellige undergenrer af de fantastiske genrer. Denne gang handler det om 'future history'.

Hvad er future history?

En future history er en samling af romaner og/eller noveller, der tilsammen illustrerer en mulig fremtid for menneskeheden over flere hundrede eller tusinder af år – nogle gange mere. Historierne behøver ikke have tilbagevendende personer og har ofte kun universet tilfælles, selvom der kan være referencer til personer og begivenheder der optræder i andre historier. Det er sjældent at den beskrevne fremtid er planlagt i detaljer fra starten fra forfatterens side, men omvendt er det også sjældent at historierne er skrevet i strengt kronologisk orden.

De fleste klassiske future histories er space opera – eller bliver det i hvert fald på et tidspunkt. Vi ser ofte menneskets første spæde skridt ud i verdensrummet og hvordan de bevæger sig ud fra vores galakse eller endnu videre – og ikke sjældent er der en coda der fortæller om menneskehedens endelige forfald eller undergang.

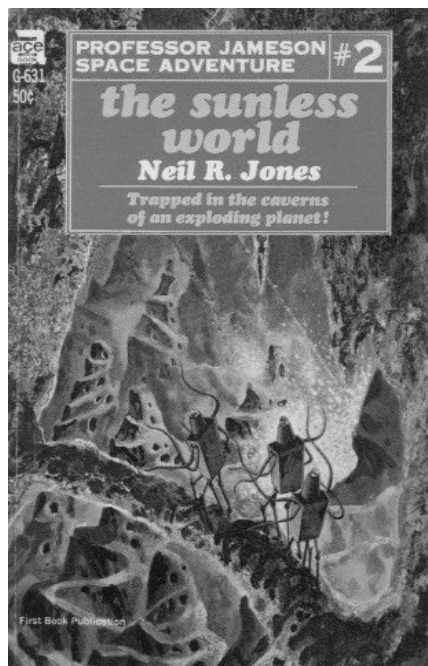
Fra forfatterens side handler deres future history ofte bare om at have en ramme at sætte diverse ellers urelaterede historier ind i. Det er trods alt lettere end at skulle opfinde et nyt fremtidsunivers til hver eneste historie, med en unik kultur og en unik forklaring på hvordan man rejser hurtigere end lyset, og så videre. For læserne giver det en stærkere fornemmelse af at historierne foregår i et større univers end det man ser i den enkelte historie. Ofte bruger forfatterne det store tidspanorama til at beskrive tanker om hvordan civilisationer vokser og forgår på grund af menneskets skaberkraft, hybris og dårskab. I mere end én future history forfalder en storslået civilisation til barbari og fragmentering, måske inspireret af Romerrigets forfald og endeligt. Det gælder blandt andet for Isaac Asimovs *Foundation*-serie, der hovedsageligt foregår efter den galaktiske civilisations fald, og Poul Andersons

Technic History, hvor civilisationen faktisk forfalder hele to gange – anden gange lidt mere voldsomt end første.

En række historier sat i samme univers, der ikke bekymrer sig om menneskehedens udvikling over tid, regnes ikke for future history. Det gælder for eksempel Iain M. Banks *Culture*-romaner, hvor det ikke er vigtigt hvornår historierne finder sted, og romanserier a la Lois McMaster Bujolds *Vorkosigan*-bøger, der udspiller sig over nogle få årtier. Der er selvfølgelig grænsetilfælde; et eksempel er C.J. Cherryhs science fiction-romaner, hvoraf mange foregår i samme univers over flere århundreder, men som ikke beskæftiger sig med hvordan menneskehedens skæbne udvikler sig. Ej heller regnes enkeltværker, der beskæftiger sig med menneskehedens udvikling, generelt som future history. Her kan blandt andet peges på Olaf Stapledons roman *Last and First Men* (1930), der beskriver menneskehedens historie over to milliarder år, men hvor fremtidsuniverset ikke giver plads til flere narrativer (om end hans senere roman *Star Maker* angiveligt foregår i samme univers), og på H.G. Wells *The Shape of Things to Come* (1933), der er skrevet som en historiebog der kigger tilbage fra år 2106.

Tidlige værker

Future history som genre eller fortælleelement har eksisteret næsten lige så længe som den amerikanske SF-magasin-tradition. Typisk bliver forfatteren Neil R. Jones krediteret som den første til at skabe en future history, da de fleste af de noveller han skrev fra 1930 til 1951 (hvor han holdt op med at skrive) foregår i samme fremtidsunivers. De fleste af disse historier handler om det sidste menneske i universet, Professor Jameson, en videnskabsmand fra det 20. århundrede der lader sig nedfryse og fyrrer millioner år senere bli-

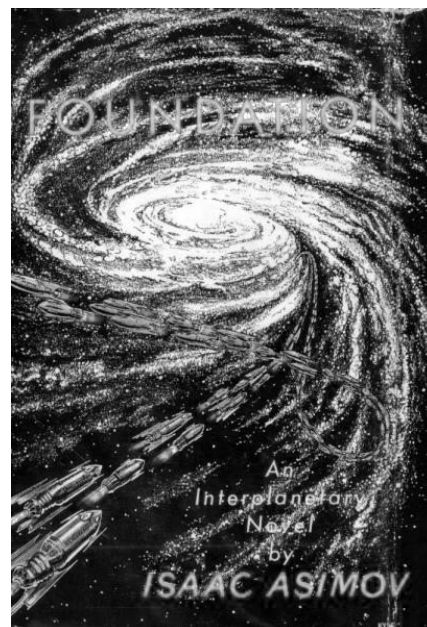
ver genoplivet af nogle kybernetiske aliens (der i øvrigt anses som inspirationen for Star Treks 'Borgs').

Neil R. Jones er stort set gået i glemmebogen. Det samme kan ikke siges om Robert A. Heinlein, hvis første mange noveller og romaner fra 1939 til ca. 1950 indgår i samme fremtidsunivers. Begrebet future history bruges faktisk første gang af John W. Campbell, redaktøren af magasinet *Astounding Science Fiction*, netop til at beskrive Heinleins sammenhængene historier, og i marts 1941 trykker magasinet en tidslinje over disse historier, den første gang noget sådant er blevet gjort (senere eksempler er Poul Andersons *Technic History* og Cordwainer Smiths *Instrumentality of Mankind*).

Heinleins future history-historier starter før mennesket bevæger sig ud i rummet og dækker de første spæde skridt ud i rummet (bl.a. i "The Man Who Sold The Moon" (1949), der beskriver den første (kommercielle) månefærd i 1978), men indeholder også dystopiske historier sat i et fremtidigt teokratisk diktatur i USA ("Misfit" (1939), "If This Goes On" (1940) og "Coventry" (1940), senere samlet som *Revolt In 2100* og oversat til dansk i 1971 som *Revolution i år 2100*) og ender omkring år 3500

med kortromanerne "Universe" og "Common Sense" (begge 1941, samskrevet i 1961 som romanen *Orphans of the Sky*), en af de første beskrivelser af generationsrumskibe i science fiction-genren. En gennemgående figur i flere af Heinleins future history-historier er den næsten udødelige Lazarus Long, som bliver talerør for Heinleins tanker om kultur, politik og seksualitet, især i de sene romaner *Time Enough for Love* (1973) og *To Sail Beyond the Sunset* (1987), hvor han vender tilbage til sin gamle tidslinje. Disse romaner indeholder tids- og dimensionsrejser og søger at knytte flere af Heinleins værker sammen i et samlet multivers; en øvelse som man kan have delte meninger om.

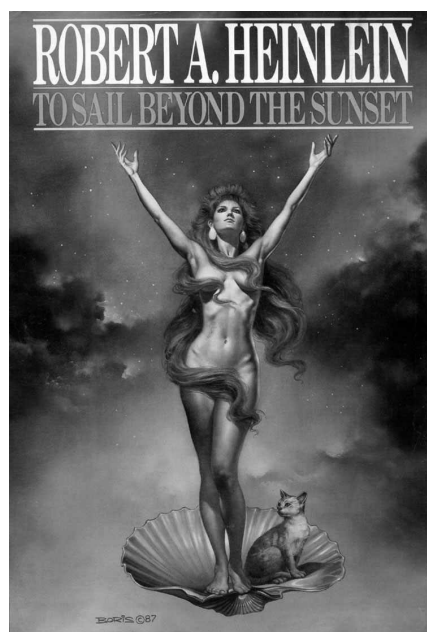
Næsten lige så gammel som Heinleins future history er Isaac Asimovs berømte *Foundation*-historier. Selvom disse historier er bedst kendt som en trilogi udgivet 1951-53, blev de først udgivet som en række noveller og kortromaner i årene 1942 til 1950, og forhistorien "The Psychohistorians" blev først skrevet til bogudgaven. Senere udvidede Asimov denne future history med romanerne *Foundation's Edge* (1982), *Foundation and Earth* (1985), *Prelude to Foundation* (1988) og *Forward the Foun-*

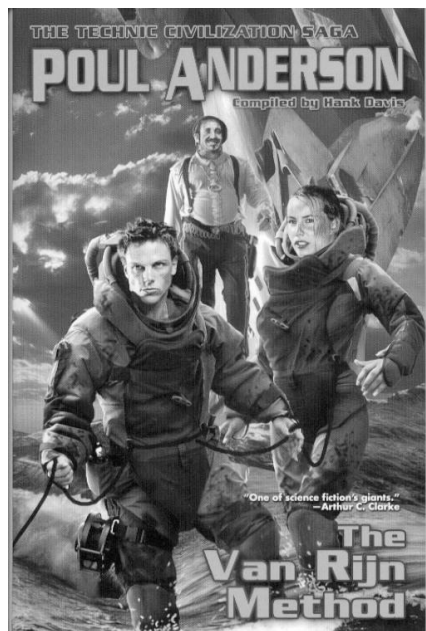

dation (1993), hvor han, i stil med Heinlein, forsøger at skabe et samlet univers for tidligere urelaterede historier, blandt andet hans klassiske robotfortællinger og tidsrejseromanen *The End of Eternity* (1955). Ligesom for Heinlein er der delte meninger om hvor interessant dette forsøg på at skabe en enhed er, men man kan ikke komme udenom at det bidrager til at skabe en større future history end værkerne hver for sig gør.

Hovedværker

Jeg har flere gange ovenfor nævnt Poul Andersons *Technic History*, der strækker sig fra midten af det 21. århundrede til omkring år 4000. Næsten alle historierne foregår i en fremtid hvor rejser hurtigere end lyset er almindelige og mennesket har spredt sig til hundredvis og senere tusindvis af planeter i Solens mere eller mindre umiddelbare nabolag. En pointe er at menneskeheden især har udforsket de tilsyneladende mest interessante solsystemer, så selv midt inde i det område som menneskeheden har spredt sig til, kan der være uudforskede planeter, og mange af historierne handler netop om opdagelsen og udforskningen af sådanne og de fremmede kulturer der befinder

sig der. Især to perioder i denne future history er dækket i romaner og noveller, tiden med the Polesotechnic League, en interstellar handelsorganisation der dominerer den menneskelige civilisation i det 24. til 26. århundrede, og The Terran Empire, i det 28. til 31. århundrede. Til hver af disse perioder har Anderson skabt gennemgående hovedpersoner, som vi følger i flere historier i slutningen af de to perioder.

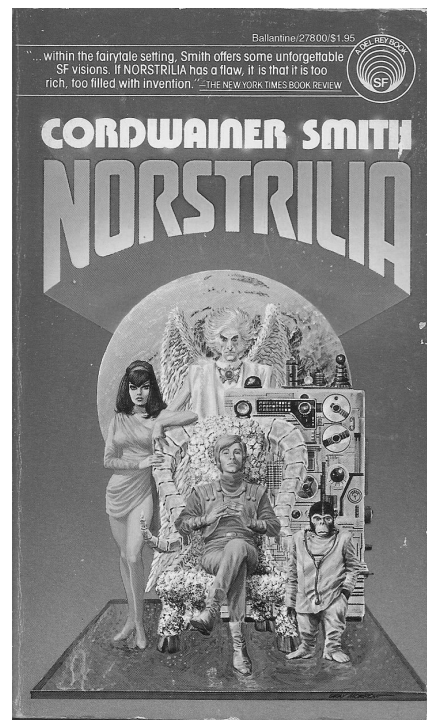
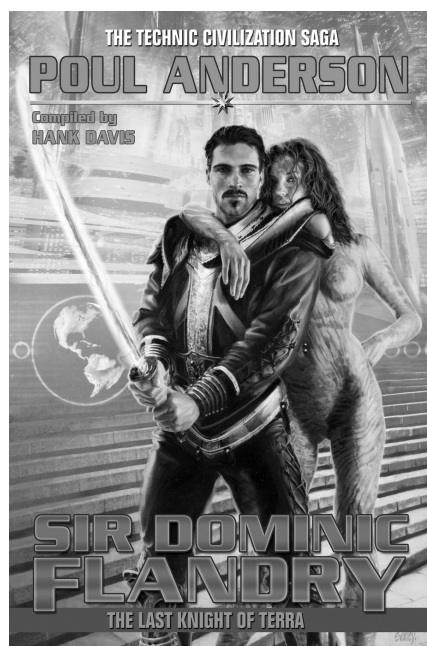
Handelsmanden Nicholas van Rijn er ikonet på den Polesotekniske Liga, Han er en flamboyant libertiner, der er stor i munden og skarp i hjernen og altid kan finde en måde at løse problemer og samtidig skabe forretninger, der kommer alle de involverede til gode. På sine gamle dage oplever han Ligaens idealer gå i opløsning i grådighed og in-fight, og hans protege David Falkayn søger at skabe et tilflugtssted for retskafne mennesker og aliens til den urolige tid der følger Ligaens forfald.

Nogle århundreder senere kan vi i en række romaner og noveller følge Andersons nok mest kendte figur, Dominic Flandry, der er agent for Imperiet og kæmper for at udsætte det forfald til barbari, han kan se er på vej. I kampen for at bevare civilisationen længst muligt må han gradvist give afkald på sine idea-

ler og det, mange vil kalde hans sjæl. Historierne om Nicholas van Rijn, David Falkayn og Dominic Flandry (og nogle relaterede noveller) er for nylig samlet i omnibus-udgaver fra Baen Books.

En af de mere bemærkelsesværdige future histories er Cordwainer Smiths *Instrumentality of Mankind*, som også er en af de korteste. Historierne i denne future history begrænser sig til én roman (*Norstrillia*, 1975) og en række noveller og kortromaner, der i 1993 blev samlet i *The Rediscovery of Man: The Complete Short Science Fiction of Cordwainer Smith*. På dansk findes novellen "Scannere lever forgæves" (*Nye Verdener* nr. 3, SFC 1982) og kortromanen *En planet ved navn Shayol* (Cirkel Serien nr. 11, SFC 1988)

Historierne strækker sig over fjorten tusind år og beskriver menneskehedens historie fra kort efter at det bliver muligt at rejse hurtigere end lyset til en fremtid hvor mennesker kan leve næsten vilkårligt længe og alt arbejde bliver udført af kunstigt skabte dyremennesker. Universet har mange surreale sider, men det mest markante ved dem er den næsten mytologiske tone, de er skrevet i, blandt andet eksemplificeret ved åbnings-

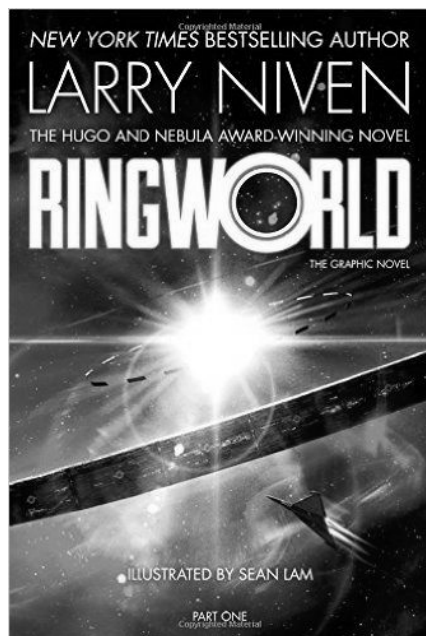

linjerne til novellen "The Ballad of Lost C'Mell":

She was just a girlygirl and they were true men, the lords of creation, but she pitted her wits against them and she won. It had never happened before, and it is sure to never happen again, but she did win.

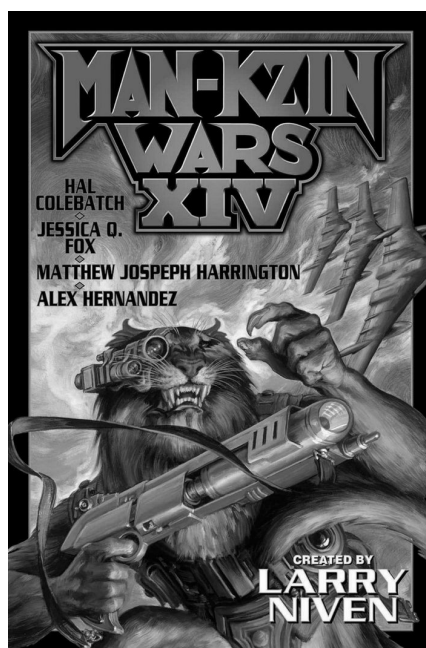
En af de mest populære future histories er Larry Nivens *Known Space*, der i en række romaner og noveller viser hvordan mennesket spreder sig ud i verdensrummet til de efter tusind år mere eller mindre behersker 'det kendte rum', som er en sfære omkring Jorden med en diameter på omkring 60 lysår.

Det der adskiller *Known Space* fra de tidligere nævnte værker, med undtagelse af Andersons *Technic History*, er at mennesket møder flere alienracer efterhånden som de breder sig ud, hvoraf de mest markante er de krigeriske, løveagtige Kzin og de højteknologiske, kujonagtige Puppeteers. Høj teknologi og specielle astronomiske fænomener spiller en stor rolle i Nivens historier, hvoraf den mest kendte nok er *Ringworld* (1970; DK 1986 som *Ringverdenen*), der beskriver en kunstig verden, der er formet som et enormt tøn-

debånd omkring en stjerne, med en indre, beboelig overflade svarende til tre millioner jordkloder.

Siden 1988 er der blevet udgivet en spinoff-serie af *Known Space* kaldet *The Man-Kzin Wars*, som består af en række noveller af forskellige forfattere, alle sat under den krig der opstår mellem menneskeheden og Kzin tidligt i *Known Space*-universets historie. Der er efterhånden kommet fjorten antologier og to romaner i denne serie, hvoraf langt størstedelen er skrevet af andre forfattere end Larry Niven – blandt andet Poul Anderson, som har skrevet tre noveller.

Fra 2007 til 2012 skrev Larry Niven sammen med Edward M. Lerner en serie i *Known Space*-universet kaldet *Fleet of Worlds* efter den første roman i serien. Denne serie foregår nogenlunde parallelt med *Ringworld* og dennes fortsættelser, og sidste bind, *Fate of Worlds*, kan ses som en afslutning på *Known Space*.

Andre kendte future histories, som jeg af pladshensyn ikke vil gå i detaljer med, er John Varleys 8 *Worlds*, Ursula Le Guins *Hainish Cycle*, Ben Bovas *Grand Tour*, Marion Zimmer Bradleys *Darkover* (hvor de fleste historier udspiller sig på samme planet) og David Brins *Uplift*. Flere af Kim Stanley Robinsons senere bøger foregår også i samme univers, der efterhånden kan kaldes en future history.

Genrens betydning

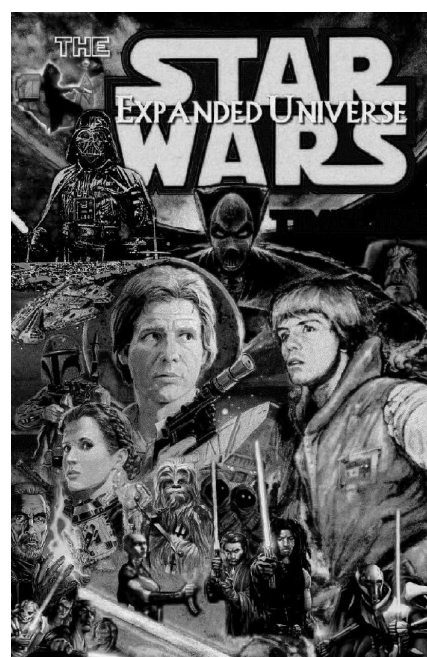
Eftersom future histories strækker sig over mange fortællinger og flere århundreder eller årtusinder, egner genren sig ikke specielt godt til film eller tv, om end der har været flere projekter om at filmatisere Asimovs *Foundation*-trilogi. Senest har HBO haft planer om en tv-serie baseret på *Foundation*, skrevet og produceret af Jonathan Nolan, men planerne har ligget stille i nogle år, blandt andet fordi Nolan har haft travlt med en anden HBO-serie, den populære *Westworld*. Om serien bliver til noget, vil tiden vise.

Ellers er *Star Trek* det nærmeste der er kommet til en future history på tv. Serien var ikke oprindeligt tænkt at skulle foregå over mere end fem år, men med de efterfølgende serier, inklusive prequel-serien *Enterprise*, strækker universets historie sig nu over mere end 200 år (mere, hvis tidsrejsefilmen *First Contact* regnes med). *Star Trek*-universet bliver dertil udbredt mere i tid og rum i det utal af romaner, der er skrevet som supplement til filmene og tv-serierne.

Selvom *Star Wars*-filmene ikke som sådan kan kaldes en future history, eftersom alle filmene og de afledte, animerede tv-serier kun udspiller sig over en håndfuld årtier, er universet blevet udvidet i bøger og tegneserier, der tilsammen danner et 'expanded universe' der dækker over 40.000 år af *Star Wars*-universets historie.

I tegneserieform findes den glimrende Clarke-inspirerede future history *2001 Nights* af den japanske tegneserieskaber Yuki-nobu Hishonu.

Future History ASIMOV'S FOUNDATION

Af Tue Sørensen

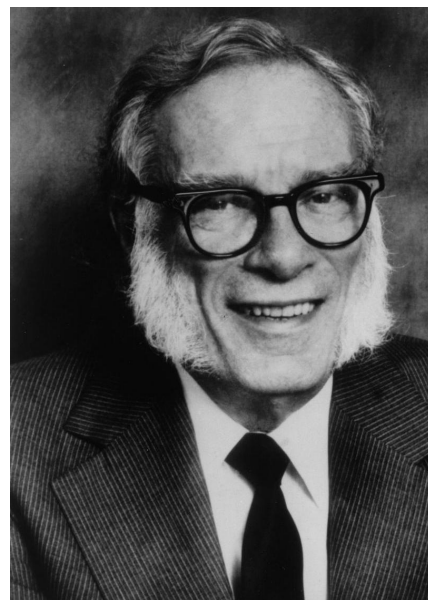
I forbindelse med dette nummers minitema om Future History fortæller Tue Sørensen om den fremtidshistorie, der har betydet mest for ham: Isaac Asimovs Foundation-univers.

Af de tre store navne fra science fiction genrens guldalder – Isaac Asimov, Arthur C. Clarke og Robert A. Heinlein – har de to af dem, Asimov og Heinlein, begået *future histories* bestående af et væsentligt udsnit af deres romaner og noveller. I begge tilfælde er der tale om en gradvis udvikling, hvor det ikke oprindeligt var meningen at en længere række historier skulle foregå som en del af den samme tidslinje, men hvor ældre historier efterhånden blev sammenskrivet med nyere til et samlet hele.

Læsere og fans er splittede omkring hvor god en idé det var at sammenføje forskellige historier på en måske lidt kunstig måde, for at få dem indpasset i ét omfattende univers. Personligt mener jeg det er en fantastisk idé, som i det store hele fungerer tilfredsstillende – især hvad angår Asimovs *Foundation*-univers, som er denne artikels emne.

Relevante udgivelser

Foundation-sagaen blev i sin første form udgivet mellem 1942 og 1950 som novelleføljeton i science fiction-magasinet *Astounding*. I årene lige efter blev de otte segmenter udvidet og samlet til en trilogi af romaner: *Foundation*, *Foundation and Em-*

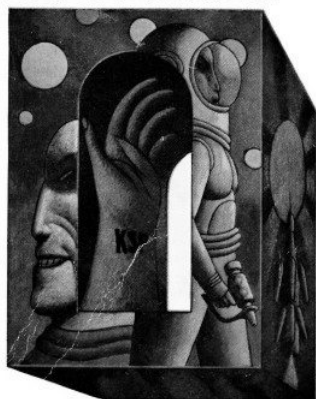

Isaac Asimov

pire og *Second Foundation*, samlet kendt som *Foundation*-trilogien (udkommet på dansk i 1979 som *Stiftelsen*, *Stiftelsen og imperiet* og *Den sejrende Stiftelse*, oversat af Niels Søndergaard).

Omkring samme tid, i 1953 og 1955, skrev Asimov sine to berømte robot-krimier, *The Caves of Steel* (dk.: *Stålhulerne*, 1974) og *The Naked Sun* (dk.: *Mord i universet*, 1958), og mellem 1939 og 1960 skrev han desuden en række robot-noveller, som er udkommet i samlinger som *I, Robot* (1950), *The Rest of the Robots* (1964) og *The Complete Robot* (1982).

Isaac Asimov FOUNDATION

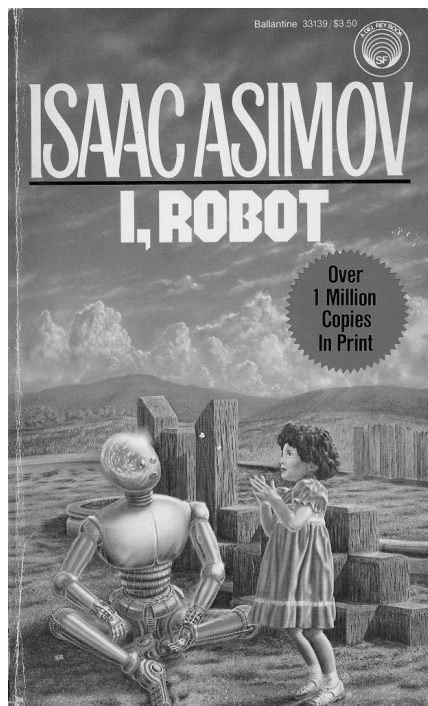

Isaac Asimov FOUNDATION AND EMPIRE

SECOND FOUNDATION Isaac Asimov

Oprindeligt var *Foundation*-historierne separate fra robot-historierne, men i begyndelsen af 1980'erne skrev Asimov et par nye robot-romaner (*The Robots of Dawn*, 1983, og *Robots and Empire*, 1985), samtidig med at han genoptog *Foundation*-serien med nogle nye romaner (*Foundation's Edge*, 1982, dk: *Agent for Stiftelsen*, samme år, og *Foundation and Earth*, 1986, ikke udgivet på dansk). Og her beslutter Asimov at fusionere de to serier, således at robot-historierne foregår tidligt i den tyve tusind-årige tidslinje som kulminerer med det Galaktiske Imperium i *Foundation*-serien. I de senere *Foundation*-romaner (der kom også *Prelude to Foundation*, 1988, og *Forward the Foundation*, 1993) spiller robotterne således også en yderst væsentlig rolle.

Historien

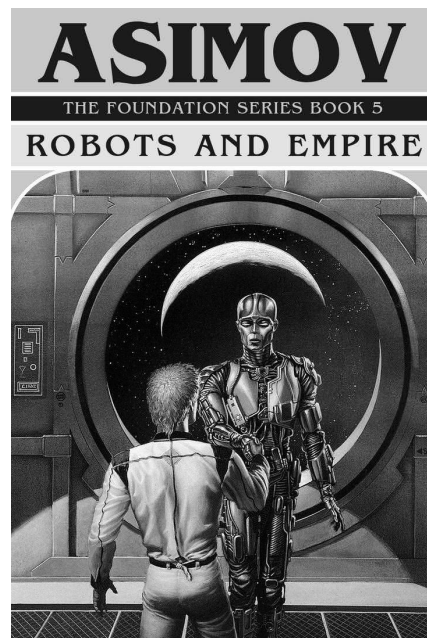
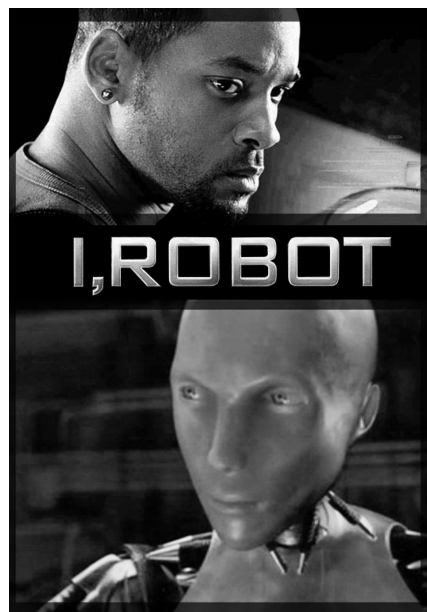
Novellerne om robotter handlede i det store og hele om robotikkens tre love, som Asimov har formuleret, og som jeg tror de fleste efterhånden har hørt om. En robot skal beskytte og adlyde mennesker, og må kun tage vare på sig selv i det omfang det ikke strider mod disse regler. Det er et meget fornuftigt sæt love at

udstyre robotter med, og efterhånden som vi i den virkelige verden opfinder stadig mere avancerede robotter, bliver det stadig mere relevant at diskutere og implementere disse love.

Asimov selv tog i sine '80er-romaner ideen et stort skridt videre, idet han lod sine intelligente robotter opfinde en lov som gør dem i stand til at efterleve de oprindelige love endnu bedre, nemlig ved at de valgte at beskytte mennesker, ikke som individer, men som abstrakt størrelse: de udviklede en tolkning af robotikkens love som medførte at de skulle tage vare på hele menneskeheden.

Allerede i robot-novellerne i 1950'erne går det faktisk i den retning, og morsomt nok kulminerer 2004-filmatiseringen (*I, Robot*) af disse historier med præcis det som der blev bygget op til, nemlig at robotterne på totalitær vis (men ud fra en vurdering om vores eget bedste) overtager magten over menneskeheden, kun nogle få hundrede år ude i fremtiden.

I selve novellerne kom det imidlertid aldrig så vidt, for Asimov stoppede mens legen var god. Jeg tror ikke han kunne lide ideen om at robotterne skulle erobre menneskeheden med magt, så han fandt i stedet på en blødere løsning, der foregår en del længere ude i fremti-

den: her begyndte robotterne i hemmelighed at styre og justere menneskeheden historiske udvikling – ikke som tyranner, men mere som gode, velmenende forældre. Eller kærlige og udødelige guder.

Foundation-trilogien havde som sagt oprindeligt ikke noget med robotter at gøre; den handlede om et galaktisk imperium i forfald, som skulle reddes ved hjælp af professor Hari Seldons fantastiske opfindelse: psyko-historien, som var en matematisk teknik der kunne forudsige store menneskemængders adfærd. Derfor kunne man, med tilstrækkelige datamængder, foretage små justeringer hist og her, som ville lede samfundsudviklingen i bestemte retninger. For mig at se er dette en aldeles skøn idé, som måske i en eller anden form en dag vil kunne fungere i virkeligheden, når man har tilstrækkelig meget viden om menneskets hjerne og natur.

Da Asimov så fusionerer sine robot-romaner (som var fortsættelser på novellerne, dog ikke direkte fortsættelser; de sprang lige tusind eller totusind år længere ud i fremtiden) med sit *Foundation*-univers i 1980'erne, raffineres hele genistregen yderligere: Nu viser det sig at robotterne for længst har opfundet en prototype på psyko-historien og

Michael Whelans forside til en nyere udgave af *Foundation*-trilogien; her uden tekst. De afbildede personer er psykohistoriens fader, Hari Seldon, klovne-troubaduren Magnifico og den egenrådige teenager Arcadia Darrel.

allerede anvendt den i henved tyve tusind år før Hari Seldon (tror at han) udvikler den. Hele imperiet og koloniseringen af millioner af planeter i galaksen er i virkeligheden robotternes plan for at få menneskeheden til at trives, og de har i hemmelighed trukket i trådene bag scenen for at lede menneskene på rette vej.

Læsning og perspektiv

Efter min mening er der ikke ret meget andet valg for en science fiction-læser end at tolke robotterne i Asimovs saga som et symbol på den videnskab og teknologi som er menneskehedens største og mest nyttige værktøj til overlevelse og trivsel. For mig er dette en utrolig smuk og beundringsværdig symbolik, som jeg synes indgyder Asimovs fremtidshistorie med en ganske bemærkelsesværdig kunstnerisk substans og gør den til indbegrebet af hvad science fiction bør være: en kunstform som udbreder budskabet om at videnskab og teknologi er de mest centrale og vigtige værktøjer med hvilke vi kan forstå os selv og arbejde os frem mod et bedre samfund.

Nu er Asimov jo død, men jeg så meget gerne at hans *Founda-*

tion-univers (inkl. robotterne) blev overdraget til andre forfattere, så hans univers kunne ekspanderes vidt og bredt og den indbyggede symbolik kunne komme endnu mere til sin ret – se også min artikel “25 millioner beboede planeter” i Himmelskibet nr. 42 om netop dette. Jeg ville f.eks. særdeles gerne skrive i Asimovs univers selv; jeg har allerede 117 sider noter til hvordan man kunne sætte mere kød på det store og episke, men lidet beskrevne *Foundation*-univers. Det ville være skønt at kunne tilføre det alle mulige spændende worldbuilding-detaller.

Man kan slutte af med at spørge hvordan maskinintelligens mon vil udspille sig i virkeligheden, når den en dag kommer. Asimov-robotterne i de tidlige noveller arbejder sig frem mod en arrogant magtovertagelse, hvor de konkluderer at menneskene ikke kan få lov at bevare deres selvkontrol (som set i filmatiseringen, omend den påklitrer en formularisk Hollywood-slutning), mens robotterne i romanerne egentlig ikke selv vil have magten, men så at sige kun administrerer dele af den langsigtede historiske

udviklingsproces uden at menneskene er klar over det. Det er altid meningen at menneskene skal have deres selvkontrol tilbage når de og deres samfund er modne til det.

Men der er endnu et alternativ til den hhv. voldsomme og hemmelig-venlige styring som robotterne i Asimovs historier valgte, og denne tredje vej er nok i virkeligheden langt mere sandsynlig: At mennesker og intelligente maskiner simpelthen arbejder sammen i fuld åbenhed og samdrægtighed. Hvorfor skulle den ene part være tjener eller slave for den anden? Hvorfor skulle mennesker og intelligente maskiner ikke kunne dele interesser, prioriteter og mål? Hvem siger at det ikke er en universel lov at enhver intelligent art vil alliere sig med sine egne kunstige skabninger, og indgå i en symbiose med dem som vil fremskynde og fusionere deres evolutionsproces? Nuvel – i sidste ende må vi jo bare vente og se hvad fremtiden bringer. I mellemtiden er det altid godt at forberede sig ved at læse noget god science fiction.

ANMELDELSER

Film

- *Logan*
- *Operation Avalanche*

Bøger

- *Cinder: Lunar Krøniken 1*
- *Europe in Autumn, Europe at Midnight, Europe in Winter*
- *Beskytteren: De tre tyste, bind 1*
- *Transformationsmaskinen*
- *I døden og videre: Den trofaste bror, bind 1*
- *Skygger i mørket*
- *Skurkistan*
- *As the World Dies: Bind 1: De første dage; Bind 2: Forskansen bag muren*
- *Under*
- *Arvens hævn*
- *Tir Nazrâls arving*
- *Monster: 11 horror-noveller*
- *Fuglene*
- *M*
- *Sand og sten, stål og glas*
- *Bigfoot og Yetien*
- *Necropolis*
- *Tanz – Gådernes planet*
- *Således forgår alverdens herlighed*
- *Menneskesønnen: Den 8. bog om Satan*
- *H.P. Lovecrafts kronologiske værker – 1917*
- *Dragernes konge 1: Heksejægerens bytte*
- *Dragernes konge 2: Gøglerkongens sværd*
- *Hvis jeg overlever natten: Fortællinger fra mørket*
- *Frygt-filerne III*
- *Dr. Wunderkammers oversættelser*
- *Stjernedrengen*
- *Syndefald*
- *Bergomi*

Spil

- *The Last Door, sæson 2*
- *North*
- *Dropsy*
- *CAT Interstellar*

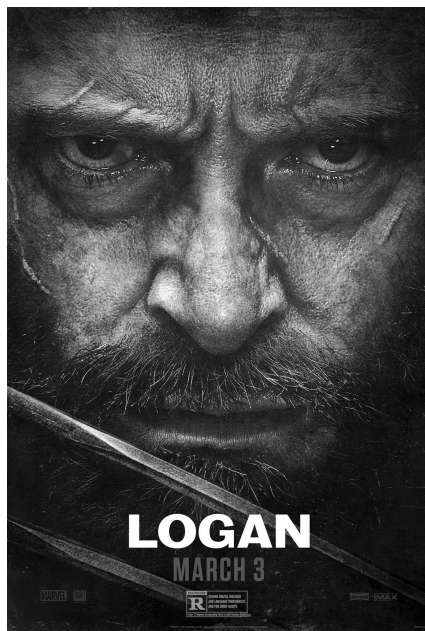
Læs nye og gamle anmeldelser på *Himmelskibets* anmelderblog: himmelskibet.dk/anmelderblog

Logan

Film, USA 2017, 135 min.

Instr.: James Mangold

Medv.: Hugh Jackman, Patrick Stewart, Dafne Keen, m.fl.

Jo, man må nok sige at *Logan* er en anderledes superheltefilm. Den foregår tolv år ude i fremtiden, hvor Logan/Wolverine udelukkende er optaget af at tage sig af den nu 90-årige Professor X, hvis telepatiske kræfter er gået i udu som følge af en form for Alzheimers eller lignende. Det antydes kraftigt at Professor X kom til at slå sine X-Men ihjel første gang han fik et anfald, og siden da har han måttet tage piller som undertrykker hans kræfter. Og som mange bitre, gamle mennesker har han et dårligt temperament og gider ikke altid tage sine piller. Logan arbejder som limousine-chauffør og er i gang med at spare op til en båd, så han og professoren kan tage ud på havet, så langt væk fra mennesker som muligt. Sådan kommer det dog ikke til at gå.

De opdager at den skurkagtige organisation Alkali har lavet ulovlige genetiske eksperimenter og bl.a. skabt pigen Laura (i tegneserierne kendt som X-23) ud af Logans genetiske materiale. Hun er blevet reddet ud af projektet af en sygeplejerske, og Logan ender

modvilligt med at få hende på slæb. Laura er, i en alder af 11 år, stort set lige så naturlig, virtuos og vild en kampeksperter som Logan selv og har også fået implanteret kløer. Laura vil frem til et sted som hun har set i en tegneserie – et fristed for mutanter – og prøver at få Logan til at køre hende derhen.

Lige som den forrige, og ikke specielt vellykkede, *Wolverine*-film (se Flemming Raschs anmeldelse i *Himmelskibet* nr. 37) – og ligesom den forrige *X-Men* film, *X-Men: Apocalypse* – er *Logan* ligeledes en 'chase'-film, hvor vores hovedpersoner hele tiden er på farten og jages af nogle bad guys. Det er desværre en type film som sjældent har et stærkt plot, og man mangler også her noget mere kød på historiens skelet. Personernes handlinger mangler flere steder basal logik, såsom i deres valg af overnatningssteder (et luksushotel i Las Vegas? Really? Mens de er på flugt og forsøger at holde lav profil?).

Man kan desuden diskutere hvor meget *Logan* egentlig er en superheltefilm. Ganske vist handler den om figurer fra superhelte tegneserier, men de opfører sig stort set overhovedet ikke heroisk. De siger "fuck" og "shit" i stor stil, og i åbningssekvensen slår Logan tre bøller ihjel, bare fordi de ville stjæle noget på hans bil. Og det er ikke de eneste folk der uforskyldt må lade livet pga. vores hovedpersoners handlinger.

Jeg kan personligt ikke se hvorfor superheltefilm skal være voksne, brutale og postmodernistiske i stedet for at være spektakulær og moralsk opbyggelig *sense of wonder*-underholdning for alle aldre. Instruktøren synes selv at han har lavet en 'realistisk' film, måske netop fordi det heroiske er udeladt, og det er da også sandt at Logan også i tegneserierne ofte er blevet skildret som noget af en antihelt – men i en superheltefilm (lige så vel som i superhelte tegneserier) har jeg ikke lyst til at se figurer som

har opgivet deres heroiske moral og er gået helt i hundene. I hvert fald ikke med mindre det er skildret helt exceptionelt dygtigt, og det er det ikke her.

Alligevel vil jeg imidlertid rose filmen for en god spændingskurve; den bliver stedse mere interessant efterhånden som den skrider frem, og vi hører også hvorfor der ikke er født nogle nye mutanter i de forgangne 25 år (nok et nik til tegneserien, hvor Marvel har nedsat moratorium på at skabe nye mutanter, specifikt for at Fox ikke skal kunne bruge dem i deres film!), samt hvor en håndfuld nye, unge mutanter alligevel kommer fra. Som sådan virker det sandsynligt at filmen udgør et setup for den næste film i Fox's X-Men-univers, som allerede er blevet annonceret: *The New Mutants*. Det håber jeg er tilfældet, bl.a. fordi jeg synes det ville være genialt at få filmserien flyttet til fremtiden, som naturlig progression i forhold til de forrige X-film, som har foregået i '60erne (*X-Men: First Class*), '70erne (*X-Men: Days of Future Past*) og '80erne (*X-Men: Apocalypse*) – mens vi jo også har de første tre X-Men-film fra '00erne.

Der skal ikke være nogen tvivl om at Dafne Keens rolle som Laura er den nye films *break-out character*; hun er virkelig sej og fortjener bestemt at vende tilbage i et par film mere. Som helhed mener jeg dog at den nye film er for brutal i sin tone og burde have haft en del mere plotsubstans. Man har på fornemmelsen at den er bygget op omkring nogle få ideer, uden at forfatterne havde en egentlig historie at fortælle.

Karakter: 7 ud af 10 stjerner.

Tue Sørensen

Operation Avalanche

Film, USA, 2016, 94 min

Instr.: Matt Johnson

Medvirkende: Matt Johnson, Owen Williams, Josh Boles

En gang i 1960'erne hyrer CIA nogle kreative unge mennesker til at bruge filmmediet i nationens tjeneste. De får til opgave at infiltrere NASA ved at udgive sig for at være et dokumentarfilmhold. Planen er at de skal afsløre en russisk spion, som har infiltreret det meget prestigefyldte Apollo-projekt.

Operation Avalanche handler om den kendte konspirationsteori om månelandingen, som påstår at der aldrig har været mennesker på Månen. Det ville have været nemt at lave det til en komedie om endnu et af CIA's skøre projekter fra 1960'erne. Men det har vi set så mange gange før. På den anden side vil en film der tager konspirationsteorien alvorligt, nemt risikere at blive ufrivillig morsom. Matt Johnson forsøger i sin film at ramme et sted midt imellem; på overfladen en historie om noget som måske kunne være sket,

men under det en absurd komedie fra den kolde krigs tid.

Det vi får at se i biografen, er håndholdte optagelser som vores hovedpersoner optager af deres arbejde. Selvfølgelig med det udstyr de har til rådighed på den tid! Der krydres med historiske optagelser fra film og tv, som står i mindre kontrast til de håndholdte filmoptagelser end de ville gøre til en perfekt filmet moderne spillefilm. På den måde bliver man nemmere hevet ind i filmens univers.

Troværdigheden af filmens påstand styrkes yderligere af at selve CIA-operationen "Avalanche" er godt gennemtænkt og meget detaljeret. Man kommer ind bag teknologien i Apollo-projektet og ser hvordan bedraget kunne lade sig gøre. Filmen er ikke en dramadokumentar om hemmeligheder der er blevet skjult for os, men et bud på hvordan det kunne være sket, hvis det var sket. På den måde kommer den tæt på science fiction-genren *alternate history* og længere fra egentlige konspirationsteori-film. Vi følger konspiratorerne, ikke dem som afslører sammensværgelsen.

En ting er at bedrage verden, en anden at holde bedraget hemmeligt. Det må vores lille gruppe af fupmagere til sidst se i øjnene. Det fører over i sidste del af filmen, som er mere spion-thrilleragtig. Hvor den historiske baggrund og de tekniske detaljer fungerer ret godt, skinner det lidt igennem på den mere actionprægede del af filmen, at der er tale om en film med et lille budget. Jeg kunne godt have undværet nogle af de afsluttende scener, der følte lidt som en forlængelse af noget der allerede

var gjort færdig, trods det at filmen kun er omkring halvanden time lang.

Hvad enten man holder af rumfartens historie eller af konspirationsteorier, er filmen en god oplevelse og kan anbefales. Man kan også se den som en variant af *found footage* med instruktøren selv i rollen som den evigt optimistiske idemand, der tager det hele som en leg, indtil tingene begynder at gå galt. Hvis man har problemer med at købe filmens historie om at CIA hyrer en mand som Matt Johnson (der i filmen også hedder Matt Johnson), så kan man tænke på at CIA i samme periode havde en mand som E. Howard Hunt på lønningslisten.

Filmens tilblivelse er i øvrigt en historie i sig selv. Den er lavet for et meget lille budget, dialogen siges at være ren improvisation, og nogle af optagelserne er lavet i hemmelighed hos NASA, hvor de havde bilet NASA ind at de ville lave en dokumentar om Apollo-projektet. Man skulle ikke tro der kunne komme noget godt ud af det, men Matt Johnson og hans hold kompenserer for det med et stort talent for at få improviseret til at lyde planlagt og billigt til at se stemningsfuldt ud.

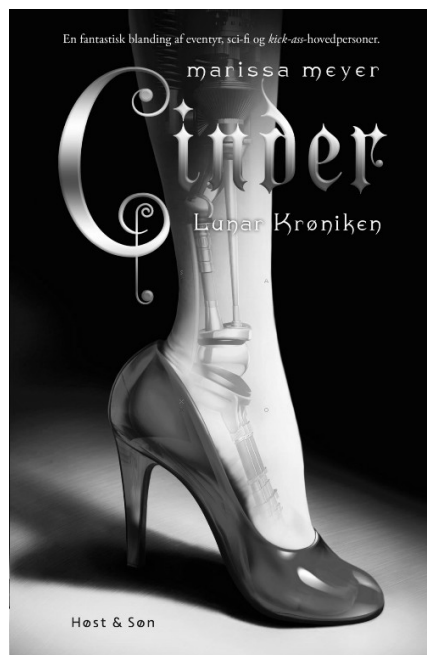
Flemming R.P. Rasch

Cinder

– Lunar Krøniken 1

Roman af Marissa Meyer
Høst & Søn, 2016

Cinder er en science fiction-bog. Den foregår i New Beijing, som er en ny udgave af den kinesiske hovedstad Beijing. Den er blevet bygget, fordi Beijing blev bombet under 4. verdenskrig. Landet som New Beijing ligger i, er kaldet Forbundet. Det er en samling af mange forskellige asiatiske lande. Der er derfor samlet mange forskellige traditioner og kulturer. Det skaber en rigtig fed og levende by, men den er meget proppet og sammenklemt.

Personerne i bogen er meget forskellige. Jeg har da udvalgt mine favoritter, Cinder og Iko. Men de andre personer som Peony og prinsen er jeg også ret vild med.

Cinder, som er hovedpersonen, er en meget interessant person. Hun har levet i mange år med en overbevisning om at hun bare er Cinder, den uduelige cyborg. Men så finder hun ud af ting som ændrer hele hendes selvopfattelse. Hun accepterer det meget hurtigt, og det beundrer jeg.

Iko er Cinders bedste ven, men hun er en androide. Hendes personlighedschip er defekt,

men det gør hende til noget helt specielt. Hun går op i sit udseende og drømmer om prins Kai, ligesom alle andre menneskelige piger i byen. Iko er noget helt for sig, og hun støtter altid Cinder. Jeg synes at hun meget unik, og derfor kan jeg godt lide hende.

Peony springer lidt fra rollen som en ond stedsøster. Hun er nemlig Cinders eneste menne-skeven, og de to har det rigtig godt sammen. Peony tager f.eks. med Cinder på lossepladsen for at finde reservedele. Jeg synes at Peony har en dejlig personlighed, og jeg synes det er godt at hende og Cinder har det godt sammen.

Prins Kai er den som alle piger i Forbundet drømmer om at gifte sig med. Men Kai er i virkeligheden meget usikker, og derfor søger han hjælp hos Cinder. Han mener hun er meget nem at tale med, men det mener jeg bare er et dække, fordi han godt kan lide hende.

Der er dog også nogle personer som jeg ikke bryder mig om. Det er bl.a. Adri, Pearl og ikke mindst Levana, den onde dronning af Luna. Det er selvfølgelig de onde personer i bogen.

Det bedste ved bogen var da man fandt ud af at Cinder er en lunar. Jeg havde selv gennemskuet det i de første kapitler, og derfor var det dejligt at få min mistanke bekræftet. Marissa Meyer har også lagt spor ud i teksten så man nemt kan gennemskue det. Det synes jeg gør læseoplevelsen bedre, da man fryder sig over at vide noget, som de ikke ved i bogen.

Bogen er en nyfortolkning af Askepot, det skinner igennem få steder i bogen. Der var ikke noget ved bogen, som jeg vil kalde dårligt. Den var god og velformuleret. Jeg er spændt på om fortsættelsen også er bygget op om Askepot. Bogen minder mig meget om *Maze Runner*, da der er samme problem med en sygdom, der er ved at udrydde befolkningen. I begge bøger handler det også om at finde en kur mod sygdommen. Så der er

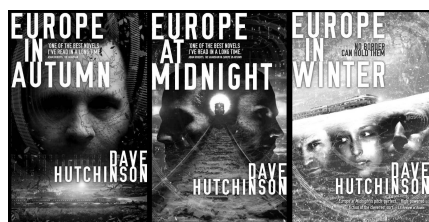
mange ens træk mellem bøgerne.

Bogen er skrevet på et forståeligt sprog. Selvom dette var den første rigtige sci-fi-bog jeg læste, så forstod jeg den. Den er skrevet så alle kan være med. Jeg synes den var rigtigt god til unge, men den kan også sagtens læses af voksne. Jeg vil anbefale den til alle der kan lide at læse en god og spændende bog.

Hvis jeg skal give den stjerner, vil jeg give 5 ud af 5 stjerner. Handlingen skrider hurtigt frem, og man er virkelig fanget. Jeg slugte bogen på 4 dage, da man bare ikke kan lægge den fra sig!

Ea Marie Løfstedt, 14 år

Europe in Autumn Europe at Midnight Europe in Winter Trilogi af Dave Hutchinson 2014-2016

Den engelske science fiction-forfatter Dave Hutchinson er aktuell med *Europe in Winter* fra november 2016 og har dermed færdiggjort (?) sin 'Europe'-serie, hvis første bind, *Europe In Autumn* udkom i 2014 og året efter blev fulgt af *Europe At Midnight*.

Når jeg sætter spørgsmålstegn efter 'færdiggjort', er det fordi handlingens fuldendte cirkelslag kun gælder hovedpersonen Rudi. Om han skal på pension og forsvinde helt ud af handlingen eller sendes ud på nye opgaver, er lige meget, for der er så meget at bygge videre på i seriens grundlæggende plot, at det ikke vil overraske mig, om der kommer flere bind. Den antagelse deler jeg bl.a. med den australske anmelder David Grigg, som jeg vender tilbage til.

Dave Hutchinson er fra 1960 og utvivlsomt født med et forfattergen, for han startede tidligt med at skrive noveller og udgav allerede i 1978 novellesamlingen *Thumbprints*. Herefter fulgte *Fool's Gold* i 1979, *Torn Air* i 1980 og *The Paradise Equation* i 1981. Derefter fulgte en længere pause, hvor Dave kastede sig over journalistik, og vi skal frem til 2004, før der igen kom gang i novelleskriveriet, nu med hovedvægten på science fiction.

Man må sige, at han har været gennem en lang modningsproces, for det var først efter at have udgivet novellesamlingen *The Push* i 2009, bl.a. med novellen "Faster Than Light", at han følte sig parat til at skrive en roman. Planen var at skrive et enkelt bind med afsæt i et længe næret ønske, inspireret af John le Carré, om at skrive en spionroman, blot transponeret til et science fiction-miljø. Men handlingen tog magten, så det blev altså til (foreløbig) tre bind.

Handlingen er bygget op som brikker i et puslespil, hvor brikkerne, som i et rigtigt puslespil, danner det færdige billede i vilkårlig rækkefølge. Man skal derfor have en god hukommelse for at følge med, og denne teknik havde da også snydt Dave selv, indrømmede han, da jeg hørte ham på biblioteket i Roskilde i januar sidste år, for faktisk havde han glemt et kapitel, da han udgav *Europe In Autumn*. Han ville dog ikke indrømme hvilket.

Sprogligt er det nødvendigt med mere end et gymnasialt kendskab til engelsk. For mit eget vedkommende – jeg har bygget Handelshøjskolens korrespondentstudium i engelsk ovenpå og har arbejdet som eksportchef med engelsk som hovedsprog i mange år – blev jeg hurtigt klar over, at hverken *Politikens ordbog* eller *The Advanced Learner's Dictionary of Current English* var tilstrækkelig til at følge Dave ud i krogene af det engelske sprog. Dictionary.com hjalp bedre, men måtte krydres

med fantasi, som da jeg skulle få ordet 'cobbler' til at give mening. Da jeg ikke kunne finde hjælp i nogen af de nævnte ord-bøger, prøvede jeg at google 'cobbler' og 'spy', og her fandt jeg en brugbar betydning på www.snymuseum.com: *Cobbler: A spy who creates false passports, visas, diplomas and other documents*.

Handlingen i de tre romaner foregår en 60-70 år ude i fremtiden, hvor Dave forestiller sig et Europa, der er splittet op i så mange stater, at der i rekordåret er tilmeldt 680 sange til det europæiske Melodigrandprix. Et Europa, som er oversået af pigetrådsafspærringer med kontrolposter og gennemskæres af en højhastighedsbane fra Lissabon til Chukotka langt oppe i Sibirien.

Det som gør romanserien spændende, ud over spion- og agentmiljøet, er, at den er delt op i flere lag, ligesom tiden sniger sig ind som en ekstra dimension. Men som sagt, tungen skal holdes helt lige i munden under læsningen, og alligevel var min konklusion, da jeg var færdig, at jeg burde læse dem igen.

Det er jeg ikke alene om. Australieren David Grigg, som jeg nævnte i indledningen, skriver:

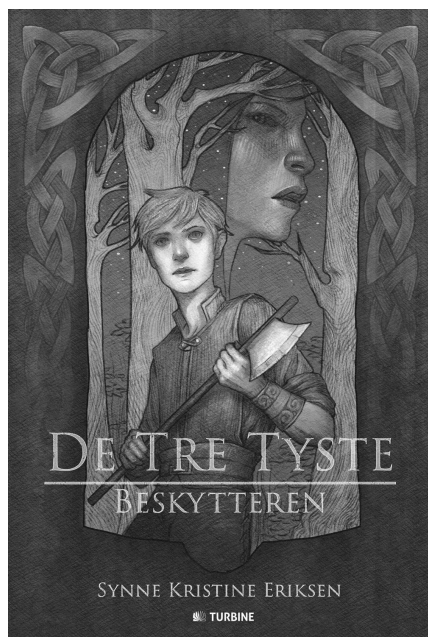
"Jeg læste de tre bøger i løbet af et par uger, og så vendte jeg omkring og læste dem straks igen fra ende til anden, og det er jeg glad for at jeg gjorde, for en masse, som jeg havde overset eller ikke forstået, blev nu (mere) klart. Alligevel er jeg ikke helt sikker på, at jeg forstår, hvad der er foregået, og jeg spekulerer på, om der vil komme en fjerde eller femte bog, som vil afsløre mere. Handlingen er som 'en gåde, pakket ind i et mysterium, inde i en gåde'."

"Gosh," slutter han, "disse bøger er gode! Mystiske, udfordrende, men meget spændende. Jeg glæder mig til at læse mere af denne forfatter."

Det kan jeg fuldt ud tilslutte mig.

Johannes Lundstrøm

Beskytteren
De tre tyste, bind 1
Roman af Synne Kristine Eriksen
Forlaget Turbine, 2016

Synne Kristine Eriksen debuterer med *Beskytteren* med første del af fantasytrilogien *De Tre Tyste*. Fortællingen foregår i et vikingetidsinspireret univers, hvor to skæbner væves sammen. Sigurd er vokset op i Skoven, men tvinges til at søge hjælp hos sin slægt i Bavnlandet, da hans søster Svanhild bliver bortført. Klokkemageren Myrhat må ligeledes forlade sin elskede skov for at søge hjælp mod skyggefolket. Men i menneskenes verden er alt ikke som det ser ud til, og snart må de to i fællesskab kæmpe for at finde sandheden.

Synne Kristine Eriksen er vokset op på Fyn. Det er i sin barndoms bakkede landskab og næsten magiske skove, hun har fundet inspirationen til *De Tre Tyste*. At hun også har rødderne solidt plantet i historien, fornemmer man tydeligt i *Beskytteren*. Den er skrevet med en omhu, der tillader fortællingen at folde sig ud i en troværdig og fremmed verden, der alligevel virker uendeligt velkendt. De parallelle skæbnetråde væves sammen på poetisk vis i kapitler, der skifter

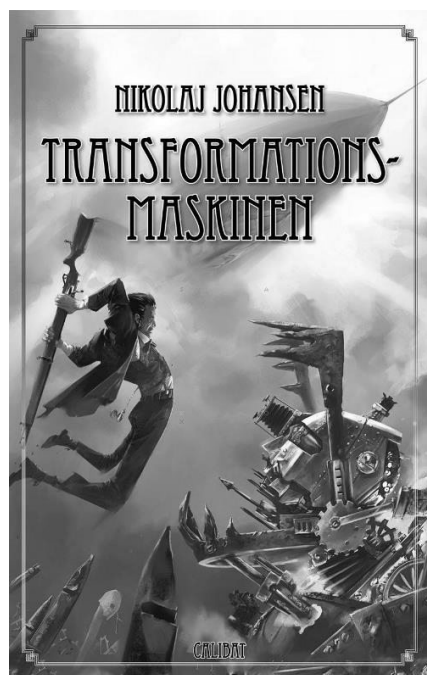
mellem de to hovedpersoner. Sproget er nuanceret uden at være overkompliceret og forholder sig til den tidsalder, fortællingen læner sig op ad uden at bryde formen. Af og til støder man på næsten lyriske passager, især når naturen er omdrejningspunktet.

Det er også omhu der præger *De Tre Tystes* forunderlige univers, der langsomt udfolder sig, når man læser *Beskytteren*. Ud over at Sigurd og Myrhats verden er genkendelig, så inddrages der elementer fra fortidshistorie, flora, fauna og tilmed verdensrummet. Alt sammen giver det en helstøbt bog, der selv om den er henvendt til unge, også sagtens kan læses af det voksne publikum, der sætter pris på velskrevet dansk fantasy.

Beskytteren er den første del af en trilogi, og det opdager man med lige dele sorg og glæde, når man når enden. For man higer efter en afslutning på de forskellige fortællinger, der så småt tager form, men samtidig kan man allerede nu begynde at glæde sig til bog nummer to.

Helle Perrier

Transformationsmaskinen
Roman af Nikolaj Johansen
Calibat, 2016, 216 sider

Der er fart på i romanen med det lidt mundrette navn *Transformationsmaskinen*. Der er faktisk ret meget fart på, og det gælder derfor om at holde godt fast, når man kaster sig ud i historien om oprøreren Aragone de Bellegarde, der tager kampen op mod en flok dræberrobotter, der angriber hans by. På sit eventyr får han følgeskab af præsten Eamonn samt en kriger, en tyv og en opfinder. Det lyder næsten som starten på et rollespil, og der bliver da også rullet med de litterære terninger.

Transformationsmaskinen foregår i noget så sjældent, i dansk litteratur i hvert fald, som et steampunk-univers. Der er damp for alle pengene, og læseren kommer på noget af en rejse sammen med Aragone og hans følgesvende. At bogen er skrevet i så højt et tempo gør også, at den er ret hurtig at læse – det føles i hvert fald sådan, på trods af, at den alligevel har hele 216 sider. Dermed ikke sagt, at bogen er for kort, den har præcis den passende længde til en bog med det tempo.

Tempoet kommer desværre også til at tage pladsen for karakterudviklingen og beskrivelser generelt. Heldigvis er det ikke noget, der generer syndeligt, selv om man godt kunne savne lidt mere dybde.

Det er ikke spor nemt at gøre en historie levende, men det lykkes Nikolaj Johansen med til fulde. Der er virkelig nogle formidable og hæsblæsende kampscener med i *Transformationsmaskinen*, der er mere end vellykkede. Sproget er i sig selv også flot og varieret og komplimenterer fornemt det særegne univers fyldt med luftskibe, damp og maskiner.

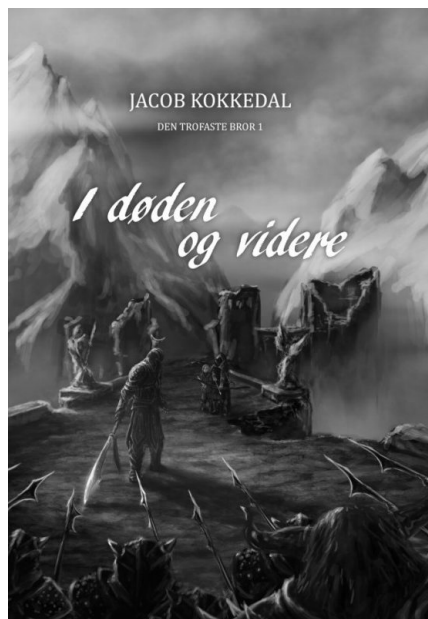
Transformationsmaskinen er i det store hele en yderst underholdende bog, og det er forfriskende, at der bliver forfattet bøger i Danmark, der også tør tænke anderledes. Det hele behøver ikke være drager og magi for at være forunderligt.

Helle Perrier

I døden og videre

Den trofaste bror, bind 1

Roman af Jacob Kokkedal
Ulven og Uglen, 2016, 478 sider

I døden og videre er første bind i serien *Den trofaste bror*.

I døden og videre er en fantasyroman af den slags man kan kalde 'high fantasy' (ifølge Wikipedia kaldes 'high fantasy' *episk fantasy* på dansk).

Handlingen i romanen foregår i verdenen Gudshave, hvor de onde mørklinge holder til i Ushulash. På den gode side følger man kongeriget Sastion, hvor Leod er konge.

Efter en fredsperiode er der kommet krigstider igen. De onde opruster og der mangler helte på den gode side, så det ser dystert ud med hensyn til at vinde krigen.

Det er barskt at leve i Sastion, og kong Leod er beskyttende overfor sin søn Eumon, så han har sendt Eumon til byen Ellona. Men Leod vil have sønnen hjem inden krigen starter. Han sender så nogle riddere for at hente ham hjem til Sastion. På hjemvejen har de brug for eskorte gennem Mørkskov. De får hjælp af den pukkelryggede drukkenbolt Balt, der redder Eumon fra et angreb af mørklinge.

Balt, der rummer mere end øjet kan se, begynder at lære Eu-

mon at kæmpe og at bruge våben, men spørgsmålet er om det er for sent. Og om krigen mod ondsken kan vindes.

I døden og videre er generelt velskrevet, og er spændende at læse. Og selv om bogen er første del af en serie, kan den læses som en afsluttet historie.

Bogen har desværre ikke mange metaforer, selv om der dukker enkelte op. En der er knap så god, er denne: "Kraftig mos hang fra de små træers tyngede grene som klamme gardiner." (s.83). En bedre metafor er denne: "Som løbeild over tør slette." (s. 279).

Det mest interessante i bogen er Eumons udvikling fra beskyttet barn til at blive voksen. Og så historien om Balt. Disse skaber nuancer i den traditionelle historie om kampen mellem det gode og det onde.

Skurkene i historien er virkelig onde, men den gode side har mangler. Sastion bliver fremstillet som et brutalt sted. Det får man flere eksempler på. Et af dem står på side 213: "Et sted passerede de en død tigger, men ingen tog notits af liget." Endvidere er der også behandlingen af de mennesker, der er flygtet fra krigen, som ikke er så god.

At praktisere godhed skal læres i bogen, og dette lærer Eumon af Balt og ikke kong Leod. Godhed er ifølge Balt at de stærke skal slås for de svage. Men det centrale budskab i bogen er at uanset hvor dybt man falder, så skal man rejse sig igen.

Bogen er fyldt med action og bogen er henvendt til yngre læsere. Men den voksne læser kan sagtens læse med.

Jóannes á Stykki

Skygger i mørket

Roman af Christian Engkilde

Silhuet, 2016. - 215 sider
Omslag: Nathascha Friis

Sebastian går i 7. klasse. Han er bedstevenner med Jonas og Simmer, som han også spiller fodbold med. De tre venner hænger altid ud sammen, men til en forældresamtale på skolen får Sebastian at vide, at han skal tage sig sammen, ikke være så fjollet og koncentrere sig mere om skolen end om fodbold og vennerne.

Kort efter starter en ny dreng i klassen, Thomas. Og Thomas er blind. Deres klasselærer udpeger Sebastian til at sidde ved siden af den nye dreng og hjælpe ham med at finde rundt på skolen, indtil han er faldet til. Sebastian er ærlig talt træt af at skulle agere førerhund for Thomas, og i starten gør han det kun meget modvilligt.

Men så begynder der at ske mærkelige ting på skolen, og hver gang bliver Sebastian involveret, så han fremstår som den skyldige. Samtidig begynder han og Thomas at tale bedre med hinanden, og Sebastian opdager, at Thomas har set en skygge ved ham, hver gang der er sket noget. En skygge som ingen andre kan se.

Hvad er det for en skygge, der forfølger Sebastian? Hvorfor lige ham? Og har det noget at

gøre med sagnet om Fakkellbrødrene på det lokale kloster, som brændte ned til grunden i Midaldaleren?

Christian Engkilde har både et par ungdomsromaner og et grundkursus i sejlsport på cd-rom bag sig. Med *Skygger i mørket*, som er første bind i en trilogi for børn og unge, bevæger han sig over i gysergenren. Og det lykkes delvist.

Jeg blev hurtigt fanget ind af historien om Sebastian, som egentlig er en god fyr, men som ind i mellem lader sig rive med af kammeraterne. Og da så Thomas kommer ind i billedet, og alle de ubehagelige ting begynder at ske, er Sebastian nødt til at stå på egne ben. Hans langsomme udstødelse af fællesskabet og gryende venskab med Thomas beskriver Engkilde fint og overbevisende.

Derimod lykkes det ikke helt at gøre den anden del af fortællingen rigtig uhyggelig, selvom de enkelte komponenter er til stede. De to drenge forsøger sammen med skolebibliotekaren og en af hendes bekendte at slippe af med skyggen en sen aften på skolen. Men trods setuppet i de lange, mørke gange og angsten for skyggen, der langsomt er blevet mere og mere voldelig, så virker de to voksne karakterer lidt for utroværdige, til at jeg helt blev fanget. Derimod fungerer samspillet mellem Sebastian og Thomas perfekt, og derfor tror jeg egentlig, at romanens målgruppe vil sluge hele historien uden mine forbehold.

Samtidig slutter *Skygger i mørket* med noget af en cliffhanger, som absolut giver mig lyst til at læse videre om Sebastian og Thomas. Så alt i alt vil jeg kalde *Skygger i mørket* for et godt bud på en gyser for børn og unge. Og så synes jeg også, at det tæller på plus-siden, at forlaget Silhuet har lavet en stemningsfuld bog-trailer, som nok skal få læserne til at bide på krogen.

Link til bogtrailereren for *Skygger i mørket*: tinyurl.dk/90139

Jette S. F. Holst

Skurkistan

Roman af René Toft

Forlaget Calibat

Der er noget råddent i Skurkistan. Sådan, bananråddent. På den særlige skumle og skurkagtige måde, der normalt kun er forbeholdt slyngler, tølper og røvere. Nogen har stålet kaliffens kæreste eje. Det er uhørt. Ikke at nogen stjæler og lyver. Det gør alle i Skurkistan. Lov nr. 1 tilsiger nemlig at alle skal være skurkagtige i Skurkistan. Dette har ikke overraskende uoverskuelige følger for økonomien, idet få ting er i nogens eje ret længe af gangen. Ikke at der var ret meget at stjæle fra hinanden. Kaliffen har nemlig taget det meste og puger guld i kister, som ligger gemt bag lås og slå i hundreder af værelser i hans palads, hvis tårne ramler ind i himlen. Men kaliffens kæreste eje? Aldrig sket før. Og skønt han både besidder et lille sort fip-skæg, en rød fez og hedder Boris Ondisulet, så er han bestemt ikke tilfreds. Jagten går ind på tyven, og snart er fanden løs på Ramasjangvej. Eller rettere, den lille vaneforbryder, drengen Ingolf, er løs. Og ligeså hans ven, pigen Lydia. Og bøddlen Bulder, viseren, en rusten cykel, oraklet, luftpiraten, paladsgarden, kaliffen, og resten af landets balstyriske beboere.

Skurkistan er en letlæst børnebog, i Rune T. Kidde og Ole Lund Kirkegaards ånd. En røverhistorie tilsat en god portion af den galskab, der er en såre mangel af i disse år. Helt lever den vel ikke op til de to herrers niveau. Historien måtte gerne have været lidt strammere, og der måtte gerne have været lidt mere på spil for Ingolf og Lydia – men det er bestemt en hæderlig fortælling. Der må gerne komme endnu mere galskab fra dén kant. *Skurkistan* er illustreret af forfatteren selv, og de understøttende bogens humor på fortræffelig vis.

Bjarne Sinkjær

As the World Dies

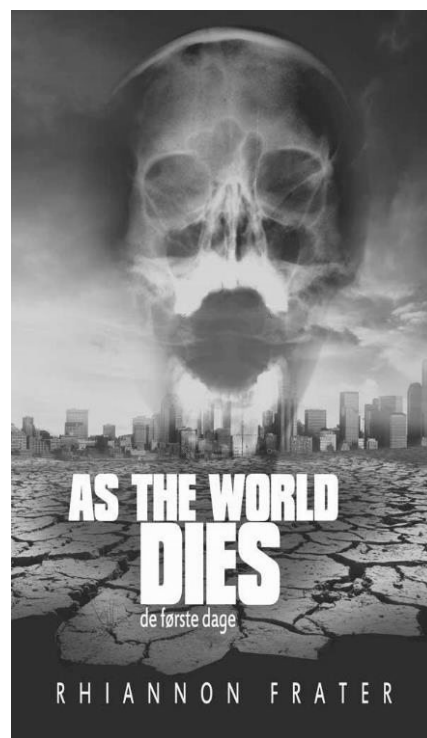
Bind 1: De første dage

Bind 2: Forskanset bag muren

Romaner af Rhiannon Frater

Tellerup, 2013, 2014

432 sider, 484 sider

Katie var en succesrig advokat, og hun var gift med den kvinde hun elskede. Hele hendes verden ændrede sig den dag hendes kone forsøgte at bide og dræbe hende.

Samtidig er den underkuede Jenni blevet angrebet af sin mand. Dette er ikke som den hustruvold som han tidligere har udsat hende for; denne gang forsøger han at dræbe og æde hende. Det der dog i endnu højere grad skræmmer og ryster hende da hun flygter fra huset, er at hendes børn også er frådende monstre som er efter hende.

De to kvinder finder sammen i deres flugt igennem en verden som er i opløsning og hvor de døde har rejst sig som frådende zombier.

De sætter sig for at tage ud til den sommerlejer hvor Jennies stedsøn er, for at sikre sig at han

er i sikkerhed, og derefter begiver de sig ud for at finde ud af om der overhovedet er noget sted som er sikkert.

De kommer til en by som er ved at forskanse sig, men som dog stadig er åben for at tage overlevede ind. De kommer hurtigt til at indgå blandt nogle af de ledende personer i det lille samfund og kommer til at spille vigtige roller i deres forsøg på at sikre byen imod de levende døde.

Dette er et kort resume af første bind i Rhiannon Fraters zombieserie *As the World Dies*. Romanens omdrejningspunkt er de to kvinder og hvordan de sammen og hver især bearbejder den nye situation.

Jenni har igennem sit ægteskab været vant til modgang, og hun har længe ønsket en forandring i sit liv. Selvom den hændte forandring på ingen måde var den hun ønskede, så har hun alligevel fundet en styrke i sig selv til at bearbejde den og sørge for at arbejde på at få det bedste ud af den. Hun fokuserer på at være der for sin stedsøn, men også på den nye veninde hun har fået, samt at udvikle sig som en selvstændig kvinde.

Katie har derimod fået en lykkelig tilværelse fået fra sig. Hun er vant til at være stærk og handlekraftig, hvilket hun fortsætter med at være i denne nye situation, men hun bære på den stor sorg det er at vide at hendes elskede stavrer rundt som en af de levende døde, noget hun har meget svært ved at forholde sig til. De to kvinder er meget forskellige, men de henter meget støtte hos hinanden.

Det lille samfund er ved at blive opbygget, og de mest handlekraftige bliver hurtigt i centrum for det. Travis bliver et samlingspunkt, da han sørger for at der sker fremskridt i forskansningen, men borgmesteren og andre administrative er med til at sikre at mad og andre fornødenheder bliver fordelt. Det lille samfund gør også meget

for at sikre at andre overlevende kan komme hen til dem og finde sikkerhed der. Det er dog også et skrøbeligt lille samfund, for der begynder at opstå konflikter og i en situation hvor man er under denne form for undtagelsestilstand er der svære valg der skal træffes, og der er ikke altid enighed om hvilke løsninger der skal vælges.

Den første halvdel af bogen er en beskrivelse af en flugt fra de levende døde samt forsøg på at finde ud af hvordan man bedst kan skabe en sikkerhed når man er under konstant angreb. Den del af bogen er spændende pga. den megen action, mens bogen bliver mere interessant i den anden halvdel, hvor de nu har fundet en form for sikkerhed, men nu for alvor skal til at forholde sig til situationen og til hinanden.

Seriens bind to har fået den meget passende titel *Forskanset bag muren*, for det er netop det den handler om. Det lille samfund gør hvad det kan for at finde ud af hvordan det skal fungerer. Efterhånden som de får styr på deres forsyninger og får ryddet bygninger der kan bruges til at bo i, skal de forholde sig til hvordan de skal opretholde lov og orden i et samfund hvor noget sådan er brudt sammen. Da der kommer mistanke om at der er sket mord, og ikke mindst da en voldtægt finder sted, må de finde ud af hvilke straffe de vil bruge over for de levende.

Det er dog ikke kun blandt de levende inden for barriererne, og de døde udenfor, at truslerne kommer. En forbryderbande hærger i området og efterlader et spor af vold, voldtægter og mord. Beboerne i den forskansede by må finde ud af hvordan de vil tage kampen op imod en sådan trussel.

Dette er en zombiehistorie i stil med *The Walking Dead* og *Dawn of the Dead*, hvor der er fokus på de personlige relationer og på hvordan folk reagerer i en situation hvor det højeste man

kan ønske sig at opnå er at overleve en enkelt dag mere. *As the world dies* er ikke helt så dystert og og morbid som de to andre nævnte titler, og bogen er nok også mest tænkt til den unge læser, men den kan bestemt også anbefales til den voksne læser af zombie-dystopier.

De første dage er på mange måder et klassisk første bind i en trilogi. Den sørger for at få sat rammen og stemningen og få etableret karaktererne. I bind to virker tingene i første omgang til at være sikre, men så begynder trusler at vise sig.

Bind tre, hvor i det hele skal afsluttes, er ikke udkommet på dansk, og det virker ikke som om den kommer. Jeg tænker at dette er et tegn på at zombie-markedet er ved at være mættet og at forlaget derfor har vurderet at en oversættelse af bind tre ikke ville kunne tjene sig selv hjem. Dette er selvfølgelig en skam for os der nu har læst de to første bind og som gerne vil have afslutningen med.

En hurtig søgning på nettet afslører at tredje bind har den engelske titel *Siege* og at hovedpersonerne i dette bind kommer i kontakt med en gruppe på hundredvis af overlevende, der lever under en streng senators militærdiktatur. Jeg tænker det nok ender med at jeg må få anskaffet mig dette tredje bind på engelsk for at få slutningen på historien med.

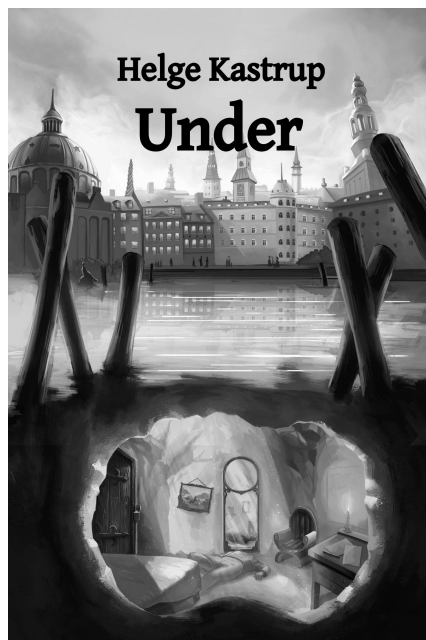
Ud over de tre bind i trilogien har Frater også skrevet tre novellesamlinger (*As the World Dies – untold tales vol. 1-3*) med historier fra denne zombie-inficerede verden, men nu hvor bind tre ser ud til at være droppet på dansk, så udkommer de næppe heller herhjemme.

Thomas Winther

Under

Roman af Helge Kastrup

Ulven og Uglen, 2016, 350 sider

Under er titlen på Helge Kastrups roman, og det er historien om Helge Kastrup, der finder en skjult verden under København, hvor et lille utopisk samfund er opstået for århundreder siden og i vis hemmelige lærdom Helge gradvist oplæres i, indtil han en dag som ældre herre indkaldes for at opklare et mord begået i et lukket rum. Hen over syv dage efterforskes mordgåden, som udvikler sig til historier om ulykkelig kærlighed, en mystisk forsvinding og hovedpersonens møde med sin sjælemage fra Nepal, da hun tilfældigvis er i København til en kvindekonference.

Dagligt følger vi hovedpersonens mange små løgne for at slippe væk fra sin kone og børn, så han kan tage ind til København og slippe ned i de underjordiske verden, hvor mordet skal opklares, personers mystiske forsvinden afdækkes, en række mærkelige tyverier håndteres og lyden af mystisk musik forløses.

Til sidst falder det hele i hak i en historie om bosniske flygtninge drevet under jorden (af blandt andet Dansk Folkepartis fjendtlighed over for flygtninge) og et jalousimord, der har stran-

det den forsvundne morder i en tidsløkke, mens hovedpersonen opnår fuldkommenhed gennem tantrisk sex med sin sjælemage.

Under, som både refererer til en verden 'under' og til det underfulde, er en roman, der med rødderne i den magiske realismes genre forsøger at fortælle en slags krimi, mens den udforsker underverdens filosofiske verdensbillede, som er en slags parallel til hovedpersonens interesse for og dyrkelse af buddhismen, som også er forfatterens egen, da hovedperson og forfatter er samme person, selvom det i bogens eventyrlige format er uklart, hvor forfatteren ender og den fiktive hovedperson begynder.

Romanen er drevet frem af hovedpersonens gradvise indvielse i buddhismens mysterier og i underverdens mysterier, alt imens der begås verdensbygning af de underjordiske samfund, mens historien akkompagneres af sære fortællinger, der dels er en finurlig leg med sære tanker af forfatteren, som det er eksempler, der skal understøtte romanens filosofiske pointer, og dette suppleres af mordmysteriet, som kræver en introduktion til fysikkens verden, som er reflekteret af forfatterens/hovedpersonens uddannelse og hverv som underviser i fysik.

Undervejs fungerer bogen som platform for forfatterens småfilosofiske overvejelser og tilbagevendende advarsler mod astrologi og anden religiøs overtro. Midt i alt dette er der et mord, som skal opklares, og med mordet følger mysterium på mysterium, som til sidst forløses i et kosmisk hele, som viser sig at være også uden for forfatterens evne at forstå, da han ender med at basere det på følgerne af fysikkens love, som han betror læseren, at han heller ikke selv formår at forklare.

Trods de mange tråde, som forfatteren Helge Kastrup gennem sit til tider altmodiske sprog og opstyltede 'bedstefar-humor' konstant spinder ind og ud af

hinanden, så er *Under* en tam fortælling.

Der er intet bid i verdensbygningen med de underjordiske verden, som er et utopisk samfund, der konsekvent er bedre end vores, og derfor ikke er mere end kedelig moralisering, og verdensbygningen mister sit værd, når alle forklaringer grundlæggende bundes i, at det er 'magisk' og der derfor ikke er noget at forklare.

Ligeledes er mysterierne tamme, for der er aldrig noget på spil. Ingen er i fare, intet risikeres, og alt, der finder sted, er hovedpersonens indvielse til de større mysterier, men alt det forløber uden nogen form for konflikt.

Efterforskningen af mordet er ikke mere efterforskning, end at det hele klares ved at læse breve og snakke med beboerne i samfundet under jorden, og twistet i mordgåden skal forestille at bygge på indsigt i fysikkens verden, men når det kommer til den endelige afsløring, går forfatteren til bekendelse og indrømmer, at han heller ikke selv ved, hvordan hans fikse ide egentlig hænger sammen, og samtidig med at det lader læseren uden egentlig chance for at regne mysteriet ud undervejs.

Under indskriver sig i flere genrer fra historier om skjulte parallel-verdener, som f.eks. Neil Gaimans *Neverwhere* til historier, hvor forfatteren går i dybden med et smalt emne og gør det til grundlaget for sin bog, som f.eks. Perez-Revertes *Dumasklubben* eller Umberto Ecos *Foucaults pendul*, til historier, der nærmest er moderne introduktioner til religiøse forestillinger, som f.eks. Alan Moores tegneserie *Promethea*, men i modsætning til de nævnte værker, så bliver *Under* aldrig en spændende bog.

Morten Greis

Arvens hævn
Roman af Mathilde Gram
One Horizon Publishing, 2016
585 sider

Arvens hævn er Mathilde Grams anden roman og hendes første i fantasygenren. Den er udgivet på forfatterens eget forlag.

I bogen møder vi Aria. Aria er en blanding af lys og mørk engel. En forbudt forening, der sender den spæde Aria i pleje hos en ældre engel. Efter hendes plejemors død må hun begive sig ud for at finde det gemte rige Ziliculus. Her lærer hun mere om sin skæbne og sine evner og får allierede der hjælper hende i kampen mod den onde fyrste og det mørke der spreder sig. Samtidig må hun kæmpe mod og med sin spirende kærlighed til den mørke engel Milas.

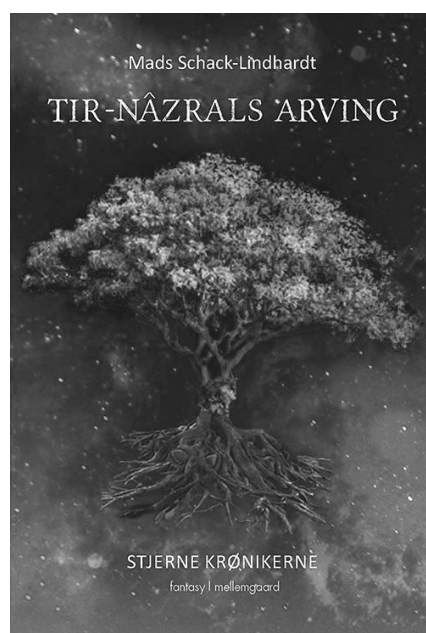
Mathilde Gram formår at bygge et stort og interessant univers op. Selve grundideen og plottet er godt. Det er desværre ikke godt nok til at gøre op for at flowet i bogen er tungt, og sproget er langsomt og gentagende. Det er en følelsestung historie, hvilket især kommer til udtryk i et væld af indre monologer, filosofering og uafsluttede (tøvende) sætninger. Det sænker tempoet i historien og gør læseoplevelsen irriterende, frustrerende og langsommelig: tre ting som en bog på knap 600 sider ikke kan bære, uden at blive en nedslidende oplevelse at bevæge

sig igennem. Man fornemmer fraværet af en redaktør på bogen, da der fremstår et behov for at der blev skåret i teksten, så historien fremstår skarpere.

I bund og grund er grundtanken med *Arvens Hævn* fin, men udførelsen lader meget tilbage at ønske.

Cecilie Fakkelskov

Tir Nazrâls arving
Roman af Mads Schack-Lindhardt
mellemgaard, 2016, 328 sider

Tir Nazrâls arving fortæller historien om drengen Sebastian, der er enebarn. Han flytter med sine forældre ind i sin afdøde onkels hus. Her møder han naboen, den sære ældre dame Martha, som han falder i snak med. En aften giver han efter for sin nysgerrighed og følger efter hende, da hun forsvinder ind i sit drivhus. Herved ender han i Tir Nazrâl. Tir Nazrâl er et gigantisk træ, der indeholder adgang til samtlige universer, der nogensinde er blevet skrevet bøger om. Disse universer er af forskellige aldre og historier, som ikke er skrevet færdig og kan ændres løbende, hvis forfatteren ændrer dele af bogen.

Da Sebastian ankommer til Tir Nazrâl, er dets eksistens un-

der angreb af en ond troldmand fra et af universerne, og han må drage ud på en farefuld færd med Martha og flere andre ledsagere for at redde det.

Fortællingen har elementer af en metaroman, da Tir Nazrâl er hjemsted for alle fortællinger, der nogensinde er skrevet. Derfor diskuteres fantasygenren på nogle tidspunkter undervejs i fortællingen og man støder flere gange, på referencer til andre fantasybøger. Dette gør bogen spændende og anderledes, men kræver samtidig en fin balancegang hos forfatteren, da der er stor mulighed for, at fortællingen hurtigt kan komme til at læne sig op ad andre bøgernes ideer og universer. Blandt andet genbruges ideen fra *Harry Potter* om Horcruks, objekter, der kan holde en del af en persons sjæl i live, selvom de dør, hvilket er, hvad Voldemort brugte til at skabe sin udødelighed. Dette benytter den onde troldmand i denne fortælling sig også af.

Forfatteren undgår dog fint at indlemme lange passager og større stykker af bogen med referencer til tidligere store fantasyværker. Referencerne er delvist skjulte, men opfattes af den erfarne læser af fantasybøger og bruges i en fornuftig mængde, der gør, at bogen som helhed fremstår som en original fortælling med en ny og anderledes tilgang til fantasygenren.

Bogen henvender sig til folk i alle aldre med interesse for fantasyromaner. Den er spændende og fyldt med action, som de fleste romaner af samme genre, men samtidig tilføjer den også genren noget nyt. Den henvender sig til det unge publikum, men appellerer samtidig også til den ældre og mere erfarne læser med sin anderledes fortælling, som giver læseren med forståelse for den intertekstualitet forfatteren benytter sig, mulighed for at gå et spadestik dybere i sin analyse af bogen. *Tir-Nâzrâls arving* er første bog i serien om *Stjernekrønikerne*, så det bliver bestemt interessant at se,

hvordan historien fortsætter i næste bog.

Mads Bækmand Raun

Monster

– 11 horror-noveller

Antologi

Teddy Vork, A. Silvestri, Lars Ahn Pedersen m.fl.

Kandor, 2016, 218 sider

Forlaget Kandor er for nyligt blevet lagt ind under forlaget Dreamlitt, da Kandor var et enmandsforlag, hvor arbejdet efterhånden var ved at overstige hvad der var sjovt for redaktøren. Kandor videreføres som navn, så vi vil se flere bøger med dette labl lpå, men der er da også stadig et par bøger under det gamle setup, som vi endnu ikke har fået omtalt i Himmelskibet.

En af disse er antologien *Monster*. Kandor har tidligere udgivet antologierne *Vampyr* og *Varulv*, der hver især indeholdt forskellige vinkler på de klassiske monstre. Denne gang er emnet blot monstre, hvilket giver mulighed for endnu bredere fortællinger. For selvom der var mange vinkler på at fortælle om

f.eks. varulve, så var det også noget, der gjorde at det var svært at blive overrasket som læser, da det var givet at det var en variant af lige netop dette monster som de enkelte historier handlede om.

I *Monster* har der været mere frit spil, og det er også en god variation i det monstrøse som hver af de 11 bidrag byder på.

Teddy Vorks "Tomme Kar" indleder samlingen, og den har en religiøs tilgang til emnet, da der her er tale om besættelse og forsøg på eksorcisme. Det er på mange måder en klassisk Vork-novelle, hvor historien skrider stille og roligt fremad, imens uhyggen opbygges.

Det næste bidrag er også et bidrag som på mange måder er let genkendeligt for forfatteren. Det er A. Silvestris "Om blod og blæk". Silvestri har flere gange skrevet i samme *weird fiction*-tradition som bl.a. Clive Barker, og denne novelle er i denne tradition. Her er det monstrøse meget fysisk, men også meget hemmeligt. Det lurker skjult og kræver et offer fra sine følgerer, et offer som skal komme fra personen selv, men omvendt så bliver man også en del af væsenet. Dette er lige en novelle for mig, da den ikke kun handler om at beskrive et ubeskriveligt monster, men også i højere grad handler om at beskrive den indflydelse som mødet har på hovedpersonen.

En forfatter, der i lige så høj grad som Silvestri ynder at lege med genrer, og som ikke lader sig styre af de opstillede konventioner, men som stadig navigerer rundt i dem og sammensætter dem på nye spændende måder, er Lars Ahn Pedersen. I bidraget til denne antologi fortæller han en spøgelseshistorie. En forfatter har sat sig for at skulle skrive en spøgelseshistorie og har taget logi i en hjemstøgt lejlighed. I starten oplever han ikke noget, men dette ændrer sig. Sideløbende fortælles en historie fra bygningens fortid hvor den var et sindssygehospital. Alt dette ly-

der meget klassisk indenfor spøgelseshistorier, men Lars Ahn formår alligevel at bringe andre vinkler ind i historien.

Dette var tre eksempler på samlingens monsterfortællinger. Derudover er der fortællinger hvor det er i mennesket det monstrøse bor, og andre hvor der er forskellige udefra-kommende trusler. Der er sågar en historie med en af de andre klassiske monstre nemlig en mumie, eller i hvert fald et mumificeret monster.

Samlingen kommer godt rundt i et stort emne, men er på ingen måde udtømmende. Dens force er netop at det ikke på forhånd er klart for læseren hvilket monster der er tale om, så det giver mulighed for overraskelser.

En negativ ting ved denne antologi er at redaktøren, ligesom i *Varulv*, ikke har inddraget et forord eller en præsentation af samlingen og novellerne. Da *Monster* bygger på en novellekonkurrence, synes jeg det kunne have været interessant at læse noget om hvilke udvælgelseskriterier der var blevet brugt og på den måde have fået bogens noveller linket sammen og skabt en mere helstøbt samling. Det er desværre de færreste antologi-redaktører der gør dette, og i *Monster* mangler det også.

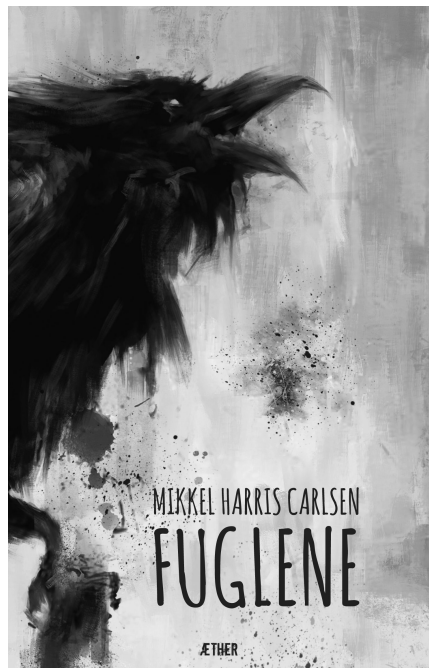
Så vidt jeg kan se, så fortsætter Kandor-brandet som et selvstændigt brand under Dreamlitt, men det bliver alligevel spændende at se hvad der sker fremover, og om vi får flere antologier af den generelt høje kvalitet som forlaget har været garant for.

Thomas Winther

Fuglene

Roman af Mikkel Harris Carlsen

Forlaget Æther, 2016, 144 sider

Forlaget beskriver selv Mikkel Harris Carlsens nye bog som en 'absurd roman', og absurd er en meget passende beskrivelse, men om det er en roman, er mere et spørgsmål.

Vi følger regnskabsmedarbejderen John igennem en lang række groteske episoder. De har ikke anden sammenhæng end at de omfatter ham, og der er ingen konsekvens imellem historierne, så når John i et brudstykke maltrakteres i en slagterbutik, har det ingen indflydelse på at han i et efterfølgende skal til at motionere mere.

Bogen har sammenhæng og giver mening på samme måde, som en nats drømme kan tage drømmeren igennem et hav af forskellige scenarier, som imens drømmen står på, føles som sammenhængende, men efterfølgende kun kan gengives i usammenhængende brudstykker. Det er det samme der gør sig gældende i denne bog, så den kan være svær at kalde en roman, men omvendt er det heller ikke en novellesamling, for den fungerer bedst som et samlet værk, som giver et indblik i Johns

mærkelige verden. En verden der på trods af sine groteskheder, og det at hovedpersonen dør et par gange, stadig hænger sammen, da den nulstilles for hver fortælling.

Havde det været en novellesamling, ville jeg i anmeldelsen have fremhævet de noveller jeg syntes bedst om, men dette er ikke noveller. Jeg vil dog kort beskrive et par af brudstykkerne for at give et indtryk af bogen.

Det er valgdag, og John er netop gået ind i boksen for at stemme. Imens hans øjne løber hen over stemmesedlen, hører han en presset mand fra boksen ved siden af, der beder ham om at række noget papir ind under, da der er løbet tør derinde. John er en flink mand, så han deler sin stemmeseddel i to og rækker den ene del under til den trængende mand ved siden af.

I en anden stiger John ind i en overfyldt elevator. Selvom den er helt fyldt, så bliver folk ved med at stige på, og til sidst kan ingen røre sig, og ingen kan stige af. Menneskeklumpen ender med at stå samlet i elevatoren i flere måneder, hvilket bl.a. fører til kannibalisme for at de kan overleve. Da de endelig kommer ud, går de hvert til sit.

Sådan følger den ene korte tekst den anden, og samlet giver den en fortælling om det groteske univers som John er fanget i. Det der gør at dette fungerer så godt som det gør, er at forfatteren skriver i en bekrivende stil som perfekt understøtter universet.

Dette er Harris Carlsens fjerde bog, og han har flere gange haft noveller trykt i Himmelskibet (senest i nummer 46), så der har været rig mulighed for at stifte bekendtskab med hans groteske historier tidligere, og hvis disse faldt i din smag så skal du bestemt ikke undlade at anskaffe sig *Fuglene*, for her er endnu et indblik i et fantastisk fortælleunivers.

Thomas Winther

M

Roman af Mikkel Harris Carlsen

Kandor, 2016, 170 sider

Selvom *Fuglene* af Mikkel Harris Carlsen, som jeg netop har anmeldt herover, adskiller sig i sin opbygning fra hans tidligere udgivelser såsom *Kakerlakmensket* (anmeldt i Himmelskibet 38) og *Midnatsmuse* (anmeldt i Himmelskibet 44), så er der en genkendelighed i de groteske og mystiske fortælling han beskriver. I 2016 udgav han også romanen *M*, som adskiller sig fra alle de tidligere. Her er decideret tale om en roman, også selvom der har sneget sig en novelle ind som et kapitel.

Vi følger en ung forfatter-spire, som egentlig var udset til at skulle overtage sin fars forretningsimperium, men for hvem drømmen om at leve som forfatter trækker. Han er flyttet væk fra forældrene og har slået sig ned under sit pseudonym, og han prøver nu at skrive historier til forskellige magasiner for at brødføde sig den vej. Han er dog ramt af en skriveblokade og forsøger nu at finde inspiration omkring sig. I den gade hvor hans pensionat ligger, er der et antikvariat som han begynder at be-

søge flere gange om ugen. Indehaveren kan fortælle ham meget om området, og ikke mindst om litteratur i alle dets former. Det viser sig at der tidligere har boet en kæmpende forfatter ved navn Thomas Bradbury på samme værelse som vores hovedperson, og han forsøger at grave i denne forfatters historie og skæbne. Dette leder ham til den prostituerede M, som var blevet Bradburys ven og på mange måder også hans muse. Bradbury er dog forsvundet, og der er ikke rigtig nogen spor der leder til hvad der er sket.

På mange måder misunder hovedpersonen Bradburys mystiske skæbne, for netop det at være en forhutlet kæmpende forfatter, er netop det som hovedpersonen søger, måske også i sit forsøg på at fjerne sig fra den plan som forældrene har lagt for ham.

Der er mange punkter hvorpå denne bog adskiller sig fra Mikkel Harris Carlsens andre bøger. Til dels er det en roman, men det er også en historie der ikke begiver sig ud i det groteske på samme måde som de andre. Godt nok er nogle af de historier som M fortæller om sit arbejde til hovedpersonen groteske, men med undtagelse af én, så er der ikke nogen der indeholder noget mystisk eller overnaturligt. I den ene er der dog indeholder noget sådant, er det mystiske meget fysisk, men ikke noget der for alvor ændrer på bogens overordnede fortælling.

Bogens bagside fortæller at dette er en hyldelse til gamle bøger, magiske ord, fabulerende fortællelyst og litterære mysterier. Ingen tvivl om at Harris Carlsen skriver i en tone som er fabulerende, men den historie som han fortæller her, måtte meget gerne have været mere fabulerende og mystisk.

Ingen tvivl om at jeg mere er til historierne i hans andre bøger end i denne, men omvendt så er det også helt rart at se ham kaste sig ud i en roman fremfor de korte fortællinger som vi nor-

malt ser fra hans hånd. Det er altid spændende når en forfatter forsøger sig på noget nyt og ikke blot bliver ved det sikre og velkendte. Jeg skal så også som læser huske at lægge de forrige bøger fra mig når jeg sidder med den næste og derved give forfatteren plads til at udfolde sig på nye måder.

Thomas Winther

Sand og sten, stål og glas

Udvalgte fortællinger
af A. Silvestri
Calibat, 2016, 222 sider

Hvis man har fulgt Silvestri på Facebook eller på hans blog, så har man også kunnet følge hans planer om at samle de forskellige noveller han har fået udgivet i magasiner (som Himmelskibet) og antologier, da noveller udgivet på den måde ofte hurtigt 'forsvinder'. Disse vil han nu samle i en række novellesamlinger, som i starten kun var tænkt til at skulle være ebogsudgivelser. På bloggen lagde han op til læserne at komme med input til formatet, og det endte med at der kom et kort efterord til hver af novellerne, noget jeg syntes fungerer rigtigt godt.

Den første samling der er udkommet, er *Sand og sten, stål og glas*, som er en samling af science fiction-noveller. Den består af otte noveller, hvoraf de syv har været udgivet tidligere, primært i forskellige udgivelser fra Science Fiction Cirklen, mens den sidste udgives for første gang.

Verdens undergang er en form for tema i disse noveller, eller man skal måske nærmere sige verdens forandring. For jorden stopper ikke med at rotere, men menneskets levevilkår er eller bliver forandret. I nogle af novellerne er forandringen på vej, mens vi i andre befinder os i perioden hvor en ny verdensorden er ved at blive bygget. Om det så er ved at de overlevende nu skal klare sig med ældre tiders teknologi, eller ved at de er ved at skulle skabe grobund for at kommende generationer skal kunne overleve.

I samlingens første novelle har et nyt styre taget over, men vi følger alligevel tilblivelsen ved at en af det nye styres skabere sidder og beretter om tilblivelsen og om hvor meget bedre verden er blevet. Imellem alle de lovprisende ord kan man dog hurtigt spore diktaturet, og novellen sluttet da også af med at tilhøreren må møde det nye styres konsekvens. Flere af de andre noveller har refereret til denne indledende tekst. Novellerne kan læses som uafhængige tekster, men de kan også læses som værende nogen der beskriver den samme verdens udvikling, blot set fra meget forskellige tidsperioder.

I bogens anden novelle, "Glemmer du, så husker jeg alt", er der endnu en person der møder den konsekvens som styret lader ramme sine kritikere. Her er det en forfatter, der igennem flere bøger har været kritisk overfor styret, men en dag hentes han, og hans hukommelse slettes. Hver morgen vågner han nu op med en mental tilstand der er på barnestadiet, og så langsomt opbygges han til sit

voksne sind i løbet af dagen. Hans kone gør hvad hun kan for at sørge for at han bliver sig selv i løbet af dagen, på trods af at han altid har været voldelig over for hende, men da det er det hun forbinder med hans kærlighed til hende, så er det det hun nærmest prøver at få frem hver dag.

Dette er en novelle hvori det efterord som er knyttet til hver novelle, virkeligt giver noget ekstra med, da Silvestri her skriver om hvordan det netop har været det at nogen voldsramte kvinder bliver i det voldelige forhold, som han ville bruge i denne novelle.

I den næste novelle er efterordet også interessant at få med som læser. Novellen er skrevet som en ordblind der forsøger at skrive sin beretning, og i efterordet fortæller Silvestri lidt om sit forarbejde med at sætte sig ind i hvordan ordblindes fejl er opbygget. Det er et interessant eksperiment, og som læser vænner man sig hurtigt til at læse igennem skribentens formuleringer og stavemåder.

“Matthæus 20:16” er en tidsrejsehistorie, hvor det er lykkedes en mand at rejse frem i tiden. Her er han ventet, og der venter ham en vigtig mission og en stor beslutning. Der er ingen mulighed for at rejse tilbage igen. Fremtiden er således noget helt andet end han havde forestillet sig, for hans formål med at rejse, var egentligt blot for at gøre det, og så kunne vende tilbage og hovre overfor sine kolleger i de videnskabelige kredse.

“Ukrudt” er en dystre beretning om en flok mennesker der er ved at sikre sig at en planet i fremtiden vil være beboelig for mennesker. Dette kan dog kun ske ved at planetens fauna efterhånden bliver skræmt fra at gøre mennesker fortræd, noget der dog kun kan sikres via store ofre. Dette er nok min favorit i samlingen, og den beskriver en form for terraforming som jeg ikke har set beskrevet før.

“I sit ansigts sved” er fortællingen om hvordan plat-

tenslagere forsøger at klare sig i en verden hvor maskiner og elektriske apparater ikke længere fungerer og hvor gamle arbejdsmetoder nu skal sikre at der stadig produceres fødevarer og andre produkter.

I “Sand og sten, stål og glas” er samfundet nu kommet til et punkt hvor styret vurderer at der kun er plads til folk så længe de kan bidrage til samfundets udvikling. Vi følger her en af dem som skal sidde og tage beslutninger om hvornår folk ikke længere bidrager nok. En dag finder han dog en fejl i systemet, noget som han slet ikke kan forholde sig til, for i hans øjne så kan systemet ikke lave fejl, så hvad skal han nu gøre?

“Den allersidste dans”. Dette er en undergangssymfoni og er en interessant tekst at læse, en tekst som giver en god afslutning på denne samling.

Silvestris projekt med at samle sine noveller må siges at være lykkedes i dette første bind. Når man nu sidder med slutresultatet, fornemmer man ikke at dette ‘blot’ er en opsamling, men man sidder faktisk med en samling der fungerer som en selvstændig novellesamling, der genremæssigt og tematisk hænger sammen. Skulle man have læst de af novellerne der tidligere har været udgivet i forvejen, så er der stadig noget at komme efter her, da enkelte historier ofte kan drukne i antologier der har 15-20 noveller i sig, men hvor de her mere fungerer som en del af enhed. Ligeledes har han været igennem dem igen og har omskrevet og strammet dem op hvor han har fundet det nødvendigt.

Ud over de mange antologier som Silvestri har bidraget til, har han også en række selvstændige bøger bag sig, og denne bør stå i bogsamlingen ved siden af de andre, og har man ikke stiftet bekendtskab med science fiction-delen af hans forfatterskab, så er dette bestemt et godt sted at gøre det.

Thomas Winther

Bigfoot og Yetien Myter og mysterier #2 af Jesper W. Lindberg Tellerup, 2016, 87 sider

Der er af flere omgange udkommet bøger, der har redegjort for forskellige myter, sagn og mysterier, og hvor det tiltænkte publikum har været unge. Forlaget Tellerup er ved at udgive en ny serie af sådanne bøger, og de første tre bind er udkommet, og har emnerne “Uhyret i Loch Ness”, “Bigfoot og Yetien” og “Jack the Ripper”. I denne anmeldelse er det bogen om “Bigfoot og Yetien” som er omdrejningspunkt.

Bogen gennemgår en række af de bedst kendte observationer af bigfoots, yetier og andre store menneskeaber, både de der er blevet afsløret som fup og de der stadig regnes som værende ‘beviser’ for disse væseners eksistens. Det er næsten sjovest at læse om de der er blevet afsløret som fup, for det er utroligt så mange der har forsøgt at få opmærksomhed og tjene nogle penge på at lave billeder af disse væsner.

Bogen er en god indgang til at give en oversigt over myterne, uden at man føler at den prædi-

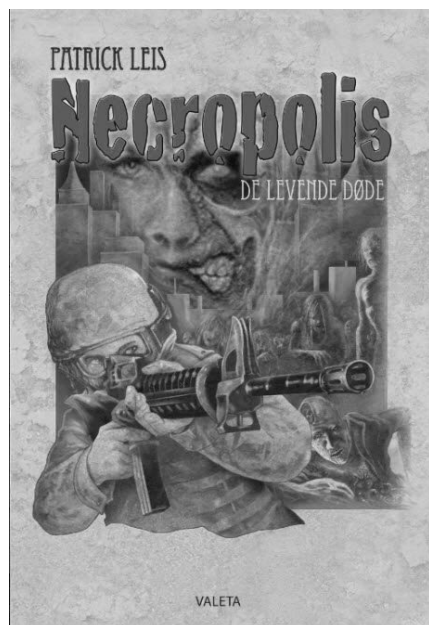
ker at man enten skal tro eller ikke tro. Den har nærmest en vinkel der siger, at selvom meget er afsløret som svindel eller værende observerede bjørne og andre dyr, og vi ikke har et endeligt bevis, så kan tvivlen godt komme myten til gode, og mysteriet kan holdes åbent.

Bogen er således ikke til folk der allerede er velbevandret i emnet, men den er en god indgang for de der gerne vil præsenteres for nogle af de myter og mysterier som findes derude.

Thomas Winther

Necropolis

Roman af Patrick Leis
Valeta, 2016

I 2003 udgav Patrick Leis zombiebogen *Requiem* på forlaget Carlsen. Dette virkede til at være en selvstændig bog, men det viste sig at den blot var en i en serie af zombiebøger fra hans side. Faktisk viste den sig at passe ind i en sammenfletning af flere af hans bøger, en sammenfletning som løbende er blevet mere udvidet.

I 2006 udkom *Pax Immortalis* på forlaget Facet, og der tegnede sig nu en trilogi om de dødes genopstandelse fra graven. Da

næste bog, *Necropolis*, udkom i 2008 på Facet, viste det sig at det ikke var sådan at tingene forholdt sig, for her var tale om en prequel, som berettede om hvordan verden var gået under og hvad der havde ført til at zombiefaren havde udviklet sig. Bogen var ikke en decideret roman, men en samling af beretninger og fortællinger der sammensatte forhistorien. Samtidig trak den tråde til Leis' science fiction-bog *Psykonauten* (Klim, 2007) og til en endnu ikke udgivet fortsættelse til denne.

Næste bind viste sig heller ikke at være afslutning, for her var der tale om to-bindes udgivelsen *Camp 41* (Facet, 2011) som rent tidsmæssigt finder sted midt i *Necropolis*. I bøgerne er der heldigvis en oversigt der viser hvordan de forskellige bøger er flettet sammen.

Nu er det ikke fordi der ikke er kommet horrorbøger fra Leis siden da, men sidste/næste bind i zombieserien har vi måttet vente på. Men nu er der nyt.

Planen er at hele serien skal udgives på forlaget Valeta, men i stedet for at starte med *Requiem* igen, har man valgt at udgive dem i den kronologiske rækkefølge og er derfor startet med *Necropolis*.

Jeg ved ikke om dette nødvendigvis er det kloge valg, da jeg tror denne bog fungerer bedst ved at blive læst som en prequel, men det må næsten være en der ikke har læst de andre bøger, som skal vurdere om det fungerer at starte med dette bind. Noget der dog gør at folk, der allerede kender serien, bør læse denne genudgivelse, er at der her mere er tale om en ny udgave end blot en genudgivelse. Teksten er blevet gennemarbejdet, og der er både kommet nye kapitler, samt udvidelse til de eksisterende.

I stedet for at gentage den anmeldelse som jeg i sin tid lavede da bogen første gang udkom (kan læses i Himmelskibet nr. 19 eller på www.himmelskibet.dk), vil jeg mere gå ind i hvad det er

for en type bog. Dette er ikke den klassiske zombiefortælling, hvor vi følger en lille flok menneskers kamp for at overleve interne stridigheder og trusler udefra fra andre desperate overlevende og de udøde. Det er den historie der fortælles i *Requiem*.

I *Necropolis* er det en række mindre beretninger i forskellig fortællestil, der fortæller om verdens undergang. Ved at det er en prequel, så ved man at det hele ender skidt og at stort set ingen af dem man følger, vil overleve; omvendt er der heller ingen som man rigtigt kommer til føle noget for og håber på deres overlevelse, da man kun følger dem kort. Dette fungerer i en bog som denne, da det netop ikke er beretningen om de enkelte mennesker, men om samfundets forfald.

Hvis man kigger i den oversigt der er i bogen over sammenhængen imellem bøgerne, så er der også knyttet nye bøger ind i sagaen nu, bl.a. *Kafkalatte* (udkommet på PrintXpress i 2013), hvilket også har resulteret i mindre omskrivninger af *Necropolis* for at få det hele til at passe sammen.

For de der allerede kender serien, er der som sagt stadig nyt at hente i denne bog i forhold til første udgave, og for de der ikke gør, så ved jeg ikke helt om ikke det vil være en fordel at de venter til *Requiem* udkommer og så starter der, for så at gå tilbage til *Necropolis*, men uanset hvad, så er det en serie der kan anbefales hvis man ønsker at læse en god serie om de levende døde, som er ved at indtage jorden, og om hvordan de overlevende forsøger at skabe et nyt samfund. Nu er det blot spændende hvor lang tid der går inden det hidtil uudgivne sidste bind udkommer og om de bøger der ligger inden *Necro-demic*-serien, nu også udgives/genudgives.

Thomas Winther

Tanz – Gådernes planet
Roman af Jon Bing
Science Fiction Cirklen
2016, 160 sider

Den norske forfatter Jon Bings bøger om biblioteksskibet Alexandria fortæller om det mægtige rumskib, som rejser imellem koloniserede planeter for at opsamle og dele viden imellem de mennesker der bor rundtomkring i galaksen. Der er ingen der længere har overblikket over hvor mange verdner der er blevet koloniseret, da mange kolonier er udsprunget af andre kolonier og man derfor for længst har mistet kontakten med Jorden. Der har dog (så vidt bibliotekarerne på Alexandria ved) aldrig været kontakt med intelligenser som ikke var mennesker.

I de tre første bind af serien ankom Alexandria til en ny verden i hvert bind. Via deres interaktion og vidensdeling hjalp de med til at løse konflikter som den verden måtte have. I dette fjerde (og sidste bind) er Alexandria på sin rejse imod de to tvillingeplaneter Flod og Ebbe. På den lange færd er de fleste af bibliotekarerne i dvale, men der er dog nogle som er vågne for at studere den viden som det mægtige skib indeholder. Skibet selv er programmeret til at afbryde sin færd hvis nogle af de sonder

den konstant sender ud, støder på noget mystisk eller interessant.

Ved bogens start har Alexandria netop afbrudt sin færd og igangsat vækningen af nogle af de bibliotekarere, som ligger i dvale. Det de står op til, er en stor asteroide som ser ud til måske at være en planet som er undsluppet sit solsystem. Ved at granske asteroidens overflade finder de en formation som ser ud til at stave ordet TANZ. Et hold bliver sendt ned for at undersøge dette. Holdet består af de venner som vi kender fra de første bøger, men det viser sig hurtigt at være en noget anderledes mission, for asteroiden virker ubeboet, men der er et eller andet der fanger dem i en labyrint som de nyt må slippe ud af og i forsøget derpå måske også lykkes med at løse gåden om Tanz.

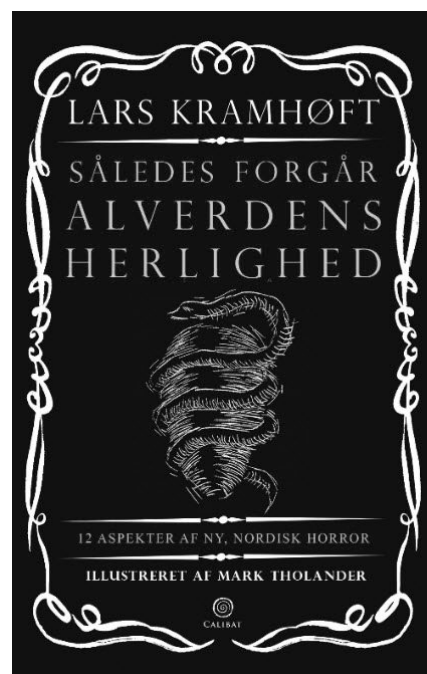
Det er en skam at Bing (der døde i 2014) aldrig fik skrevet mere end fire bøger om Alexandria, for det er en interessant ide at have et rumskib flyvende rundt med det ene formål, at sørge for at viden bliver opsamlet og delt. *Tanz – Gådernes planet* adskiller sig som nævnt fra de tre første bøger, hvilket bestemt er en god ting, for det er med til at udvide fortællingen om bøgernes univers.

Har man læst de første tre bind, så bør man bestemt også læse dette fjerde, og selvom serien er en ungdomsserie, så er der som sagt nogle gode ideer i den, som man også som den voksne læser vil kunne underholdes af. Det er bestemt også en serie man kan anbefale til den unge læser som gerne vil starte op på at læse science fiction.

Thomas Winther

Således forgår alverdens herlighed

12 Aspekter af ny, nordisk horror
Novellesamling af Lars Kramhøft
Illustreret af Mark Tholander
Calibat, 2016, 294 sider

Lars Kramhøft har efterhånden leveret historier til en række forskellige antologier, men dette er første gang vi ser en samling udelukkende med hans noveller. 12 styks er det blevet til, i en samling med undertitlen *12 aspekter af ny, nordisk horror*.

De forskellige aspekter strækker sig over den skjulte uhygge, som da en bogsamler og forfatter opdager at en fiktiv person har sneget sig ind i litterære hovedværker og er begyndt at ødelægge dem indefra, bl.a. ved at dræbe hovedpersoner, til det mere direkte ubehag med en sindsforstyrret person, der er i gang med at spise sig selv.

Kramhøft viser også aspekter af klassiske horrorvæsener. Det værende den afdøde, som ikke går af vejen for at besætte de levende, blot for selv at få kontakt og afslutning med sin kæreste. Et andet aspekt er en vinkel på zombieficeringen, hvor man nu er ved at gøre det til en naturlig

del af livet, at efter døden kommer en zombietilværelse, som de efterladte så må forholde sig til. I novellen "Aftenrøden" samles gamle mennesker i sikrede områder for at myndighederne netop kan være beredt på den dag de går over til næste fase. I novellen er det dog et tilfælde hvor lægernes monitorering ikke har været helt god, som følges.

I Kramhøjts fortolkning er vampyrmyten blev til et væsen der dræner folk for livsenergi, og lysarbejderen er ham der forsøger at befri verden for drænerne.

I "Jakes far" har drengen Jake ikke set sin far i måneder. Faderen har låst sig inde på sit laboratorium, og Jakes eneste kontakt med ham, er når Jake sender mad op via den lille elevator. Ingen tvivl om at der sker mystiske ting i laboratoriet og at der er noget derinde som ikke må slippe ud. Jake får dog problemer den dag nogen bryder ind i huset, for hvordan holder han dem væk fra faderen og laboratoriet?

I novellen "Cestoda" er over halvdelen af jordens befolkning inficeret med forskellige farlige parasitter, der bl.a. kan få folk til at ændre personlighed. Der er nogle der ønsker at studere nogle af disse parasitter, specielt de parasitter der stammer fra rummet. I novellen følger vi dog ikke dem der fortager studierne, men derimod de som ufrivilligt er blevet udvalgt som testpersoner.

I en anden af samlingens noveller er det også fra rummet, at kimen til det ubehagelige stammer. Her er det en kæmpe meteorit, der har ramt jorden og sendt verden ind i en mørk tidsalder. Der er det yderligere problem, at nedslaget har åbnet op til det indre af jorden, og de væsner der nu er sluppet ud, er ikke venligt stemte over for os der bor på overfladen.

Dette er blot eksempler på nogle af de aspekter af horrorfortællinger som er i denne bog. Fælles for alle novellerne er at

det er den stille horror der kommer snigende, som beskrives, fremfor at der smides en spandfuld blod og indvolde i hovedet på læseren. Dermed ikke sagt at bogen er blodfattig, det er blot ikke det som er det primære virkemiddel. Kramhøjft er virkelig god til at give sine fortællinger den stemning som hører sig til for en god horrorfortælling.

Et andet af bogens virkemidler er at Mark Tholander til hver novelle har lavet en simpel, men stemningsunderbyggende illustration. De er med til at vise hvordan man med få virkemidler kan opnå noget godt.

Jeg må med skam erkende at jeg ikke er ordentligt inde i hvad der udkommer af horrorlitteratur i de andre nordiske lande og kan derfor ikke udtale mig om hvordan denne bog passer ind i forhold til ny nordisk horror. Jeg kan dog sige at bogen passer rigtig godt ind i den nye danske horrortradition, som er blevet oparbejdet i de senere år, hvor en række forfattere har bragt nye stemmer og aspekter til.

Thomas Winther

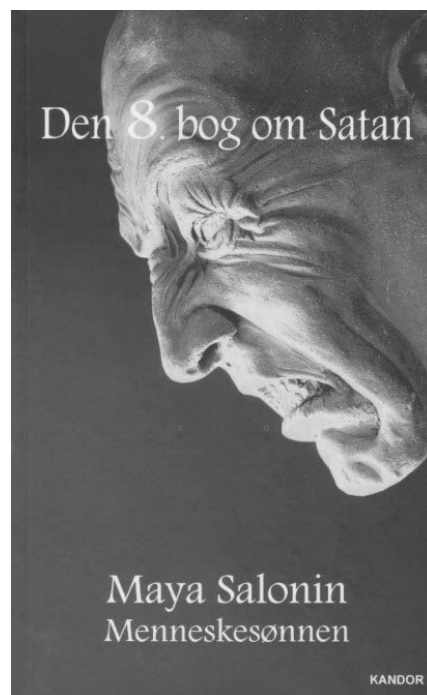
Menneskesønnen

Den 8. bog om Satan

**Kortroman af Maya Salolin
Kandor, 2016, 66 sider**

Ottende og sidste bind i Kandors serie, hvor forskellige forfattere giver deres bud på en fortælling om Satan, er skrevet af Maya Salolin. Denne gang tages der udgangspunkt i den kristne skabelsesberetning. Den starter helt inden universets skabelse, med Lucifer der bevæger sig rundt i mørket uden at kende til andet. Da universet skabes, bliver han både forundret og nysgerrig, så i stedet for at slutte sig til englekoret der bruger alt deres tid til at lovsynge og prise Gud og hans skaberværk, begiver Lucifer sig rundt på Jorden for at lære mere om denne verden. Gud konfronterer ham flere gange og byder ham at deltage i

de andre engles kor, men Lucifer bliver ved med at være draget af jorden og skabningerne der lever her.

Det ender med at Gud sender Lucifer ud af Himmelen og fratager ham englestatussen, så han nu må leve som menneske. Hvor andre mennesker dog ikke har nogen sjæl, og de derfor forgår efter døden, så lever Lucifer videre på et åndeligt plan efter døden. Det samme gør de efterkommere som er kommet efter de børn som Lucifer fik som menneske, og efterhånden bliver der flere og flere sjæle der ikke har noget sted at tage hen efter døden. Lucifer må prøve at få Gud til at give dem plads i Himmelen, også selvom Lucifer godt ved at han aldrig selv vil blive lukket ind.

Denne historie er fortalt fra Satans synsvinkel og giver et bud på hvordan han måtte have oplevet det at blive kastet ud af Himmelen. Gud er i denne fortælling den gammeltestamentlige gud som på ingen måde er tilgivende og som ikke tolererer at nogen stiller spørgsmål ved den store skabelsesplan (samtidig med at han ikke vil fortælle hvad planen går ud på).

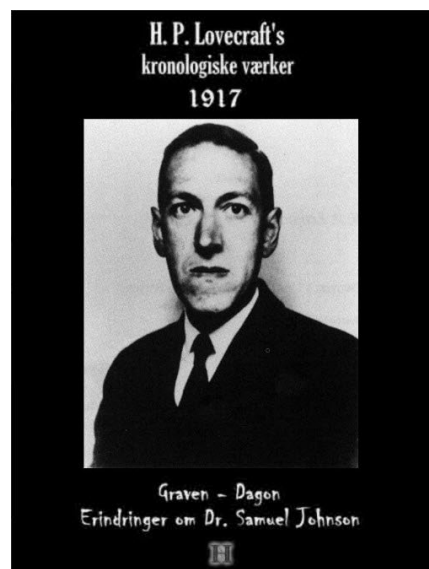
Bogen passer godt ind i se-

rien og har en vinkel som ingen af de andre forfattere har valgt. Ud over at være godt fortalt, så belyser den også at ondt og godt ikke nødvendigvis er noget der kan dels op i sort/hvidt, men at det er nødvendigt at sætte sig ind i de bevæggrunde som ligger til grund for en handling. Og i denne bog et alternativt bud på hvad konflikten imellem Gud og Satan skyldes, end hvordan det normalt belyses.

Thomas Winther

H.P. Lovecraft's kronologiske værker – 1917

Noveller af H.P. Lovecraft
HN Publishing, 2016
e-udgivelser

Det at Lovecrafts historier er i public domain, sammenholdt med e-bogs-formatet har gjort det lettere og billigere at udgive bøger, betyder at vi ser flere og flere danske Lovecraft-e-bøger. En del af disse udgivelser er af enkeltstående noveller. Forlaget Valeta har udgivet "Erich Zanns Musik", og i Himmelskibet 46 anmeldte jeg forlaget Lingo Publishings lille stribe af udgivelser af oversatte Lovecraft noveller.

Forlaget HN Publishing har sat sig for at udgive Lovecrafts samlede udgivne værker i den rækkefølge som de oprindeligt er blevet udgivet. Det har indtil

nu ført til udgivelsen af de tre noveller "Graven" ("The Tomb"), "Dagon" ("Dagon") og "Erindringer om Dr. Samuel Johnson" ("A Reminiscence of Dr. Samuel Johnson"), som hver deres e-bog. Omkring årsskiftet til 2017 blev de tre noveller så samlet i én udgivelse med titlen *H.P. Lovecraft's kronologiske værker – 1917*.

Graven

Starten på "Graven" (The Tomb) er et godt eksempel på hvorfor mange finder Lovecraft svært tilgængelig. Den starter meget knudret og i en stil hvor mange læsere nok vil springe fra. Man skal dog ikke snyde sig selv for at læse videre, for stilen indrammer perfekt historien om en ungs mands fascination af historien om en gammel slægts endeligt. En slægt som de lokale hvisker gyselige ting om, hvis palæ brændte ned efter et lynnedslag. Den unge mands interesse centrerer sig om det gravsted hvor slægten er begravet, et gravkammer der ikke har været åbnet i 50 år. En dag finder han dog nøglen til gravkammeret, og hans undersøgelser fører ham ad mystiske veje. Dette er den første Lovecraft-udgivelse fra HN Publishing, men det bør ikke være her en ny læser begynder. Så bør man hellere starte med deres anden udgivelse "Dagon". Hvis man så, som jeg, er til Lovecrafts stil, så kan/bør man vende tilbage til "Graven" og udforske forfatterskabet videre.

Dagon

Under første verdenskrig strander en sømand på havet i en redningsbåd, efter hans skib er blevet angrebet af den tyske flåde. Båden ender på et kæmpe stykke hævet havbund, hvor han finder beviser for at der findes væsner i havets dyb som er så afskyelige, at han ikke kan holde ud at leve videre med denne viden.

Novellen er en klassisk Lovecraft-novelle, hvor en person har fået en viden, der har

drevet ham ud i sindssyge, og han sidder nu på det sidste og nedfælder sin viden.

Novellen er skrevet af Lovecraft inden han havde fået etableret sine mytologinoveller. På mange punkter er handlingen nærmest en tidlig udgave af novellen "The Call of Cthulhu".

Lovecraft er svær at oversætte, men jeg syntes faktisk at denne oversættelse fanger novelens stemning godt. Den vil være et glimrende sted at starte for de der ønsker at stifte bekendtskab med Lovecraft.

Erindringer om Dr. Samuel Johnson

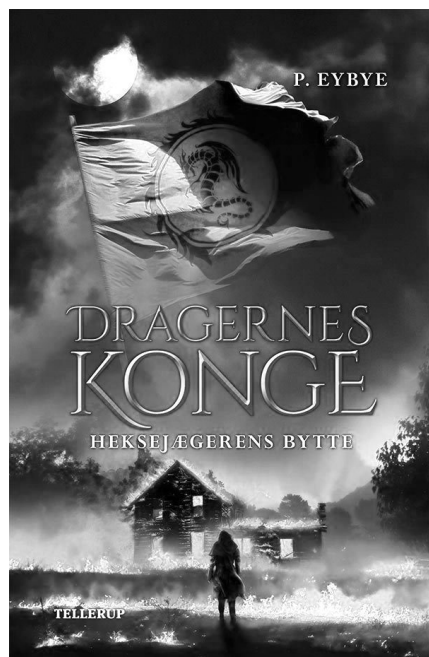
I denne historie er skribenten over 200 år gammel, men det er egentligt ikke så meget sin egen historie han fortæller, mere lidt om sit bekendtskab med Dr. Samuel Johnson. Novellen virker til at være en indledning til en længere beretning om bekendtskabet, men den kommer aldrig så langt, og så vidt jeg ved, skrev Lovecraft ikke andre noveller der samler op hvor denne stopper.

Denne historie skal nok læses som en humoristisk kommentar på Lovecraft selv og den kritik han fik af sin skrivestil. Den er hverken blandt de bedste eller mest interessante af hans værker, men det gør det næsten blot mere prisværdigt at den her bliver oversat. Andre ville nok have sprunget denne over, men det at forlaget vælger at oversætte og udgive den, viser at de har tænkt sig at udgive hele striben af Lovecrafts udgivne noveller, og det skal de bestemt have ros for. Historien selv er dog næppe interessant for andre end Lovecraft-fans.

Som Lovecraftfan ser jeg det som et prisværdigt projekt som forlaget har kastet sig ud i, specielt fordi de ikke udelukker at de senere vil samle deres oversættelser til en samlet bog der kunne ske at komme i print, men indtil videre må vi tage imod dem som de kommer.

Thomas Winther

**Dragernes konge 1:
Heksejægerens bytte**
Roman af Pernille Eybye
Tellerup, 2016, 606 sider

I *Heksejægerens bytte* er den unge mand Taysin landsbyens smed, og han har sig et godt øje til den urtekyndiges datter Lill. Hun holder sig dog mest for sig selv, så det er ikke meget han har mulighed for at tale med hende. En dag da han er ude i skoven for at kigge til sine fælder, støder han på en familie som er på flugt. Det viser sig at datteren har magiske kundskaber, og da der er en hekseforfølgelse i landet, er de nu på flugt fra heksejægerne. Taysin opsøger Lill for at få hende til at hjælpe og behandle de sår familien har.

Senere er der sommerfest i den lille landsby, og midt i festen ankommer kongens heksejægere, da de har sporet familien til dette område. Heksejægerne ender med at ødelægge både festen og landsbyen i jagten på hekse, og flere må tage flugten, herunder Taysin og Lill.

Ikke overraskende viser det sig at Lill har magiske evner, som hun har prøvet at skjule i frygten for at blive angivet til

heksejægerne, og Taysin må nu gang på gang gøre hvad han kan for at passe på hende og redde hende.

Bogen er dog ikke blot en lang flugt, det er i høj grad også historien om de to unge mennesker der ikke tør erkende deres kærlighed over for hinanden af frygt for den andens reaktion. Den er også en fortælling om venskab og om hvad frygt kan gøre ved venskaber.

Heksejægerens bytte er bind 1 i en serie, og der er flere hints til hvad der skal udfolde sig i de næste bind. Inden flugten fra landsbyen betror Taysins mor en hemmelighed til ham, som vil kunne få stor indflydelse på ikke bare hans, men måske også hele landets fremtid. Samtidig så lægges der også godt op til at det kongemord, som er fundet sted flere år før, hvor hekseforfølgelsen startede, igen vil få følger og et oprør kunne være på vej.

Thomas Winther

sammen til en samlet historie.

Historierne er også meget godt opbygget i forhold til temaer. Der er det klassiske med unge mennesker der udvikler sig igennem de udfordringer de stilles overfor, men også kærlighed, venskab og svigt.

Selvom det selvfølgelig skinner igennem at det er to forskellige forfattere, så er historierne i god tråd med hinanden, og jeg er ikke i tvivl om at de nok skal få historierne flettet godt sammen. Dette kommer til at ske i næste bind, som bliver skrevet af de to forfattere i fællesskab.

Det er langt fra første gang at flere forfattere går sammen om at skrive i samme verden, men det er ikke så tit vi har set det herhjemme, og når vi har, så har det oftere været i form af noveller end i romanform. Det bliver spændende at se hvordan de vil lade historierne udfolde sig og flette sig sammen i tredje bind.

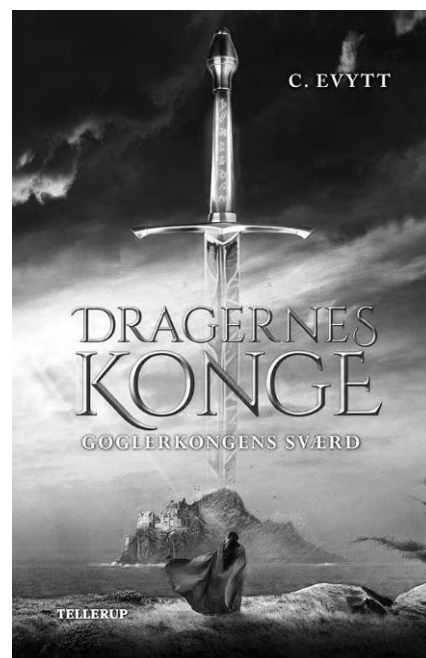
Thomas Winther

**Dragernes konge 2:
Gøglerkongens sværd**
Roman af Carina Evytt
Tellerup, 2016, 461 sider

Andet bind i serien *Dragernes konge* er ikke som bind 1 skrevet af Pernille Eybye, men derimod af Carina Evytt, og det har undertitlen *Gøglerkongens sværd*.

I dette bind er det ikke Taysin og Lill, vi følger, men klatretyven Kiri. Hun hyres til at stjele et sværd, der bevogtes af mørke troldmænd og onde væsener. Det er således en anden historie fra samme verden som fortælles her, men der er referencer på tværs af bøgerne. Den cliffhanger som bind 1 således slutter med må man altså vente længere end til bind 2 med at få forløst.

Hurtigt i bind 2 får man hints om hvad det er der skal smelte hovedpersonerne fra de to bind

Hvis jeg overlever natten
Fortællinger fra mørket
Antologi
Enter Darkness
2016, 232 sider

Der er godt gang i udgivelsen af antologier på det danske fantastisk-marked, og nu er endnu et genrer forlag åbnet. Enter Darkness hedder forlaget, som er et enmandsforetagende, og der lægges ud med antologien *Hvis jeg overlever natten*, som er en samling af syv mørke og dystre fortællinger. De noveller som er udvalgt til samlingen, har alle forskellige tilgange til hvad der er mørkt og dystert.

A. Silvestri indleder samlingen med sin novelle "In uteri", en på mange måder vulgær novelle, omkring en verden hvor dyreseks kan føre til groteske skabninger. I novellen følger vi en af dem som sørger for at disse skabninger ikke får lov at leve. Novellen har en vulgær tone som passer perfekt til historien, og med denne historie er antologien for alvor sparket i gang.

Samlingens anden novelle er titelnovellen, nemlig Savanna Linds "Hvis jeg overlever natten". Her møder vi en kvinde

med svære psykiske problemer, hvor et brud med hendes kæreste har bragt hende ind i en psykose. Hun har skabt sin egen tilgang til virkeligheden, hvor hun prøver at forholde sig til bruddet, mens bl.a. dørene taler til hende.

Lars Ahns "Hvor hesten ligger begravet" lægger op til at være en klassisk historie om en helhest. Denne gang er der dog ingen tvivl om hvor helhesten stammer fra, da en hest er blevet begravet under en byggetomt for at bringe lykke over bygeriet. Selvfølgelig går det ikke sådan, men selvom det kan virke til at være en historie der er let at forudsige slutningen på, så sørger Lars Ahn på vanlig vis for at komme med et uforudset twist i løbet af den velskrevne og spændende historie.

I Susanne Thranes "Der er ingen bånd der binder mig" er der også indbygget et twist. Denne er dog ret let at gennemskue allerede tidligt, da der er lagt hints ind som er lette et spotte. Dette gør at historien desværre bliver lidt uinteressant.

I "Fobi" af Kasper Grandtoft kan man omskrive ordsproget "just because you are paranoid, doesn't mean they aren't out to get you" til "just because you got arachnophobia, doesn't mean that the spiders aren't going to get you". Martin er ikke bange for noget, lige bortset fra edderkopper. En dag da han skal fælde et træ i haven, kommer han til skade med motorsaven, og efterfølgende bliver han forfulgt af edderkopper, hvilket ikke blot er noget han selv kan se; hans kæreste bliver bl.a. bragt ind i dette da hun skal hive en edderkop ud af hans øre.

I "Bambusjkaernes herre" af Morten Carlsen opsøges en mand af en gammel ven, som fortæller en utrolig historie om noget han har oplevet. Den historie der bliver fortalt, handler om en mand der får skabt sig sit eget lille rige i Afrika. Der er noget med sproget og tonen i denne novelle som ikke fungerer

ordentligt for mig. Jeg tror godt jeg kan se hvad forfatteren stiler efter, men jeg mener desværre ikke han rammer den.

Bogen slutes af med science fiction-historien "Den tavse zone" af Flemming Johansen. Et hold er på en fremmed planet for at tage prøver støder på fremmed liv. Det er liv i form af noget lav der vokser på klipperne. Det er første gang mennesket støder på liv i rummet, så dette kan være den største opdagelse i historien, men også den farligste. Ikke at det er en ny ide at mikroorganismer potentielt kan være den farligste fremmede livsform man kan støde på, men novellen fletter truslen fint ind i det spil der finder sted imellem holdet af astronauter der udtager prøverne. En god historie som runder samlingen godt af.

En antologi repræsenterer redaktørens valg og fravalg i forhold til hvilke historier der er medtaget. På den måde kommer de også til at repræsentere redaktørens smag. Smag er som bekendt svært at diskutere, da den er individuel, og enhver har ret til sin egen. Det var ikke alle novellerne der ramte min smag, og et par stykker ramte nok helt forbi, men det at redaktøren har udvalgt dem, viser at de kan ramme andres smag. Og når det er sagt, så er det overordnet set en god samling, og jeg vil se frem til *Fortællinger fra mørket II*, som forlaget allerede har lavet en indkaldelse på noveller til.

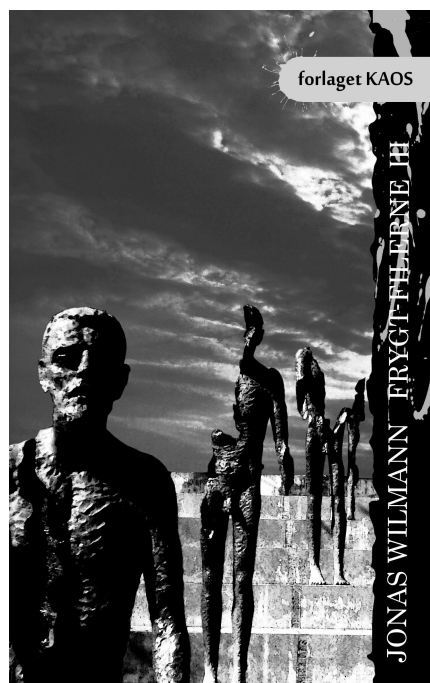
I mellemtiden har forlaget også gang i en kortroman-konkurrence, hvor det skal være en splatterhistorie, der fortælles. Alt i alt så lover det godt for fremtidens udgivelser fra Enter Darkness.

Thomas Winther

Frygt-filerne III

Novellesamling af Jonas Wilmann

Forlaget KAOS, 2016, 214 sider

Jonas Wilmann har efterhånden en del novellesamlinger bag sig. *Frygt-filerne* er nu en trilogi af horrornovellesamlinger, hvori novellerne ikke direkte hører samme. Det er ikke som i hans bøger *By* og *Udkantshistorier*, der hver har fælles et univers som historierne foregår i. *Frygt-filerne* er mere varieret i setting og temaer, men stilistisk passer de sammen.

Det betyder også at hvis man ikke har læst de to første bind af *Frygt-filerne*, så kan man sagtens starte med bind 3, hvis man ønsker en god gang dansk-skrevne horrornoveller. Og Wilmann er god til at skrive horrornoveller, noget der blev understreget da bind ét af serien vandt prisen for årets horrorudgivelse da den udkom.

I flere af bogens otte noveller er der et okkult element. Om det så er i form af en bog der påvirker læseren i en grad der ændrer hende, eller om det er en antik trædukke som måske lå til grund for historien om Pinocchio, en udgave af historien som Disney næppe ville have taget til

sig, og som børn ser danse i juleshowet. Der er forbandelser der først efter flere år går i opfyldelse, da offeret dermed har mere at miste, og en der redder sit liv ved at indgå en ugudeligt aftale med dem på den anden side.

Novellerne holder en høj standard og præsenterer flere aspekter af hvad horror kan være. I efterordet skriver Wilmann selv at han var ved at gå i stå med at skrive horrornoveller, en træthed som man ikke som læser sporer i bogen. I efterordet skriver han både lidt om tilblivelsen af bogen og novellerne, men også at dette bliver sidste bind i serien. Dermed ikke at det bliver hans sidste horrornoveller, men blot at der ikke vil komme flere som en del af denne serie.

Jeg glæder mig til at se i hvilket setup han i fremtiden vil udgive horrornoveller.

Thomas Winther

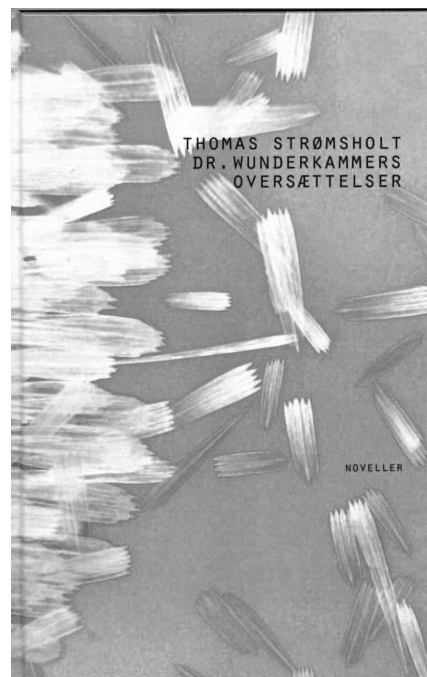
Dr. Wunderkammers oversættelser

Novellesamling af Thomas Strømsholt

H. Harsen Productions
2016, 197 sider

Det skal ikke være nogen hemmelighed at jeg har været begejstret for Thomas Strømsholts noveller lige siden jeg første gang stødte på dem. Hans historier er stemningsfyldte, og flere af dem har en folkløse-fornemmelse over sig, hvor man nærmere har på fornemmelsen at man læser en gammel overlevering end en nyskrevet novelle.

Strømsholt er dog ikke en der strør om sig med udgivelser. Han har været med i en række antologier og har haft noveller i Himmelskibet flere gange (bl.a. i forrige nummer). *Dr. Wunderkammers oversættelser* er således kun den anden samling der er kommet på dansk med hans noveller. Der er udkommet to engelsksprogede samlinger, men det er mere kuriositeter, da de er

udkommet på et specielt forlag som går meget op i at bogens opsætning og tryk er godt. Dertil er det også bøger som er kommet i meget små oplag.

Da jeg modtog *Dr. Wunderkammers oversættelser*, blev jeg på den ene side lidt skuffet over at de fleste af novellerne var genbrug fra antologier og de engelske udgivelser, men omvendt så var det både et glædeligt gensyn med disse noveller og samtidig også en ny, god læseoplevelse at læse dem på dansk for første gang, netop ved at det er forfatteren selv der har stået for oversættelserne og derfor været helt opmærksom på at sprog og stemning har været som oprindeligt tiltænkt.

Dr. Wunderkammer er ikke en gennemgående karakter i alle novellerne, men er med i nogle af dem, uden at det dog er den samme karakter. I den indledende novelle forsøger hun at genskabe Guds tavshed på et unikt kirkeorgel, noget som kræver den største opofrelse.

Novellen "A Thing of Beauty" er perfekt for en bibliofil som mig. Heri gør en samler alt hvad han kan for at samle alle værker af en bestemt afdød forfatter. Rygtet vil at der er et sidste værk som aldrig er udkommet, men som er færdigskrevet. Det lykkes ham at opspore den samler

som har værket. Det viser sig at det er en meget speciel bog, en bog der på mange måder har sin egen vilje og ikke lader sig læse af hvem som helst.

Harksens forlag startede med at udgive Lovecraft-inspirerede bøger, hvoraf en var *Urban Cthulhu: Nightmare Cities*. Strømsholt bidrag til den bog er også i den nye samling med den danske titel "Arkitektens øjne". Novellen fanger en god Lovecraft-tone i forhold til at beskrive gamle byer og landskaber, men samtidig er den også Strømsholts helt egen og en virkelig stærk novelle, som både var blandt mine favoritter i *Urban Cthulhu* samt i denne nye samling.

Strømsholt er en forfatter der forlanger noget af sine læsere. Han er ikke en man sætter sig og læser i bussen på vej til arbejde. Han er en som man sætter sig med og giver sin fulde opmærksomhed, men gør man det, så giver han også en fantastisk læseoplevelse retur, og jeg kan bestemt kun anbefale denne bog til folk der gerne vil begrave sig i en bogs mystiske fortælleunivers.

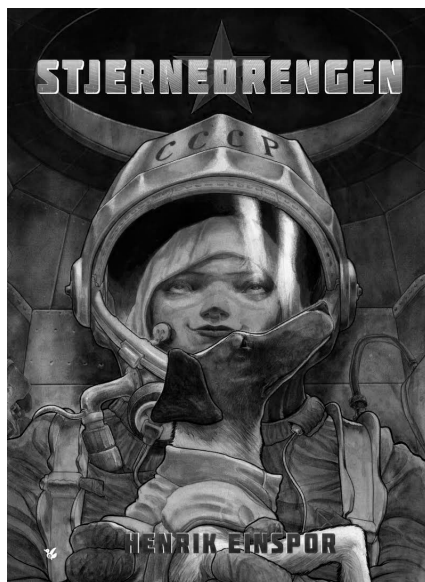
Thomas Winther

Stjernedrengen

Roman af Henrik Einspor
Løse Ænder, 2017, 63 sider

Forfatteren Henrik Einspor beskriver selv sin bog som en slags kontrafaktisk børnebog. Den finder sted omkring rumkapløbet i 1960'erne i datidens Sovjet. Russerne har sat sig for at det ikke er nok at de har haft det første menneske i rummet, de vil også være de første der sender et barn ud i rummet. Vi følger en af de børn der er udvalgt til at gennemgå træningsprogrammet op til den endelige udvælgelse af en kandidat.

Bogen er meget kort, men den prøver alligevel at dække et helt trænings- og udvælgelsesforløb af en potentiel kosmo-

naut. Alt bliver hastet igennem, og faldskærmstræningen bliver bl.a. overstået på halvanden linje. Efter at have læst bogen sad jeg tilbage med en fornemmelse af at det mere er et outline til en historie jeg har læst, end at det er selve historien. Som et outline vil jeg sige der er potentiale i ideen, et potentiale der desværre ikke udnyttes.

Nu er det selvfølgelig tænkt som en børnebog eller nok rettere ungdomsbog, men jeg tænker at den også til denne målgruppe er for overfladisk skrevet, da der bl.a. ikke er meget gang i handlingen. Den beskriver mere blot kort hvad der sker i løbet af uddannelsen.

Thomas Winther

Syndefald

Roman af Stephan Garmark
Kandor, 2016, 100 sider

En mand har opdaget at hans kone har været ham utro. I vrede opsøger han den mand hun har været sammen med. Det er mand ved navn Isak Nijjd, som reagerer helt anderledes end forventet på at blive opsøgt. I stedet for et slagsmål, så bliver manden budt indenfor til en snak om årsagen til at utroskaben fandt sted. Det ender med at Isak inviterer ham til at blive i to dage, og han vil betale ham en million

kroner for at blive. Manden lægger nu sin vrede bag sig for at få fingre i de mange penge. I løbet af de to dage bliver mandens verdensopfattelse ændret af de ting som Isak fortæller og viser ham.

Forlaget Kandor har kørt serien *Den X. bog om Satan* hvori forskellige forfattere har bidraget med forskellige vinkler på hvem eller hvad satan er og hvordan han virker på os mennesker. Jeg tænker at *Syndefald* oprindeligt har været tiltænkt denne serie, for både indholdet og længden på bogen virker til at være tilpasset serien. Om dette er tilfældet, ved jeg ikke men det er blot en nærliggende tanke.

Historiens hovedperson lader sig noget hurtigt påvirke af Isak, på trods af denne har været sammen med hans kone. Køber man som læser denne præmis, så er dette en fin, lille og hurtigt læst bog om en mand der troede at hans verden var brudt sammen, men som finder ud af at verden måske hænger sammen på en helt anden måde end han gik og troede.

Thomas Winther

Bergomi

Roman af Stig Dalager
Hekla, 1984

Det er lidt usædvanligt at få et anmeldereksemplar stillet til rådighed 32 år efter bogens udgivelse, så jeg greb straks chancen for at anmelde en dansk science fiction-roman jeg aldrig havde hørt om. Stig Dalager debuterede som forfatter i 1980, men faktisk var *Bergomi* hans først udgivne roman. Som danske forlag har for vane, er der ikke skrevet noget om genre på bogens omslag, men hvis man læser bagsideteksten, finder man ud af at den handler om fremtiden og fremtidens teknologi. Det burde placere den pænt inde for rammerne af science fiction-genren.

Illustrationen på omslaget er lavet af Per Møller og er en collage med en nøgen mand og nogle brudstykker af blandt andet en svane i en sø og noget der kunne være et astronomisk foto, samt nogle andre ting jeg slet ikke kan identificere. Hvilket siger en del om bogens indhold. Her er på ingen måde tale om en forfatter som har ladet sig inspirere af klassisk science fiction. *Bergomi* minder mig nok mest om den eksperimentelle science fiction i 'new wave', der hærgede den engelsksprogede sci-

ence fiction i 1960'erne og 1970'erne.

Bergomis udgivelsesår 1984 var også året hvor cyberpunk for alvor kom på dagsordenen som genre med William Gibsons *Neuromancer*. I cyberpunk handlede det om en fremtid hvor maskiner og de multinationale selskaber havde overtaget magten og teknologi og mennesker var begyndt at smelte sammen. I *Bergomi* er teknologien også dominerende, og der er en modstand mod det bestående system, men fremtiden beskrives ellers på mange måder som utopisk, i modsætning til cyberpunks dystopier. Hvor dystopiens problemer er manglende frihed og fare for liv og helbred, er utopien heller ikke uden problemer, nemlig at det perfekte er et endemål, og hvis man først når dertil, er der egentlig ikke mere for os foretagsomme mennesker at lave.

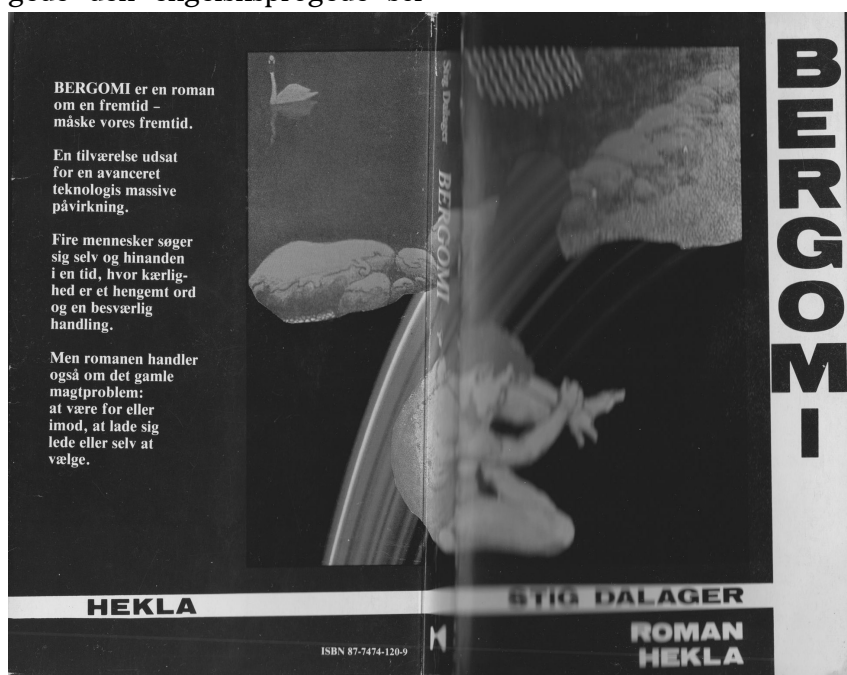
Men jeg må indrømme at jeg ikke er helt sikker på at jeg har læst rigtigt. Det skyldes den måde *Bergomi* er fortalt på: Der er fire personer i romanen (og nogle få uvigtige bipersoner), som på skift fortæller deres historie. Det handler temmelig meget om de personers tanker og noget der måske er drømme, måske er noget de oplever ved hjælp af teknologien. De fire personer er Bergomi, som er lidt

af en oprører, Poul Zenit, som prøver at tilpasse sig fremtiden, selv om han blev født da der stadig var noget som hed en familie, Christmas, der også havde en familie samt en nostalgisk længsel efter fortiden, og fremtidens mand Michel.

Selv om geografi, beskrivelser af teknologi og egentlig dialog er holdt på et minimum, er det klart at teknologien er langt over vore dages niveau (også i 2017), med blandt andet effektive foryngelseskure og vejrkontrol. Et enkelt sted fremgår det også at vi er i Danmark. Men ellers er det som sagt meget drømmeagtigt fortalt. Vi får dog at vide at der foregår et vigtigt møde, enten på det 'schnelltog' de fire på et tidspunkt er passagerer på eller ved deres destination. Og det har noget at gøre med oppositionen til magthaverne. Ellers er et hovedtema bogen igennem også menneskers nære relationer til hinanden, der ikke er problemfri i den ellers utopiske verden.

Så hvad er der i bogen, hvis ikke en spændende historie om et oprør mod den onde stat og action med raske helte? Der er gået mange ideer med til bogens tilblivelse, det er tydeligt. Og sproget i den flyder godt, af og til nærmest som et digt. Jeg savner dog lidt mere struktur, selv om jeg ikke er fanatisk tilhænger af ting som plot og mening. Med fare for at bruge en anmelder-kliche, vil jeg mene at *Bergomi* på godt og ondt er en forfatters første roman. Fuldt af skrivelyst, men måske knap så vellykket i formidling til læserne. Siden sin debut har Stig Dalager været en flittig forfatter af digte og noveller – herunder en science fiction-novelle der blev genoptrykt i Science Fiction Cirkelns antologi *Andre Verden* – samt romaner. Han har blandt andet også skrevet en række bøger om historiske personer, heriblandt *Det blå lys* om den dobbelte nobelpristager Marie Curie.

Flemming R.P. Rasch

The Last Door, sæson 2
The Game Kitchen, 2016
Til Windows (Steam og GOG),
Mac OS, Linux, iOS, Android:

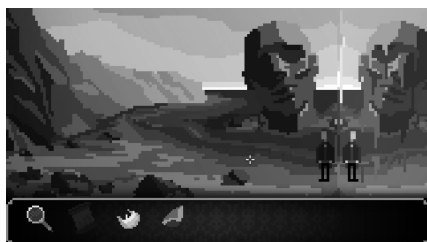
The Last Door anden sæson er udkommet. *The Last Door* var oprindeligt sat op til at vare fire sæsoner men da der ikke er blevet solgt nok af *The Last Door*, slutter udviklerne spillet af med sæson to.

Spillets anden sæson fortsætter hvor den første sæson sluttede. Man skal mere ind i mysteriet, og det starter man med på et hospital. Her foregår der igen mystiske ting, og der er noget ondt på færde. Det er Lovecraft og Poe som igen er inspirationen bag spillet.

Spillet er blevet udvidet med oversigtskort, hvor man kan tage forskellige steder rundt i landskabet og i byerne. Spillet har igen den samme retro-grafik, den gode musik med nye lydspor og en masse nye gys.

Jeg var meget godt underholdt af anden sæson. Det er godt at spille om vinteren, når det er mørkt og koldt, og dermed den rette stemning. Jeg spillede før i tiden med i diverse rollespilsgupper med *Call of Cthulhu*. Det gør jeg ikke mere, men nu kan jeg få mit gys via *The Last Door*.

Det er egentligt meningen, har jeg fundet ud af, at *The Last*

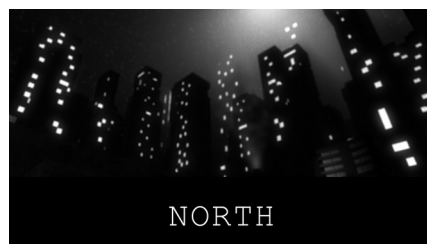
Door skal spilles flere gange, og de efterfølgende gange finder man ud af mere om spillet. Der er nogle hemmeligheder som ikke lige viser sig med det samme. Man kan se det på ens Steam-achievements. Hvis man ikke har dem alle, har man ikke fundet alle spillets hemmeligheder endnu. Der er små sidehistorier og meget andet at finde frem til.

Jeg vil give anden sæson 8 ud af 10 stjerner. Det er ærgeligt at de ikke har kunnet få nok finansiering til at fortsætte serien.

Spiloplevelsen tager igen omkring fire timer. Det er ikke for børn.

Andreas J. Søre

North
Outlands/Sometimes You, 2016
Til Windows (Steam) og OS X

North er et spil for voksne som foregår i en cyberpunk-virkelighed ligesom *Blade Runner*. Det er samtidigt en kommentar på den nuværende flygtningekrise. Man spiller en flygtning som skal søge asyl i en by i norden. *North* koster bare 2 euro, når det ikke er på tilbud.

Spillet starter med at man er flygtet fra syden til en by i norden. Her er ikke nemt at være. Man arbejder i minerne, som beskrives via en aktionsseksvens, hvor man har tre liv. Man kan ikke tale med indbyggerne i byen, da man ikke kan deres sprog. Man sender breve hjem til sin søster i syden om hvad man oplever og foretager sig. Man kommer på politistation for at bestå en prøve om asyl. Man bliver checket af fire læger og konverterer til den nye religion i kirken.

Spillet er meget lig spillet *Naissannce*, som jeg tidligere har anmeldt. Atmosfæren er mørk og dystert. Der leges med lyset og lydene. Man føler sig frastødt og fremmedgjort.

Spillet er ikke særligt langt og kan gennemføres på to timer.

Forfatteren havde et budskab, som han gerne ville ud med omkring flygtninge. Spillet kan ikke nydes af børn sammen med deres forældre, da det er voksen-temaer som gennemgås. Spillet fungerer ikke med Xbox-controller. Man må bruge piletaster og mus for at styre hovedpersonen.

Jeg vil give spillet 7 ud af 10 stjerner. Det er godt til prisen.

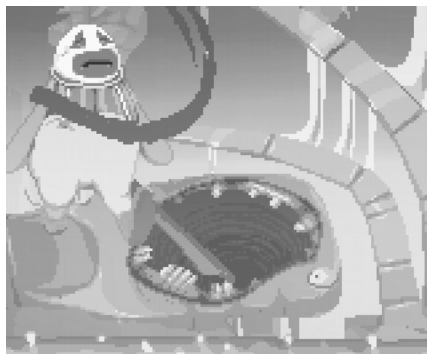
Andreas J. Søre

Dropsy
Devolver Digital, 2015
Til Windows (Steam), OS X,
iOS, Linux, Android

Dropsy er et spil som er lavet lidt i en gammel stil. Tue Sørensen syntes at det lignede noget fra 80'erne. Det er et børnevenligt spil, men nok for større børn, da det kan være svært at regne løsningerne ud. Det er et point-og-click adventure-spil. På PC'en klikker man med musen, og på Android med sin finger.

Dropsy handler om en klovn som hedder Dropsy og foregår på en ø. Han kommer fra et cirkus, men er ude for at løse di-

verse opgaver for folk på øen. Der er mange miljøer på øen, blandt andet en by med højhuse som hedder Kierkegaard, en ørken, en kirkegård, et sted til at se aliens, en skrotkonge, en skov, pladebutikker og meget andet.

Spillet starter med at klovn Dropsy optræder i cirkus sammen med sin familie. Han kommer til at tabe en cigaret ned i noget benzin på gulvet, og cirkusset brænder ned. Hans mor dør af det. Han bliver ildeset på øen pga. dette. Han får en dårlig følelse og begynder på at rejse ud for at gøre alle glade på øen.

Dropsy kan godt lide at kramme folk. Det er et mål med spillet at blive venner med diverse folk og bagefter kramme dem. Der er sådan en lidt 'feel-good'-stemning over det. Dropsy kommunikerer med folk og dyr gennem talebobler med tegninger, som viser ønsker og intentioner.

Dropsy får senere hjælp af diverse dyr som kommer i hans følge. Der er en hund, som har egenskaben at kunne grave. Der er en også en mus som kan komme ind de snævre steder, og en fugleunge som kan flyve.

Stemningen i spillet er god. Der er forskellig musik til alle

lokationer. Der er også musik som er dejlig rocket. Det er et af de lidt sværere point-og-click spil, hvilket er dejligt at se. Jeg var godt underholdt. Jeg vil give spillet 9 ud af 10 stjerner.

Andreas J. Søe

CAT Interstellar

Ionized Games, 2016

Til Windows(Steam) og Linux

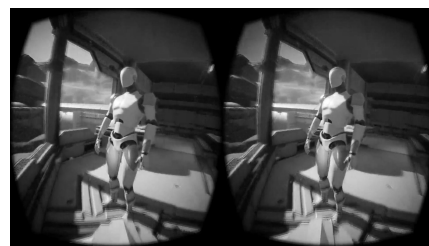

CAT Interstellar er et spil som er udgivet med tidlig adgang. Det betyder at spillet stadig er ved at blive udviklet og at man kan se hvad udviklerne er i gang med. Bjarne Sinkjær siger at han ikke vil købe spil mere med tidlig adgang, da man får en halv spilleroplevelse. Man må vente på det endelige produkt. Det er ikke sikkert at det endelige produkt nogensinde kommer, da udviklerne allerede har fået deres penge.

I CAT Interstellar styrer man en slags hunde- eller katte-robot. Planeten Mars er ved at blive terraformet af tænkende robotter. Man laver nogle missioner for disse robotter. I virkelighe-

den er der mere bag historien om terraformningen af Mars. Det opdager man langsomt.

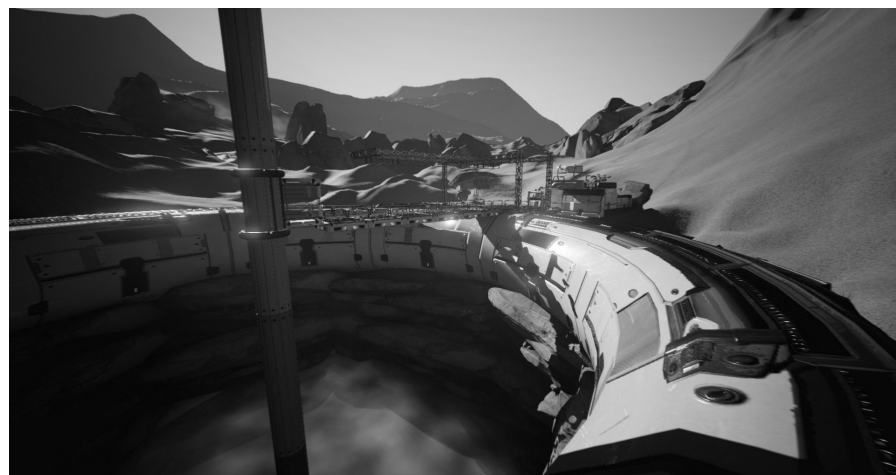
Spillet kører over nogle kapitler. Når man kommer ind i spillet, er man i kredsløb om Mars på en rumstation. Her kan man vælge hvilket kapitel som man gerne vil spille.

Spillet er flot lavet. Det har flotte landskaber og teknologiske komplekser. Der er lige kommet en ny version med pænere tegning af robotter, når de går ind i et mørkt sted. Selve Mars er realistisk vist.

Spillet kan spilles af børn sammen med deres forældre. Der er ingen vold eller sex i spillet. Spillet kan styres med en Xbox-controller, og det fungerer ret godt. Spillet kan gennemføres på fire timer på nuværende stadie, men mere tilføjes løbende. Det er et ikke særligt dyrt spil som tit er på tilbud på Humblebundle Store. Jeg vil give spillet 7 ud af 10 stjerner.

Andreas J. Søe

DE GALE PIGER FRA ENGLE- MAGERSØEN

Af Rannva Saltoft

Copyright: Rannva Saltoft &
Candied Crime (2017)

Redaktør: Dorte Hummelshøj
Jakobsen

Rannva Saltoft har skrevet i et par år og har flere historier på tegnebrættet, bl.a en stribe gotiske horror noveller. Hun elsker det mørke og det snaskede og kæmper p.t. med en mindre besættelse af tv-serien Taboo: "For jeg havde faktisk et liv. Indtil Tom Hardy og Østasiatisk Kompagni kom og stjal det."

Killing Birch er hendes engelsksprogede romandebut, som kommer på dansk senere på året. Novellen "De gale piger fra Englemagersøen" foregår før handlingen i romanen starter og giver et lille smugkik på hovedpersonerne, Jenny og Birk. Vi møder også fru Kofoed, der tager de to venner under sine vinger. Den ældre dame er dybest set Dexter i grønne gummistøvler.

Kragebørnene Vestjylland 1980

Det er lydene, hun lægger mærke til først. Et sted i nærheden af huset skræpper en flok store børn op som krager, der flakser og hakker efter bytte. Kofoed grynter, mens hun bukker sig ned for at trække gummistøvler på, og flår bagdøren til bryggerset op. Hendes ene knæ er begyndt at knirke for nylig, og det er ikke så nemt at hugge brænde, som det plejer at være. Alderen er begyndt at snige sig ind på hende, men hun er stadig stærk. Stadig duelig.

"Små røvhuller," vrissler hun og tramper ned ad den havesti, der leder ud på engen. Den solide støbejernslåge lukker bag hende med et højt klonk. Hendes nabo, Mandevæselen, piler i dækning bag en stor busk, da hun passerer forbi. Ingen ønsker at blive trængt op i en krog af Kofoed i det lune.

Det tager hende et minuts tid at vade igennem det høje græs, før hun når valnøddetræet, der kikker ud over landsbyen og havet. Solens genskin i vandet blænder hende et øjeblik, som om hun ikke er vant til det stærke lys, her hvor skygiganter regerer over himlen. Men Kofoeds familie har boet her i mange generationer, og selv om hun ikke hader alle børn, nærer hun en dyb afsky for de indavlede. Tændstikhjernerne.

En lille klynge af dem står under valnøddetræet og råber hån- og skældsord ad noget, der skjuler sig i den tætte krone. Et blik på kragebørnene fortæller hende alt, hun har brug for at vide. De har store tænder og små hoveder. Helt sikkert et produkt af århundreders indavl.

"Hvad fanden laver I?" råber hun og ser med tilfredshed forskrækkelsen bølge igennem den lille børneflokk. De minder hende om en myretue under angreb, bortset fra at de ikke spredes for alle vinde. Hun genkender de fleste af drengene. Bonderøve til hobe.

"Hvad rager det dig?" spørger en stemme, godt beskyttet blandt andre varme kroppe. Vovemodet breder sig snart til de ældre drenge. Bredknoglede tyr-ekalve.

"Ja, hvad rager det dig?" spørger en dreng med stridt bygfarvet hår. Hans kinder er røde, og ét øre stritter ensomt ud under den karseklippede frisure.

Hun sukker, samler en sten op fra jorden og vejer den i hånden. "Er det sådan, I vil have det? Jamen så lad os lege en lille leg. Hvem vil være den første?" spørger hun og peger på drengen med flyveøret. "Dig?"

"Det tør du kraftedeme ikke," siger han og ranker sig. "Og gamle kællinger kan ikke ramme en skid."

"Nej, du har ret," indrømmer hun, hvorefter ungersvenden vender sig om for at sole sig i sine kammeraters grin. Den fejl begår han aldrig igen.

"Men jeg kan godt ramme en lille skid," siger hun og kaster stenen, der sejler gennem luften. Da hun var lille, elskede hun at spille rundbold. Hendes klassekammerater elskede det knap så meget.

Stenen rammer drengens ansigt med stor kraft. Hans tapre sammensvorne spreder sig på en meget utapper måde og stirrer på deres ven, der er gået ud som et lys. En hvid flænge på næse-ryggen bliver snart rød. Blodet strømmer ind i drengens øre og får det til at ligne en appetitlig forret serveret på en fin restaurant. Snegl garneret med indkogt rødbedesaft.

"Bare så I ved det," siger Kofoed og peger på valnøddetræet. "Det træ er mit træ. Det tilhører mig. Og I skal aldrig komme herop igen uden at være parat til at vise nosser!"

Hun kikker på den store lømmel, der ligger på jorden, og smasker opgivende. "Skrub af. Jeg gider ikke lege mere – og få den store helt væk herfra," siger hun og får en af de mindste drenge til at grine ufrivilligt, før han går.

Kofoed trækker den friske luft dybt ned i lungerne og sukker vellystigt. Hav og blod. Det tegner alligevel til at blive en fin dag. Opfriskende endda. Lyden af stenen, der brækkede den lille skideriks næse, kan hun leve højt på længe. Og blodet. Det ser hun ikke meget til nu til dags. Faktisk ser hun ikke meget til noget overhovedet. Livet er blevet blegt og begivenhedsløst. Dage der lægges oven på dage, som grå stenvarder, ingen kerer sig om. Da hun kikker op i trækrønen, har hun ingen forventninger. Og alligevel bliver de overgået, for oppefra stirrer to barfodede, sortsålede tiggerbørn ned på hende. En dreng og en pige. De har armene om hinandens skuldre og sidder sammen-slynget som et lille bundt ærte-halm. Han er lys og elveragtig med hud så bleg, at den virker næsten lige så gennemsigtig som hans hår. En dreng, der lige så godt kunne være undfanget af månelys og is, som af almindelige mennesker. Et åndebarn. For det er umulige farver, selv for Danmark. Men der sidder han med sine sorte tæer og stirrer vedholdende på hende. Kofoed har det, som om hun er blevet ramt af lynet.

Hun ser over på pigen og føler varmen ulme under huden. Hun ligner en lille løveunge med brune proptrækkerkrøller, der stritter ud fra hendes hoved. Hendes øjenbryn er rynket tæt sammen, som om alverdens sorger har besluttet sig for at dale ned på hendes pande. Hun er ikke bange for, at der skal ske noget med hende selv, nej – det er snarere på grund af drengen. Hun elsker ham. Kofoed føler sig svimmel. Sikke noget vrøvl. Vrøvl! Men så alligevel. Hun stoler mere på udtrykket i folks øjne end deres ord, sådan har det altid været. De to børn har brug for nogen, der tager sig af dem. Og det er jo ikke, fordi hun nogensinde vil få børn selv. Ikke efter pigen.

Kofoed skutter sig og bider tænderne sammen. Hun vil ikke

tænke på fortiden. Det, der er hændt, er hændt, og så længe hun aldrig tager til Englemagersøen igen, vil der ikke ske noget. Hun lovede dem, at hun ikke ville komme tilbage. Og Kofoed holder altid sine løfter.

“Hej,” siger hun til de to små hungerbørn. “Jeg hedder Kofoed, hvad hedder I?”

“Jenny,” svarer pigen lynsnart. Hun kan ikke være meget mere end seks år gammel.

Drengen stirrer stadig dybt i Kofoeds øjne. Det er foruroligende, men hun finder sig i at blive gransket. Hun behøver ikke spørge, hvad han hedder, for hun ved det allerede. Hun har set ham rende rundt i landsbyens gader, men aldrig tæt på. Hans blik er venligt og uvenligt på samme tid. Upersonligt og nysgerrigt. Slet ikke som hans bror Aron, der er en smilende og jovial dreng. Typen, der vader ind i folks hjerter med træsko på. Hun rødmer ved tanken om sin dom over de andre børn. At kalde dem indavlede, bare fordi de ligner deres fædre. Tændstikhovedfædre avler selvfølgelig tændstikhoveddreng. Hun blinker og undrer sig over, hvor alt det ævl kommer fra. De fik, hvad de fortjente. Og hellere stene end at blive stenet. Så meget har livet da lært hende.

Endelig taler drengen, i afmålte melodiske toner. Hans stemme chokerer Kofoed.

“Jeg hedder Birk. Og mig og Jenny – vi kan godt lide varm kakao.”

“Aha. D-det er heldigt, for det kan jeg også,” svarer Kofoed med buldrende hjerte. “Og hvordan har I det med historier?”

Kofoed hører Jenny snappe efter vejret, før hun svarer: “Vi elsker historier. Gør vi ikke, Birk?”

“Vi elsker historier,” gentager han med indstuderet tålmodighed og snurrer en finger rundt om en krølle i Jennys nakkehår. Hans øjne forlader ikke Kofoeds. “Perfekt,” siger Kofoed og går, i forventning om, at de følger ef-

ter hende. Var det ikke indlysende? Hun lytter efter dem. Ingenting.

“Kommer I?” råber hun endelig over skulderen, mens en særlig vind får græsset til at hvisle muntert. “Hjemme er denne vej.” Lyden af løbende børn, der forsøger at indhente hende, får et ømt punkt i brystet til at løsne sig. Kunne hun tage sig af dem? Tør hun? Hun venter ikke på svar, men går blot beslutsomt videre. Det høje græs slår imod hendes solide lår, som sivtynde dværge, der svinger deres boldtræer mod den invaderende kæmpe.

Den der hvisker lyver Vestjylland 1980

Snart sidder børnene i Kofoeds renskurede gammeldags køkken og varmer sig på de største kopper kakao, Kofoed nogensinde har lavet. Det er faktisk de eneste kopper kakao, hun har lavet til børn. Og nu sidder de i hendes køkken. Hendes! Hun kan næsten ikke tro det. Det er lige så dejligt, som hun altid har forestillet sig, men også sårbart. En bittersød smerte. Kofoeds blottede hjerte vrider sig uvant, mens Jenny og Birk slubrer den varme væske i sig.

“I er nogle værre små rotteunger, er I ikke?” siger hun godmodigt. “Vip koppen og tag små slurke, ellers brænder I jer. Har I ikke lært det af jeres forældre?” spørger hun.

“Min mor og far drikker,” siger Birk og ser direkte på hende.

Det er ikke ligefrem en overraskelse for Kofoed, som er klar over, at hun bliver sat på prøve.

“Ja, det har du ret i, men det siger ikke noget om dig, gør det?”

“Måske,” siger han og trækker på skuldrene. “Drikker du?”

“Ja,” siger Kofoed. “Men ikke på samme måde som din mor og far.” Hun er ikke vant til at forklare sig over for en syvårig og tøver. Hun vil sige det rigtigt første gang. “Jeg vil gerne lave en

aftale med jer. Med jer begge to,” siger hun og får øjenkontakt med Jenny. “Vi lyver ikke for hinanden i dette køkken. Her kan vi fortælle hinanden alt. Det her hus kan blive jeres andet hjem, hvis I har lyst. I kan komme her, lige når I vil. I kan spørge mig om hvad som helst, fortælle mig hvad som helst. Men I skal banke på døren, før I kommer ind. Jeg tolererer ikke uhøflighed. Er I med?”

Jenny og Birk stirrer på Kofoed, som var hun et eventyrligt væsen, der er steget op fra jordens glohede indre. Deres helt egen drage. Birk kikker på Jenny, som ser op på ham og nikker. Kofoed fornemmer, at han spørger Jenny om noget helt andet. Det er nyt for hende, den ubesværede måde, børnene kommunikerer på, uden at bruge ord.

“Ja, det forstår vi godt,” siger han og ser betydeligt ældre ud end en dreng på syv. Kofoed er spændt på at se, hvordan han kommer til at se ud, når han bliver voksen. Hun frygter allerede, at han bliver så smuk, at hendes hjerte ikke vil kunne holde til det.

“Godt,” siger hun. “Og Birk?”

“Ja, fru Kofoed,” svarer han.

Hun skærer ansigt. “Du skal ikke kalde mig fru. Jeg er ikke Dronning Margrethe, bare kald mig Kofoed, okay?”

“Ja, fr ... Kofoed,” retter han sig selv.

“Du er meget tynd. Er det, fordi du ikke spiser, eller fordi du ikke får mad?” spørger hun. “Og husk, vi lyver ikke for hinanden.”

“Det ved jeg ikke rigtig,” siger han og prikker til gulvet med skoen. Hans gummisko er beskidte, og der er huller i begge skosnuder. Hullerne spejler sig i det nybonede gulv.

“Du har brug for noget fedt på sidebenene. Hvis I to kunne tænke jer at komme herover i weekenderne engang imellem, kan jeg lave varm mad til jer. Hvad for noget kød kan du lide?”

“Det ved jeg ikke,” siger Birk.

“Dåseskinke?”

Kofoeds stemme stiger en oktav. “Dåseskinke?! Dåseskinke er ikke kød. Det er kattemad, og jeg serverer ikke kattemad i mit hus. I skal have steg! En grydesteg med bagte kartofler, sovs og mørkt hvidtøl.”

Jenny lyser op og smiler først bredt til Birk og derefter Kofoed. “Han kan godt li’ sovs. Og det kan jeg osse.”

“Så er det afgjort,” siger Kofoed. “Nå, mine små rotteunger, hvad siger I til at få en historie?” Birk er tavs, men nikker. Der er et lys i hans blik, som ikke var der tidligere, og Kofoed stoler på blikke.

“Godt så. Nu gør vi det rigtigt, sådan som det er meningen, at en historie skal fortælles,” begynder hun. “Engang for over hundrede år siden var der et stort hus i England, et gods var det faktisk, hvor to smukke søstre levede sammen med deres far, hertugen af dit eller dat. Det var så længe siden, at man kørte i hestevogne i stedet for biler. Pigerne lignede hinanden som to dråber vand, de var tvillinger, forstår I, med flødefarvet hud og kroppe så spinkle, at man kunne nå rundt om deres liv med hænderne. Se,” siger Kofoed og danner en cirkel med sine egne hænder. “Ikke tykkere end det her. Som om de kunne brække midt over, hvis de gik ud i blæsevej. Sådan var moden dengang. Det var sådan, en adelig ung kvinde skulle se ud. Deres mor døde under fødslen, og nu boede de i det store hus, forudbestemt til at føre slægtens navn videre. Deres navn var fornemt, sådan et der fik mennesker over hele England til at nikke i anerkendelse, ligesom damer, der prikker til en steg hos slagteren for at mærke kødets kvalitet. Pigerne var utroligt værdifulde for deres far, som havde brug for, at de giftede sig med rige mænd. For selv om huset var en statelig ejendom med vidtstrakte grunde, var familien ikke rig. Dengang blev piger, selv dem der ikke var deres vægt

værd i guld, navngivet efter planter eller blomster. Georgina. Rose. Iris. Marguerite. Sarte navne til sarte væsener. Når I har hørt slutningen af historien, vil I forstå, hvor morsomme pigernes navne er. Dødemor ville i alt fald have protesteret. En mor kender trods alt sine børn, gør hun ikke? Faderen, derimod, døbte søstrene Lily og Ivy.”

Søstre af blodet England 1862

“I sloges om at komme ud af hende, vidste I det?” siger Papa og tørrer næsen med bagsiden af hånden. Hans skræddersyede skjorte er ulastelig. Jomfruelig som nyfalden sne. “I flåede hende i stykker indvendig fra, som vilde dyr. Min elskede Patience, sønderrevet af sit eget kød og blod. Af afskyelige tinger. Hører I efter, Lily og Ivy?”

Han drikker, hans silkehalsklud er gået op, og krystalglasset kæmper for livet, som et skib, der er ved at kæntré i stormen. Gylden væske slikker op ad siderne på glasset og truer med at lande på de ægte tæpper, mens han igen og igen udpensler detaljerne omkring vores fødsel.

“I blev født blodige som slagtedyr og kravlede fra jeres moders skød uden hjælp fra nogen,” hvæser han, mens spyttet flyver. “Skarlagensfarvede abeunger, som ingen af kvinderne ville svøbe. Kridhvide, forfærdelige pigespøgelser. Så rolige som noget fra dødeverdenen. Babyer skal græde. De græder altid. Hvorfor græd I ikke? Hvad er I?” hyler han, mens han kikker uden at se os. Flæbende Papa er fanget i fortiden, i et værelse med Dødemor. Vores kinder blusser. Vi burde ikke, men vi kan godt lide vores historie. Det er den eneste, vi har.

Giver det mening at bebrejde nogen, at de vil leve? Det synes Papa. Han er fjollet på den måde. Vi kan ikke huske Mama, og det burde gøre os triste, kan vi forstå. Alle piger har brug for

en mor, hører vi igen og igen langnæsedede tanter sige, men sådan er det ikke for os. Det er ikke, fordi vi føler os hævet over den slags. Vi falder blot uden for, hvad andre piger har brug for, og søger de mørke revner og sprækker i verden, som de fleste mennesker undgår. Vi er natdyr, født mellem væsener, der foretrækker lyset. Skæve piger, der færdes uforstyrret i deres private verden, ude af stand til at indgå kompromiser med andre.

Vi ville gerne invitere en beslægtet sjæl herind til os. Og vi behøver kun én. En mand, som ham vi så en tegning af i 'The Police Report', godt gemt af vejen under kammertjenerens madras. Han så stærk ud, slet

ikke som kammertjeneren, der er lyserød som en dyreunge, når vi kikker ind gennem nøglehullet på badedag. Han er tydeligvis ikke en kriger som ham, vi leder efter. Men ingen mand lader til at være i stand til at trænge ind i vores sfære. De ser blot på os og forstår ingenting. Så vi er alene herinde i Lily og Ivys verden. Vi kalder os LilyIvy, og det er hende, vi er. Et væsen. Født med fem minutters mellemrum.

Papa præsenterer os for friere. De holder aldrig længe, og vi må ikke spise nogen af dem. Én skiller vi dog en lille smule ad for at se, hvad der sker. Han er vulgær, og vi føler os sikre på, at Dødemor ville bifalde det. Vi lokker ham ind i skoven. Arm i

arm spadserer vi, mens vores ens blå kjoler bruser imod hans kraftige lår; silkebølger der slår imod den grove kyst.

Vi går, og hans kinder blusser svedigrødt, mens han forsøger at se på os begge på samme tid. Han er klædt som en handelsmand. Prangende, med ternet silkevest. Måske er han blevet rig på kød og flæsk? Papa plejer at fortælle os den slags, men vi glemmer ting, der ikke betyder noget.

"Har De lyst til at lege en leg?" spørger vi ham og kikker ud under sænkede vipper.

"Hvis det kan glæde jer, smukke damer," siger han med blanke øjne.

Vi kan se hans hovedbund gennem hans hår, og han taler ned i vores kavalergang, mens han lader, som om de fine detaljer i broderiet interesserer ham. "Kæde- eller tungesting, min kære?" Vi slikker os om læberne og viser ham bæltet, men ikke barberkniven. Den skal være en overraskelse.

Vi binder ham til stammen af et egetræ med dirrende hænder og spørger ham: "En af os, eller os begge to?"

Hans blik flakker, som om det er ved at gå op for ham, at han ikke vil kunne lide legen alligevel. "Hvad er det her, mine damer?" spørger han.

"En af os, eller os begge to?" gentager vi i kor.

"Jeg må sige, at dette er en meget besynderlig leg. Er det jeres kære Papa, der har bedt jer om det her?"

"Begge to, eller en af os?" gentager vi, skuffede over at han ikke forstår den alvor, der ligger bag. Vi vil blive sammen. Altid.

"Jer begge? Er I gale?" spørger han og fnysr.

Det er vi ikke.

Over os passerer en stor flok ravne med hvislende vinger. Ådselædere. Det er et tegn. Da han ser ragekniven, hviner han som en gris og bløder ligesådan. Vi samler et øre op og flygter dybere ind i skoven, mens vi klynger os til hinandens hænder.

Lige nu er vi i det mindste frie. Vågne, efter en lang og frygtelig søvn. De faldne blade rasler og snurrer omkring vores ankler, mens vi danser, rundt og rundt i hinandens arme, indtil vi er svimle og forpustede. Vi har ikke lang tid igen. Snart vil nogen fra huset høre ham og komme løbende. Så låser Papa os inde, og vi bliver skilt fra hinanden igen. Ligegyldigt hvad vi gør, er der ikke nogen vej ud af vores gyldne bur. Inde i en lysning kikker vi op og skrider vores sorg mod den grå himmel.

Manden med Klingerne England 1862

Det forkullede væsen hører pigernes klage og forsøger at åbne et øje, der er sammengroet af ælde. Deres skrig vækker ham af dvalen, fra randen af døden. Selv om tid og adskillige lysår skiller ham og de desperate piger ad, reagerer han, som lå han blot og sov i værelset ved siden af. I en anden sfære med mørke sole og glødende måner forbereder han sig på forvandlingen, hvor grove råstoffer forædles til det stærkeste metal, der findes. Han skælver i forventning. Snart vil han forlade sin verden for deres. Deres sorgfulde hyl vil forvandle ham. Hans krop vil hærdes og blive stærk igen.

Når metamorfosen er bragt til ende, er hans opgave så enkel som vand, der løber ned ad bakke. Hans hævn sikrer, at balancen i verden genoprettes, som et pendul der må svinge ligeligt til hver side, før det kan finde hvile. Men hans udseende vækker rædsel. Selv de, som tigger om hjælp, ender med at bønfalde ham om at forlade dem igen. Når det kommer til stykket, har de fleste ikke styrke til at se på det blodbad, de ønskede sig. Alligevel kommer han altid, når han bliver kaldet.

Han passerer gennem jordens atmosfære og svæver højt over skoven, før han daler ned til pigerne. De står over for hinanden

i lysningen, mens de skiftes til at skride. Den ene er tavs, mens den anden skiller de rosa læber ad og åbner sit gab. Det er en sær leg, og i virkeligheden slet ikke en leg.

Deres kjoler er overdådigt dekorerede, deres ansigter sarte og sært bevidste om deres omgivelser. Vagtsomme lysende alfer med blodvædede kjolesømme. Skoven er gammel, forførelig og velduftende. Det regner, og pigernes hår hænger ned ad deres rygge, tunge af fugt, titianrøde silkesnore. Han smager på luften og brummer sagte. Deres tanker og minder flagrer imod hans; snart kender han deres navne. Han ler højt, da det går op for ham, hvad de hedder. På jorden imellem dem ligger et menneskeøre. De overvejer at spise det.

Tvillingerne er for længst holdt op med at skride og vender sig mod ham. Som om de havde ventet ham. En helt umulig tanke.

“En af os, eller os begge to?” spørger de og trækker ham nærmere med deres blik.

Deres skønhed er åbenlys, men ligegyldig. Det er måden, de betragter ham på. Han kan allerede mærke dem række ud efter hans forbandede sjæl uden frygt. De fysiske bevægelser, han har lært at kende som vejrtrækning, føles lige så fremmede som den storm af følelser, der strækker deres kroge ud efter ham. Han holder vejret, som om han var et rigtigt menneske, før han taler.

“Hvordan kunne jeg nøjes med bare én? Hvordan?” svarer han åndeløst. “Jeg vil have jer begge. Jeg vil have alt, hvad I kan give mig. Vil I give mig alting?”

Pigerne griber hinandens hænder og stormer imod ham som et drømmesyn.

Furierne England 1862

Vi er Lily og Ivy. Og vi ved alle-

rede, hvad I tænker. Men folk er bange. I er bange. For at dø. For at leve. Men mest af alt for det, I ville finde i jer selv, hvis I turde lede. Vend jer mod lyset. Gud er i lyset. Det er det, I siger. Jer der tror. Er-du-klar-til-at-dø-missionærerne. Men lyset blænder jer også og gør jer blinde. Vi behøver ikke gud. Vi har nok i os selv.

Indtil der kommer en dag, hvor vi ikke har hinanden lænere.

Det er vores sytten års fødselsdag; dagen efter vi har mødt vores krigermage. Papa kommer ind i værelset som en ængstelig dyrepasser. Ivy er væk. Jeg sidder oppe i det store vindue og kikker ud i haven. Det føles, som om vindueskarmen er lavet af is. Det store granithus overgiver sig ikke så let til sommeren.

“Lily,” prøver han og skyder brystet frem.

“Nej,” svarer jeg, stiv af kulde.

“Lily?” insisterer han, mens hans øjne bogstavelig talt buler af autoritet.

“Lad være med at kalde mig det.”

Han fnyser. “Hvad skal jeg ellers kalde dig?”

“Ivy.”

“Men det passer jo ikke,” siger han meget langsomt, som om enten han eller jeg er retarderet.

“Jeg er Ivy. Og jeg er ikke Ivy. Kan du ikke forstå det?”

“N-nej – ” siger han, selv om han måske er på vej til det.

Min tålmodighed er forsvundet med tabet af min søster og halvdelen af min sjæl. “Gå ud herfra!”

Papas ansigt er hærget og forladt. “Men Lily – ”

“Lad være med at kalde mig det. Jeg vil have hende. Jeg vil have mine lemmer. Jeg vil have mit hjerte. Hvor er hun?”

“Du må forstå, at det er for dit eget bedste. I lemlæstede den mand. Han havde intet gjort. Intet, Lily. Han ville bare gøre kur til dig, og I lemlæstede ham!

Lægen tror at han at han aldrig vil kunne – Du og din søster, I er blevet alt for ...” siger han og tøver.

“Stærke?” foreslår jeg og ser på ham for første gang.

Jeg er LilyIvy. Uden Ivy. Jeg lukker øjnene og finder hendes hånd i mørket, selv om hun ikke er her. Sødeste, kæreste Ivy, selv om hun slet ikke er sød. Jeg ville elske hende langt mindre, hvis hun var. Hun er mit fyrtårn i en verden fyldt med døende og døde ting.

Der kommer en lyd fra Papas hals, som en kvinde, der er ved at besvime. Måske er det ham, der får brug for lugtesaltet i dag?

“I er alt for tæt knyttede. Det er unaturligt,” siger han og hæver stemmen. “Vær nu sød at forstå, at jeg bare prøver at hjælpe jer piger til – til at få et normalt liv. Det er dog kvindens bestemmelse at føde børn.”

Jeg fnyser: “Men han ville kun have den ene af os. Én, Papa, kan du forestille dig det? Det er os begge to eller ingen af os. Desuden har vi allerede fundet nogen.”

“Vi?” kvækker han.

Jeg kan forstå, at han er overvældet. Det er uventet nyt. Lige om lidt vil han juble og være glad på vores vegne.

“Ja, vi har allerede fundet en ægtemand. Vi blev gift i skoven på et leje af bregner.”

“Barn, hvad taler du om? Hvilken mand?” spørger han, mens han ser besynderligt blodfattig ud.

“Vi er blevet gift, Papa. Vi er hustruer nu, og vores ægtemand vil tage det fortrydeligt op, at Ivy er forsvundet. Vi er trods alt hans ægteviede koner. LilyIvy og Brudgom.”

“Brudgom? Du er gået fra forstanden, Lily.”

“Jeg er ikke Lily. Og hvis du holder os adskilt, kommer han efter dig i stedet, vores mørke ægtemand. Du vil ikke bryde dig om det, hvis han kommer. Tænk på de børn, vi vil få, Papa.”

“Datter, bliv her og kom ikke ud,” siger han og viger langsomt

væk fra mig.

“Hvordan skulle jeg kunne det? Du låser jo døren,” svarer jeg og bider et neglebånd over.

“Bare – bliv herinde, og så skal du og din søster snart blive genforenet,” siger han og peger på mig. “Hun er ikke langt væk. Jeg får kusken til at gøre vognen klar. Det tager ikke lang tid. Bare bliv herinde.”

“Det har du allerede sagt, Papa.”

Jeg ved, at han lyver.

Men Papa holder mod al forventning sit ord. Vi er sammen igen og sidder bag i den lukkede vogn, arm i arm, med de sorte gardiner trukket for. Vi kikker hinanden i øjnene og ser ingen grænse mellem os to. Vi er ét igen. Udenfor diskuterer kusken og Papa ruten.

“Sir, hvis jeg må foreslå –”

“Ti stille! De gør, hvad jeg siger. At køre tværs gennem skoven vil spare jer for timer,” siger Papa bidende.

“Men, Sir. Den vej er – risikabel. Og meget dårligt vedligeholdet. Det vil højst sandsynligt spare os tid at køre uden om skoven,” plaprer kusken åndeløst.

“Min gode mand, De må tro, at jeg er et fjols. Jeg ved, at I lokale er bange for skoven. ‘Murder Forest’, er det ikke det, I kalder den? Jeg har hørt historierne. Ammestuesnak. Ren og skær overtro. Den vej fejler ikke noget.”

“Men, S-sir –” stammer manden. “Folk forsvinder derinde og kommer aldrig ud igen. Og dem, der bliver fundet, b-blicher aldrig sig selv igen ... Sir, jeg beder Dem!”

“Er Deres sind formørket?” råber Papa. “Tag tøjlerne og se at komme af sted.” Han vender ryggen til os og går.

“Javel, Sir,” svarer kusken. Hans tonefald lyder, som om han er ved at blive kvalt. Måske bliver han det senere?

Vi er ligeglade. Vi er hele igen og hviler i hinandens sind, hvor vi kan bevæge os arm i arm og

spadsere uden at falde igennem gulvet eller skrabe vores albuer mod rå, ufærdige vægge. Vi varmer vores fødder over lerfadet i vognen. Der lugter af røg og mølkugler herinde. Vi ville have foretrukket møllene og de smukke spind, de spænder ud. Nattens dronninger. Vejen er fuld af huller, og vi vugger mod hinanden. Hofteben mod hofteben. Beroligende bevægelser, som lå vi stadig i Mamas brede mave.

Alligevel er der et skår i vores lykke. Denne vej fører tilbage til sanatoriet. Vi har været her før, det samme sted, Papa fik Mama indlagt. Vi har hørt historien hvi-sket bag kokette vifter i gangene. Den gode mand reddede den stakkels sindssyge kvinde. Forelskede sig, men kunne ikke helbrede hende. Hvor trist. Først fik han en gal hustru, og nu har han gale døtre, tsk tsk. Efter at have famlet rundt i mørket i årevis har han nu endelig en undskyldning for at skaffe sig af med os.

På grund af vores fornemme byrd vil vi ikke blive behandlet som de fattige i dårekisterne. Vi kommer ikke til at sove på overfyldte sovesale i smalle jernsenge. Vi får vores eget værelse, langt fra hinanden, selvfølgelig, med udsigt over hospitalets enorme grønne og frodige terræn. Når vi forlader vores værelse, vil gangene synes uden ende, kilometer efter kilometer med himmelstræbende hvide lofter og høje blyndfattede ruder. Firskårne sygeplejersker vil banke på døren for at eskortere os til ‘terapi’, mens nøglebundet klirrer i det brede læderbælte.

Så ankommer vi til hvide rum, udstyret med redskaber, der ville gøre sig i en hestestald, men i stedet bliver brugt på de syge. I lokalet vil der stå et smalt badekar, som fyldes med is, på væggene er der sorte kroge, hvorfra der hænger tykke slidte læderremme og trøjer med spænder og snore.

Men vi er ikke så lette at op-

drage, som mor var, ikke så lette at ændre. Stakkels svage Mama, hvis sind knækkede som en rådden gren. Det kommer ikke til at ske for os.

“De vil trække vores tænder ud, ligesom de gjorde med Dødemor,” siger vi og kikker alvorligt på hinanden.

Og til sidst vil de fjerne vores livmoder. ‘For at lindre og helbrede vores lidelser.’

“Men Brudgom sagde, at vi ikke skulle af sted –”

“– og Brudgom vil komme, hvis vi kalder på ham,” siger vi til hinanden.

Så vi hamrer ikke mod droschens tag. Vi hverken græder eller skriger. Vi er alene i skoven med kusken, der sidder oven på vognen, rankrygget og stiv som et bræt. Papas lakaj har vi ingen gavn af.

Vi knæler på vogngulvet, mens vi knuger hinandens hænder og påkalder vores mage igen og igen. “Kom til os!”

Vi holder inde, da noget overdøver vognhjulenes højlydte skrumplen.

“Stop vognen!” gjalder en grov mandestemme. “Stop, eller jeg skyder.”

Med knirkende seletøj sagtner hestene langsomt farten, indtil vognen står stille.

“Jeg beder Dem, Sir,” trygler kusken i den ellers så stille skov, hvor kun en enkelt forvirret fugl synger, som om det var morgen. Den skræmmer os mere end den fremmede stemme i mørket.

Det falder os ind, at vi måske slet ikke er på vej til sindssygehospitalet alligevel. Hvorfor beordre Papa kusken til at køre ud i mørket? Vi kunne have ventet på dagslys, frem for at valfarte igennem den natsorte skov og risikere en ulykke. Hestene kunne snuble i mørket og forulykke med vognen. Vi kunne dø. Et skud ekkoer mellem træerne, og vi hører et bump, som en sæk kartofler, der falder til jorden. Derefter intet. Skoven dufter af regn og fyr. Under alting er der altid duftene.

Vi prøver ikke at rejse os eller

flygte ud af vognen. Vi bliver ved med at knæle og messe i kor, mens vogn døren bliver revet op. “Kom til os!”

Udenfor kan vi skimte en mørk skikkelse. En sølvfarvet genstand blinker i mørket, før den glider igennem vores kød. Manden stinker af spiritus og ved, hvordan han skal skære os op. Måske er han vant til at partere dyr. At slagte de levende er hårdt arbejde. Snart afgiver han en syrlig svedlugt og grynter af anstrengelse. Ligesom en tyr. Vi skriger ikke, men omfavner hinanden, mens kniven skærer igennem hud og støder på knogler.

“Brudgom,” hvisker vi på tærsklen til livet. “Brudgom.”

Så lukker døren sig omkring vores liv her, kun for at åbne sig igen efter en tid.

Stærke arme favner os og hælder en varm sort substans ned i vores sår, mens vi spytter blod op i røde kaskader. Vogn døren er stadig åben, og op ad den hviler et hovedløst lig i en pudsigt skrå stilling. Den blottede hals er rødstrimet, og en kridhvid halshvirvel lyser op mellem sirlige lag af kød og sener. Vi ligger i skovbunden uden at føle kulden. Bladene klistrer til vores hænder. Luften bærer en stærk aroma af jern med sig, og jorden er skarlagensrød. Vores smerter er væk. Månen er fremme og lyser på vores kølige ansigter. Måske løber der nu sølv i vores årer i stedet for blod? Det er vidunderligt.

“Elsk os,” siger vi.

Han fodrer os med en sort, livgivende væske, mens hans tunge blødt rører ved vores i et lidenskabeligt favntag. Varmen flyder ned i vores svælg, mens han holder os tæt ind til sig og flyver mod himlen. Vinden leger med vores hår, mens vi fjerner os fra jorden. Mørk magi. Vi misser med øjnene mod månen, der kommer nærmere. Snart svæver vi under stjernerne, mens vores helvedesmage væver kjoler til os ud af den tynde luft. Inden længe er vi er iført dia-

mantfarvede kjoleliv med flagermusærmer. Intet korset. Ingen tournure. Vi er endelig frie, takket være vores djævelske kjolemager.

“Mine elskede,” siger han, mens hans kolde ånde prikker i vores nye hud. “Hvad ønsker I jer?”

“Retfærdighed,” siger vi og krummer vores rygge mod hans mave.

“Retfærdighed,” gentager han langsomt. “Hvorfor vil I have retfærdighed, mine fuldendte hustru, når I kan ønske jer så meget mere? Når I kan få hævn?”

Han siger blot højt, hvad der allerede bor i vores hjerte; det er derfor, vi valgte ham. Vi vil se blod. Det er sandt. Vi behøver ikke at fortælle ham det. Han ved det allerede og ler, hvilket får os til at begære ham endnu mere. Vi er hans hekse fra Hades.

“Snart. Snart. I er så utålmodige,” hvisker han og lukker det sidste sår i vores rygge med himmelblå silke. “Så, mine furier,” hvisker han og sender os af sted med en øm besværgelse.

“Det er på tide, de lærer, hvad helvede er.”

Han ser dem krydse himmelhvælvet. Skyerne er oplyst af månen, og pigernes rober flyder bag dem. Han brænder efter at følge efter dem med det samme, men holder sig tilbage. Hævnen er deres alene, og desuden skal han udrette et lille, men vigtigt ærinde først.

Sindssygehospitalet England 1862

Da Manden med Klingerne ankommer til sindssygehospitalet, står den massive støbejernslåge åben. En sortspigret vagtpost skal skille de raske fra de sindssyge. Nu er sløret mellem de to verdener faldet. Manden træder ind gennem porten og fortsætter ad den brede grussti, der fører op til hovedindgangen. Han bærer på bryllupsgaven og kan

mærke dens puls hamre mod sine ribben. Han føler sig som løven, der snart vil kaste et såret bytte for fødderne af de sultne unger. Hans kærlighedsgave skal finpudse tvillingernes jagtevnner og vække deres blodtørst. Da han ser det sælsomme sceneri foran sig, indser han, hvor overflødig hans gave er.

Hans brude er ikke alene på den enorme plæne. Hans tilstedeværelse og hans elskedes forvandling har vækket De Uskyldige på anstaltens store kirkegård. Afdøde patienter. Kvinder, som har været hensat til at kradse kraftesløst mod indersiden af deres kister, mens de har lyttet til rotter, slanger og orme, der kribler og krabler i jorden. De ulykkeliges smertefulde skæbne har forhindret dem i at finde hvile, selv i døden. Begravet i sort, klæg jord har de hviskende fortalt deres historier og klagesange til hinanden med lugten af rådne kød i næseborene.

Manden med Klingerne kan lugte den nyligt opgravede jord og tælle hvor mange grave, der står åbne bag ved hovedbygningen. Lad de døde hvile i fred. Tag ikke benet fra en sovende hund. Men disse døde hverken hviler eller sover. De er stået op. Vidunderligt. Og mens han lytter, løfter han de mørke, glitrende hænder, som om han lytter til et usynligt orkester. Han kaster hovedet tilbage og suger lydene til sig, som duften af en fin vin. Udøde musikere. Det er sjældent at få lov til at dirigere så smuk en symfoni.

Den velholdte plæne ligger spredt ud foran ham, som en afsindig kvinde, der holder skørterne ud til siden, nejer og byder ham velkommen.

Han bader i nattens rædsel, mens anstalten hæver sig triumferende over ham, en sten- og mørtelamazone, der udråber kvinderne til de nye herskere på dette mandsdominerede sted. LilyIvy og deres hær af uskyldige slæber de ansatte ud

af hovedbygningen. En høj, mager matrone bliver uhøjtideligt trukket ud ved håret af to spinkle småpiger. Døden har givet dem en styrke, de aldrig havde, mens de var i live. Årene i jorden har taget det meste af deres fine lyse hår, men gyldne totter hænger ned fra deres kranier, mens det bølger i luften som candyfloss. Deres øjne skinner som knapper, og de kan stadig huske de 'bade', de fik.

"Uartige forstanderinde! Hvis De ikke opfører Dem ordentligt, bliver vi vrede på Dem, meget, meget vrede," pludrer de to små, mens løse tænder klapper i deres kæber. "Og så er det isbad til Dem!"

Deres gravnabo, en ældre kvinde iført et lappet lagen som ligklæde, ser bekymret til.

De stakkels bette piger. Kan de nu klare hende?

Pludselig står en af småpigerne med en håndfuld hår og kød fra forstanderindens skalp i hånden. Den gamle kvinde hæver armen og skråler i rå triumf: "Så får du endelig, hvad du fortjener, din ondsindede gamle krage!"

Den lille pige med hårlunsen vinker til den gamle, der klapper opmuntrende. En tand løsner sig fra den lilles mund og falder ud som et bolsje, hun ikke længere vil have. Hun fniser og lægger forstanderindens hårtjavs oven på sit eget, før hun hopper efter sin søster for at muntre sig med deres nye menneskelegetøj.

Luften er svanger med skrig, latter og lyde, der er svære at kategorisere. Et afsindigt tivoli uden nogen herrer. Manden med Klingerne trækker vejret i små korte stød. Det er så sjældent, han får sit ønske om et ordentligt blodbad opfyldt. Hævn som i gamle dage.

Han taler til det menneske, der ligger for hans fødder – kære Papa – hvis kødhænder klamrer sig omkring hans kødhoved. En sene-, væv- og bloddukke. "Lyt efter, kan De høre dem? Nattens rovdyr, mine vidunderlige hunræve. Hør deres berusende

sang. Men De indså aldrig hvilken skat, hvilke juveler, De husede. Se bare, hvordan de hersker. Der vil ikke blive udvist nogen nåde. Og slanger vil fødes fra deres skød! Se, Sir. Åbn Deres øjne og se mine smukke engle, mine mordbrude."

Tvillingerne er gået i krig med deres kludedukke af en læge; hans lemmer er strøet ud over græsset som et insekt, der har fået benene trukket af. Mundvigene på hans afrevne hoved trækker sig rytmisk sammen, som om han øver sig i at smile. "Så, så. Nu er Deres smerter blevet lindret," siger LilyIvy, mens hun står over hans kranium og prikker til det med fine, skarlagensrøde tæer. Så smiler hun og siger: "Lad ham prøve at lægge et seletøj på det og ride sig en tur."

Pigernes Papa laver en sær, pivende lyd og prøver at se bort.

"Nej, Sir. Hvad sagde jeg lige om at kikke væk?" minder hævneren ham om og nikker til LilyIvy, der gengælder hans intense blik. De er klar til finalen.

Søstrene farer til himmels og kalder på De Uskyldige. Pjaltehæren standser med ét og lytter til søstrene. De griber fat i det nærmeste menneske, og den udøde armé begynder at bevæge sig mod et fælles mål. De levenes sidste hvilested. LilyIvy svæver en meter over jorden, mens deres blodvædede ærmer slæber bag dem. Da hæren ankommer til kirkegårdens indgang med den hvælvede jernlåge, venter tvillingerne på dem. De står ved siden af hinanden, mens deres hænder er dydigt foldede. De betragter De Uskyldiges anstrengende (men tilfredsstillende) hverv: at trække de levende til deres grave, mens de hyler og tigger om nåde.

Da alle er i position, et menneske pr. grav, nikker tvillingerne. Det er nu. Nogle ofre foretrækker at lade sig falde ned i de åbne grave, men de fleste må De Uskyldige bringe derned med magt. Derefter smider død-

ningene sig på knæ ved kanten af graven og begraver deres ofre med de bare hænder. De to små piger griner sødt, da deres gamle forstanderinde forsøger at kravle op af graven og ender på bagdelen. Vinden tager til i styrke og får pigebørnenes sparsomme hårpragt til at stå lige op i luften. Miniaturespøgelser med knapøjne. "Så, så, forstanderinde, vær nu en god hest og bliv dernede."

Tvillingerne holder opsyn med begravelserne og sørger for, at alt går rigtigt til. De er bevæbnede med sorte klinger og stikker ud efter dem, der prøver at flygte. De ejendommelige knive er en gave fra deres mand.

"En anstændig grav til de uanstændige," siger LilyIvy, mens gravstenene hæver sig op i luften og svæver som flyvende tæpper. "Vi er trods alt ikke dyr," råber hun og bringer stenene ned over de åbne grave med en hurtig bevægelse af håndledet. Bragene får jorden til at skælve.

De Uskyldige står på kirkegården i det tøj, de blev begravet i. Noget af det er så gammelt, at det hænger i laser omkring deres kadavere. De ser op mod månen og udstøder et sejrshyl, hvis kraft truer med at forvise Brudgom fra jorden og tilintetgøre den birkeskov, der omkranser anstalten.

Stilheden, der følger, er hård og brutal. Manden med Klingerne griber øjeblikket.

"Det er ikke mig, I gør ære," siger han, henvendt til LilyIvy, mens klingerne på hans ryg dir-

rer som levende væsener. "Det er jer selv, mine elskede mager."

De står meget stille, årvågne som et vildt dyr, og smiler til ham. Han snapper efter vejret og brummer dybt nede fra struben. Han ved allerede, hvad de vil spørge ham om. "Mirakuløse piger. Mirakuløse," siger han, hvorefter han træder til side og afslører kære Papa, der ligger sammenkrøbet på jorden.

"Ja. Han er til jer."

Spøgelsesbørn Vestjylland 1980

Kofoed ser på børnene, der sidder over for hende. Jenny har kakaoskæg, og et stykke skumfidus sidder klistret til kinden oven på et brunt hår. Birks mund står åben, og hans tænder giver et klik fra sig, da han bider sam-

men. Kofoed er selv en lille smule forpustet. Hun har aldrig fortalt nogen om Lily og Ivy. Med god grund.

"Det skete i virkeligheden, gjorde det ikke?" spørger Birk. "Lily og Ivy er rigtige?"

"Nej," afbryder Jenny, før Kofoed får en chance for at svare. "Hun sagde, det var en historie, Birk. Det sagde hun! Gjorde du ikke?" spørger hun og tager en stor slurk af den lunkne drik.

"Jo, det sagde jeg," svarer Kofoed.

Jenny kikker på Birk, som betragter Kofoed uden at blinke. "Løj du?" spørger han.

"Nej, jeg løj ikke. Vi lyver ikke for hinanden, det husker du vel?" gentager Kofoed og tøver. "Det er en hi-

storie. Men måske er noget af den sand. Jeg oplevede det ikke selv, for det skete, længe før min tid. Næsten hundrede år før jeg blev født. Jeg har fortalt jer historien på samme måde, som jeg har fået den fortalt."

Birk rynker brynene. "Hvem fortalte dig den?"

"En, som reddede mit liv – på et tidspunkt, hvor jeg var ligegladd med, om jeg levede eller døde."

"Var du meget ked af det? Græd du?" spørger Jenny bekymret. "Du er en rar dame. Det synes Birk også. Han siger det bare ikke, er det ikke rigtigt?" siger hun til Birk, som skæver til hende og kniber munden sammen. Han er ikke en let dreng at læse. Men Kofoed vil lære det.

"Jeg græd rigtig meget, ja," svarer hun og rømmer sig. Forbandede, fugtige vejr.

“Hvad skete der med dem?” spørger Birk endelig. “Dem, der fortalte dig historien? Døde de rigtigt? Slog de virkelig alle de mennesker ihjel?”

“Dem? Du er en klog dreng,” siger hun og smiler. “De døde, og de døde ikke. Det er sandheden. Måske holder livet ikke altid op, når vi dør, hvis det giver nogen mening?”

“Nej,” svarer Birk roligt.

“Godt,” siger Kofoed og beviser, at hun har smilerynker. “Det burde det heller ikke. Du er for ung til at vide det, men jeg taler om magi fra den gamle verden. Mærkeligere end du kan forestille dig, og så kraftfuld at den kan ophæve enhver naturlov. Selv døden. Men jeg må hellere lade være med at fortælle forud. Historien er langt fra færdig. Vil I have en kop kakao til, før jeg fortsætter?”

Jenny og Birk nikker, og Kofoed går i gang med at fylde deres kopper. Fine små dampskyer løfter sig, mens hun hælder op til randen. Hun hælder omhyggeligt af hensyn til børnene og husker at tippe kedelen til den ene side, fordi tuden er skæv. Hun har et særligt håndslag for ting, der er gået i stykker.

“Godt så,” begynder hun. “Hvor var jeg nået til?”

“Lily og Ivy døde, og så livede han dem op igen. Knivmanden,” indskyder Jenny.

“Brudgom, ja. Han reddede dem. De var døde, og nu er de det ikke længere,” siger Kofoed og fortsætter med at fortælle historien til et publikum, der for længst har glemt alle deres sorger. Hendes egen del i historien udelader hun. Nogle dele af den i alt fald. Det er ikke at lyve, ikke rigtigt, men nogle minder er for smertefulde at bringe til live igen, og de hører i alt fald ikke til i et eventyr til hendes børn.

**Englemagersøen
Vestjylland 1947**

Udmattet og på randen af tårer hører Kofoed den pive under kluden, en svag lyd, men den er der. Han har taget den ud mellem hendes ben og byltet den sammen som beskidt undertøj eller aflagte klude. Hendes lille pige.

“Skraavl. Den overlever ikke en time,” siger han. “Det er, hvad du duer til. At føde døende børn.”

“Far, vil du ikke nok lade være,” hulker hun og lader hånt om sin stolthed. Under normale omstændigheder ville hun ikke nedlade sig til at forvente nåde af nogen. Men hun kan ikke holde det ud og bønfalder ham: “Lad være, lad være, lad være. Vil du ikke nok? Jeg rejser væk, og du vil aldrig –”

Hun indser først sin fejl, da det er for sent. Det sidste, han ønsker, er at hun rejser nogen steder.

“Det er dødt. Hører du?” siger han og strammer kluden omkring det spæde barn. “Shh, shh, baby.”

Den lille svage lyd, der kommer fra bylten, får hende til at angribe faderen. Hun rammer ved siden af og lander på gulvet. Han forsvinder ud i den lange hall. Hun prøver at kravle efter ham, men hendes lemmer er stive og kolde, nyttesløse som træstammer. Som sædvanlig er hans fodtrin lette, elegante og knapt hørlige. Da hoveddøren smækker i bag ham, begynder Kofoed at skrig og holder ikke op, før det sortner for hendes blik. Da hun kommer til sig selv igen, er hun alene. Blodet flyder stadig fra hendes underliv, der er ved at trække sig sammen efter fødslen. Det lunkne blod er den eneste varme, hun har. Måske er hun heldig og dør snart? Hun kikker op på tapetet ved siden af sengen. De engang så hvide åkander hviler på et falmet leje af grønt. Hendes velhavende bedstemor satte dem op for over et årti siden. Huset og familien er gået i hundene siden da. Blomsterne minder hende om Englemagersøen. Et fristed, midt

i den dybe skov.

Bedstemor sagde, at søen var bundløs, men Kofoed ved, det ikke er rigtigt. Alting ender. Men ensomheden derude passer hende godt. Hun havde planlagt at føde sit barn der og gemt en pakke med saks til at klippe navlestrengen over, et stykke snor, rene klude og en lille sparkedragt, hun havde lavet af en gammel natkjole. Stoffet var pyntet med falmede gule bamser, der lavede hyggelige ting; spiste is eller læste småbitte bøger. Som barn lod hun, som om hun var en af dem og havde en mor og far, som sad i bløde stole og sagde, at hun var yndig. Sådan blev det ikke for hende. Det liv, hun fik, måtte hun skabe selv uden hjælp fra nogen. Det er sådan, verden er indrettet, og derfor pakkede Kofoed den hjemmelavede fødselspakke ind i et stykke sejldug og gemte det i bregneskoven tæt ved søen.

Der ligger hun godt beskyttet af bladhænge, mens solen danner fine mønstre på hendes enorme mave, og babyen sparker ved lyden af hendes stemme. “Vi rejser langt væk, langt væk herfra. Du skal slet ikke bekymre dig, lille skat. Jeg skal nok tage mig af dig. Altid og for evigt.”

Hun længes efter det øjeblik, hun vil se sin lille pige. Hun har aldrig tænkt på sig selv som ‘mor’, men føler noget i sin inderste marv, en blød, bøjelig masse, der vil erstatte den knusende vægt, der fylder hende; frelse i form af en lille pige.

Men Kofoeds vand gik hjemme i huset, ud over sildebensparketten, og fødslen gik alt for hurtigt til, at hun kunne nå at undslippe sin skæbne. Nu ligger hun på gulvet i soveværelset og har ikke noget imod blodet eller smerten, fordi de er håndgribelige og efterlader synlige spor. På sengetøjet, hendes tøj og hendes krop. Det, hun frygter, er det smertende tomrum i maven, og tiden, der går fra far forlader huset med bylten, til han vender tom-

hændet tilbage timer senere. I betragtning af, at han ikke har noget at skamme sig over, gør han sig store anstrengelser for at holde familiens hemmeligheder skjult.

Kofoed stavrer igennem buskadset med sitrende lemmer. Hendes hud føles, som om det yderste lag er blevet skrubbet af med en skurebørste. Det er næsten mørkt udenfor, og blødningen fra hendes skød er stoppet. Han må have bragt hendes datter til søen. Det er der, de skamfulde børn ender. Fremme ved søbredden falder Kofoed på knæ og stønner. Sandet er vådt, og vandspejlet mørkt som råolie. To gigantiske birketræer tårner sig op over vandkanten, mens deres hvide stammer lyser i skumringen. Træerne har været her så længe, Kofoed kan huske. Blege spøgelsesdamer. Alt er stille, alt er dødt, og hendes lille pige er fortabt. Et pinefuldt hyl giver genlyd over søen. Der er ingen ulve her. Ingen bæster, der lurar i skyggerne. De eneste monstre, hun kender, bor i huse. Kofoed hyler sin sorg ud til vandet og stjernerne. En sang for dem, der har forladt denne verden og aldrig vender tilbage. For hendes datter.

“Sov, min lille pige, og bring mig en syngende sommerfugl,” hvisker hun hæst, uvidende om, at hun bliver iagttaget.

Bag hendes ryg læner de to birketræer sig ind over hende. De skærmer den unge pige med deres grene, mens deres sorte træøjne plirrer. I betragtning af, hvad disse to ældre damer har været vidne til, er det et mirakel, at de stadig har øjne. Men sande vogtere blinker ikke.

“Nej se, min kære. Der er hun, moderen. Skal vi sige det til hende?” siger den yngste birk til den anden.

Hendes søster vender en bred gren opad og kniber øjnene sammen, mens hun ser på mennesket, der sidder ved bredden (hendes syn er ikke, hvad det

har været). “Hvor barnet er? Det ved hun godt. Du ved, at hun ved det,” vrisser hun. “Helt ærligt!”

“I vandet, ja. Men vandet er ikke slutningen.”

“Det bliver det for hende. Hvis hun bliver,” siger den ældste birk. Efter mange årtier på dette sted har hun let ved at miste tålmodigheden. “Til sidst.”

“Hvis hun bliver. Hvis hun nogensinde kommer tilbage,” understreger lillesøsteren. “Men det behøver hun måske ikke? Lad os hjælpe hende. Brudgom vil hjælpe os. Kom nu, søster.”

Den nærsynede søster fnyser og ryster alle sine blade voldsomt. “Han har ikke været her i årevis. Måske kommer han aldrig tilbage.”

“Så gør vi bare, hvad Brudgom ville gøre, hvis han var her. Vi er stærke nok,” siger den yngste og kommer til at smække storesøsteren med en ny gren. Førsteårs kviste har jo deres eget liv.

“Av! Klodsmajor. Hvor du dog plager og plager. Hundreder af børn er forsvundet i vandet. Du sinvis af mødre har siddet her. Vi har set dem. Hylende og tudende. Hvad er der så anderledes ved *hende* her?” spørger den ældste søster.

“Hun er stærk,” svarer den lille og stopper den nye, temperamentsfulde kvist i sikkerhed bagved en gammel. Sådan.

“Vrøvl og sludder. Masser af mennesker er stærke.”

“Hende her er stærk på samme måde som os. Du ved, hvad det betyder.”

“Nej, jeg ved ikke, det gør jeg ikke. Om jeg så tilbragte hundrede år til på denne bred, ville jeg stadig ikke vide det. Jeg *ønsker* ikke at vide det. Du er den søster, der ikke giver nogen mening. Du driver mig til vanvid,” vrisser birken og ryster et dødt blad af sig, der har generet hende i timevis.

“Bliv nu ikke så ophidset, kæreste, ellers filtrer dine grene sig bare ind i hinanden igen. Tænk nu efter, eller endnu bedre, vær stille, og så viser jeg dig det.”

Tusind sorte træstammeøjne drejer og blinker, mens storesøsteren lytter til sin slægtnings ordløse forklaring.

Det, hun siger, er for fantastisk til at være sandt.

“Er du sikker?” spørger den ældste igen og igen. “Med dren-gen? Åh, det er for grusomt, min blodsøster. For *grusomt*.”

Den yngste vinker med sine grene i triumf, op og ned, det tætteste hun kan komme på at nikke, og siger: “Ja! Og de vil tiltrække Brudgom. Det vil de alle. Før eller siden, tilbage til os. Jeg længes sådan efter ham. Længes du ikke, min skat?”

“Hvor du dog sludrer og sladrer. Igen og igen og igen og igen,” siger den ældre birk og surmuler, mens hun omhyggeligt undgår at besvare spørgsmålet.

Tidens tand har gnavet i dem og sløvet deres passion, som en ragekniv, der bliver brugt hyp-pigt uden at blive slebet. Men de husker stadig deres elskede.

Bevidst om, at hun er ved at vinde diskussionen, ryster den yngste birk af spænding. Hvis hendes rødder tillod det, ville hun hoppe og ned. I stedet for knager de faretruende og skræmmer muldvarpene, der sover i deres gange dybt under jorden.

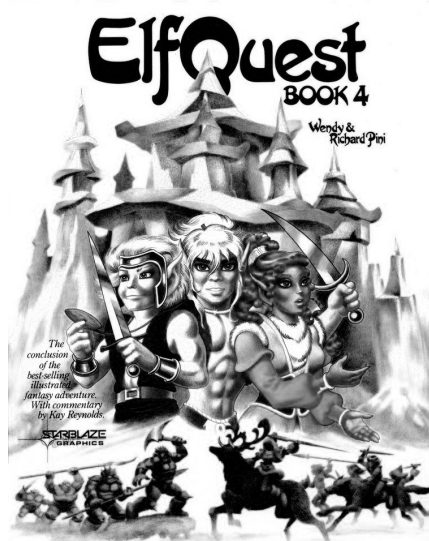
“Så lad os gøre det. Lad os fortælle hende det hele. Og vi kunne godt bruge en lillesøster, det ved du, vi kunne. Vores helt egen baby. Lad os fortælle hende historien!”

Den modstræbende søster nikker alvorligt og tøver. “Den skal være sand, siger jeg dig. En *sand* historie, for ellers gør jeg det ikke. Jeg nægter *pure*. Det skal vi have på det rene lige nu.”

Den yngste omfavner søsteren, så deres blege smaragdfarvede blade støder ind i hinanden og rasler som tusinde stemmer ud over søen. Mere opstemt, end hun har været i årevis, hviner hun begejstret: “Men selvfølgelig, kære søster. *Findes* der andre historier?”

Fantasy-tegneserier: ELFQUEST Verdens smukkeste tegneserie

Af Tue Sørensen

Vil man opleve top-målet af klassisk fantasy-tegneseriekunst, så går man ikke galt i byen med *Elfquest*. Her er elvere og trolde, magi og episke vingesus, og det er ufatteligt smukt tegnet af seriens skaber, Wendy Pini.

Serien er amerikansk og startede i 1978. Kun med enkelte års pause hist og her, er der jævnligt udkommet nyt materiale i sagaen helt frem til år 2000, og med lidt længere mellemrum udkommer der stadig nye historier.

Det er krøniken om elverstammen Ulverytterne, som under ledelse af deres høvding udforsker deres verden (som de ikke helt hører til i), finder nye elverstammer, og genfinder deres tabte forhistorie – et punkt hvor fantasy-sagaen krydser delvist over til science fiction.

Det er en saga som kun kan beskrives som storslået. Den strækker sig over tusinder af år og store geografiske vidder, men mister aldrig sit fokus på figurerne, som alle er skarpt individuelt tegnet og gennemgår hver deres personlige udvikling. Man følger de stort set udødelige elvere i adskillige generationer, gennem særdeles dramatiske situationer, hvor alting er et skønt net af intriger og planer og modsat rettede interesser.

Elverne kommer i karambolage med både mennesker og deres egne forfædre, som stadig lever i isoleret dekadence. Ulverytterstammen er specielt vital fordi de for ti generationer siden blandede blod med denne verdens ulve – noget som muliggøres fordi nogle af elverne er formskiftere. Andre er helbredere, eller kan forme træ og

klippe. Man kan sige at elverne symboliserer alt det bedste ved mennesket, mens menneskene i denne historie tværtimod repræsenterer alt hvad der er dårligt ved mennesket i den virkelige verden: fordomme, vold, krig.

Det er en serie som har vundet mange priser og som rent kvalitetsmæssigt kan sidestilles fordelagtigt med f.eks. Tolkiens *Lord of the Rings*. Elverne i *Elfquest* er dybt sammensatte personer, og der er skjulte lag og dybder i historien og dens verden som ikke lige opdages ved første gennemlæsning.

Elfquest er i perioder også udkommet på dansk som *Elverfolket*, men springer i den oversatte udgave mange vigtige historier over, og er efter de første fem album (som Henning Kure og Rune T. Kidde virkelig kælede for oversættelsen af) heller ikke særligt spændende oversat. Skal du i gang med serien, så bør du få fat i den amerikanske udgave – den er genoptrykt i et hav af versioner og kan desuden (bortset fra de nyeste historier) læses gratis på elfquest.com.

Fantasy- tegneserier: RAT QUEENS

Af Klaus Æ. Mogensen

Rat Queens er en nyere fantasy-tegneserie fra forlaget Image. Seriens univers ligner meget en klassisk *Dungeons & Dragons*-verden, og hovedpersonerne, en kvartet af eventyrere der kalder sig Rat Queens, ligner da også langt hen ad vejen et standard hold eventyrere til dette rollespil.

Vi har Violet, der er dværgekriker, Hannah, en elver-troldkvinde, Dee, en menneskelig præstinde, og Betty, en *rogue* af racen 'smidgen'; dette univers' stand-in for hobbitter og gnomer. De holder til i og omkring byen Palisade, der ligger i udkanten af civiliseret land på grænsen til ødeland og vildmarker befolket af trolde, drager og alskens andre monstre. Der er andre grupper af eventyrere i Palisade, blandt andet The Four Daves, der som medlem blandt andre har Orc Dave, en ork-shaman, som får blå fugle i sit skæg hver gang han helbreder folk.

Rat Queens er særdeles kompetente eventyrere, men har det med at gøre sig uheldigt bemærket, blandet ved at brænde al deres indtjening fra eventyr af på én gang i voldelige og larmende fester, der har det med at brede sig ud i byens gader og sprede ødelæggelse. Ligeftersom *lawful good* kan man ikke kalde pigerne.

Sex, drugs & rock'n'roll er hverdag for de barske tøser. Der bestemt ikke lever kedelige liv. Der er dog en psykologisk forklaring på deres udskejelser, for de har alle dæmoner i deres fortid (i nogles tilfælde helt bogstaveligt), som de helst vil glemme. Violet har gjort oprør mod sin families traditioner (blandt andet ved at barbere sit skæg af), Hannah har dæmonblod i årerne og et medfølgende heftigt temperament. Dee nedstammer fra en slægt af præster der tilbyder ka-

osguden N'Rygoth (hvis eksistens hun er begyndt at tvivle på – altså en ateistisk præst), og Betty har et usundt forhold til psykedeliske svampe og bærer også på sine hemmeligheder.

Serien gør godt grin med en del klicheer i rollespils-fantasy, men kammer ikke over i parodi. Hovedpersonerne bliver trods deres ekstreme personligheder skildret troværdigt og med hjerte, så man kommer til at holde af dem, ikke mindst fordi de i virkeligheden lider mest når de fester mest.

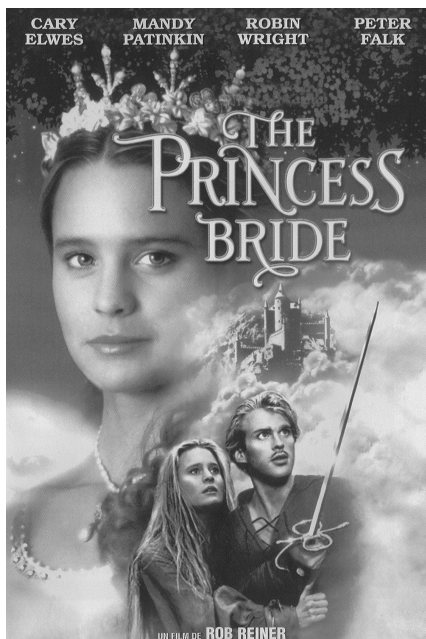
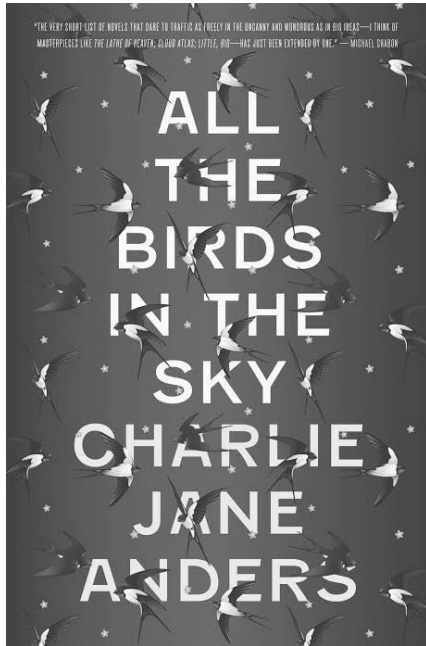
I starten af serien følger man vores heltinder på noget, der ligner en standard-mission, men der viser sig hurtigt at ligge mere bag, der truer ikke bare Palisade, men hele verden. Og derfra begynder det at gå ned ad bakke...

Rat Queens er skrevet af Kurtis Wiebe og tegnet af skiftende tegnere; først Roc Upchurch, så Stjepan Seljic i to numre, før han måtte forlade serien af helbredsgrunde, og dernæst Tess Fowler. Serien holdt næsten et års pause efter nr. 16, men er netop begyndt igen med et nyt nr. 1 og en ny tegner, Owen Gleni. De første 15 numre er samlet i tre trade paperbacks med titlerne *Sass and Sorcery*, *The Far Reaching Tentacles of N'Rygoth* og *Demons*. Der findes også en luksussamling af de første 10 numre.

Rat Queens blev i 2014 nomineret til en Eisner Award for bedste nye serie, og den første samling blev nomineret til en Hugo Award i 2015. I 2015 vandt serien GLAAD Media Award for sine portrætter af LGBT-figurer.

NYT OM FANTASTIK

Ved Klaus Æ. Mogensen

Priser

Robert A. Heinlein Award, der gives for "outstanding published works in science fiction and technical writings to inspire the human exploration of space," er blevet tildelt Robert J. Sawyer.

William L. Crawford Award, der gives til fantasy-debutromaner, er blevet tildelt Charlie Jane Anders for *All the Birds in the Sky*.

Science Fiction and Fantasy Hall of Fame, der hvert år plejer at optage fire afdøde eller nulevende skabere, har i anledning af sit 20 års jubilæum optaget ikke mindre end femten: Douglas Adams, Margaret Atwood, Keith David, Guillermo del Toro, Terry Gilliam, Jim Henson, Jack Kirby, Madeleine L'Engle, C.S. Lewis, H.P. Lovecraft, Leonard Nimoy, George Orwell, Terry Pratchett, Rumiko Takahashi og John Williams. Ved samme lejlighed blev et antal film, spil og tv-serier også optaget: *2001: A Space Odyssey*, *Blade Runner*, *Dungeons & Dragons*, *The Matrix*, *Myst*, *The Princess Bride*, *Star Trek*, *Wonder Woman* og *The X-Files*.

Dødsfald

Den kendte britiske fan **Peter Weston** er død, 73 år gammel. Han var blandt andet hovedarrangør af Worldcon 1979 og fanæresgæst på Worldcon 2004.

Den britiske kunstner **Alan Aldridge**, som blandt andet lavede en del markante bogforsider for Penguin Books, er død, 73 år gammel.

Den amerikanske novelleforfatter **Edward Bryant** er død, 71 år gammel. Han vandt to gange Nebula Award for kortfiktion for novellerne "Stone" (1978) og "gi-ANTS" (1979).

Den amerikanske skuespiller **Richard Hatch** er død, 71 år gammel. Hatch spillede med i både den gamle *Battlestar Galactica*-

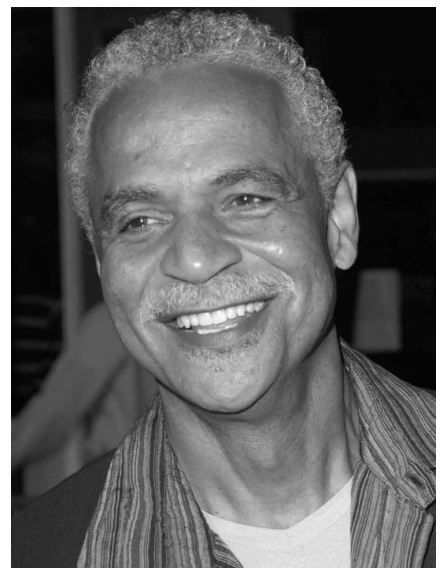

Peter Weston

serie (som Kaptajn Apollo) og den nye (som Zarek).

Den 231 cm høje britiske skuespiller **Neil Fingleton** er død, kun 36 år gammel. Han medvirkede i blandt andet *X-Men: First Class* (2011), *47 Ronin* (2013), *Jupiter Ascending* (2015), *Avengers: Age of Ultron* (2015; stunts, motion capture for Ultron) og *Game of Thrones*.

Den amerikanske skuespiller **Ron Glass** er død, 71 år gammel. Han er i genresammenhæng bedst kendt for at spille Shepherd Book i tv-serien *Firefly* og den relaterede film *Serenity*.

Ron Glass

Preacher af Steve Dillon

mel. Han tegnede blandt andet 17 albums med Smølferne.

Den franske tegneserietegner Marcel Gottlieb, bedre kendt som **Gotlib**, er død, 82 år gammel. Flere af hans albums er udkommet på dansk.

Den amerikanske tegneserietegner **Dan Spiegle** er død, 96 år gammel. Han er bedst kendt for at lave tegneserier over tv-serier, blandt andet *Space Family Robinson/Lost in Space*, *The Green Hornet*, *Maverick*, *Rawhide* og *The Invaders*, men tegnede også en del superhelteserier, bl.a. *Batman*, *Teen Titans*, *Jonah Hex*, *Dominic Fortune* og *Crossfire*.

Diverse

Den britiske dyreværnsorganisation PETA har bedt Games Workshop om at holde op med at lave tinfigurer til spillet **Warhammer 40.000**, der bærer pels. Spillet forgår i år 40.000, og det vides derfor ikke med sikkerhed hvilke dyrearter, der har leveret pelsen – men nogle af dem kunne være truede.

Den amerikanske forfatter af især børne- og ungdoms-fantay, **Jane Yolen**, nærmer sig 365 udgivne bøger og siger, at så vil man kunne læse en af hendes bøger hver dag i et helt år uden gentagelser.

Den bulgarsk-franske litteraturkritiker og science fiction-teoretiker **Tzvetan Todorov** er død, 77 år gammel. Hans bog *Introduction à la littérature fantastique* (1970; UK 1973 som *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*) har haft stor betydning for genreforståelse.

Den engelske tegneserietegner **Steve Dillon** er død, 53 år gammel. Han er bedst kendt som

medskaber sammen med Garth Ennis af *Preacher*, men har bl.a. også tegnet *Judge Dredd*, *Rogue Trooper*, *Hellblazer* og *The Punisher*.

Den amerikanske kunstner **James C. Christensen** er død, 74 år gammel. Han har lavet en mængde bogforsider og har vundet Chesley Award tre gange.

Den belgiske tegneserietegner **Pascal Garray** er død, 51 år gam-

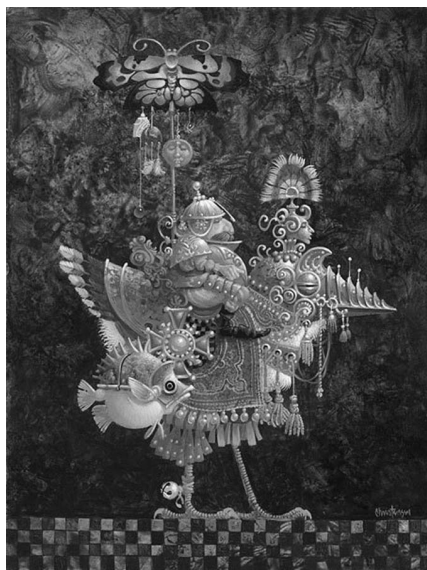

Illustration af James C. Christensen

Dominic Fortune af Dan Spiegle

NY FANTASTIK PÅ DANSK

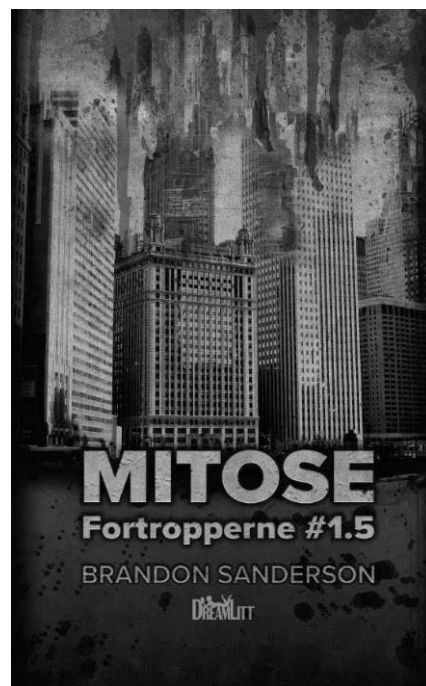
Ved Janus Andersen

Skønlitteratur

- Abbott, Edwin A.: *Fladland: en fantasifuld historie i mange dimensioner*. Mikro, 163 sider
- Aira, César: *Varamo. Litteraturkonferencen: to romaner*. Tiderne Skifter, 198 sider
- Bruus, Anne Marie: *Den usynlige ræv*. Books on Demand, 185 sider
- Cronin, Justin: *Spejlbyen* (Den første, 3). Lindhardt og Ringhof, 835 sider
- Gabaldon, Diana: *Guldsmed i rav* (Outlander, 2). Gyldendal
- Holmgård Jørgensen, Lars: *Svineheld?: en kort biografisk roman om Syv*. Hovedland, 117 sider
- Johansen, Ib: *Tekster på kryds og tværs: noveller & kortprosa*. Det Poetiske Bureau, 192 sider
- Johansen, Nikolaj: *Syndflo- den og storbyen*. Science Fiction Cirklen, 281 sider
- Levrero, Mario: *Byen* (Utlisig- tet trilogi, 1). Skjødt, 183 sider
- *Lidenskab og lysår*, redaktør: Carl-Eddy Skovgaard (Lige under overfladen, 11). Science Fiction Cirklen, 441 sider
- Michaelsen, Jørgen: *Forårsof- fensiv i Danmark*. Antipyrine, 37 sider
- *Monster: 11 horror-noveller*. Kandor, 216 sider
- Neutzsky-Wulff, Erwin: *Drøm*. Erwin Neutzsky-Wulff, 538 sider
- Pettersen, Siri: *Råddenskab* (Ravneringene, 2). Høst, 466 sider
- Polke, Stefan: *Sweet chili*. mellemgaard, 127 sider
- Porter, Max: *Sorg er et væsen med fjer*. Gyldendal, 126 sider

- Ruiz Zafón, Carlos: *Mid- natspaladset* (Tågens fyrste, 2). Lindhardt og Ringhof, 261 sider
- Sandemo, Margit: *Der hvor ingen går* (De sorte riddere, 2). Jentas, 224 sider
- Sandemo, Margit: *I skyggen af et tegn* (De sorte riddere, 1). Jentas, 224 sider
- Sandemo, Margit: *Skygger* (De sorte riddere, 5). Jentas, 208 sider
- Sandemo, Margit: *Tidsel blandt roser* (De sorte rid- dere, 6). Jentas, 207 sider
- Sandemo, Margit: *Troldman- dens mærke* (De sorte rid- dere, 4). Jentas, 204 sider
- Sandemo, Margit: *Vindens klage* (De sorte riddere, 3). Jentas, 205 sider
- Sanderson, Brandon: *Mitose* (Fortropperne, 1.5). Dream- Litt, 53 sider
- Sansal, Boualem: *2084: ver- dens ende*. Turbine, 254 sider
- Sapkowski, Andrzej: *Det sid- ste ønske* (Witcheren, 1. bind). Gyldendal, 361 sider
- Silvestri, A.: *Sand og sten, stål og glas: udvalgte for- tællinger*. Calibat, 221 sider
- Strømsholt, Thomas: *Dr. Wunderkammers oversættel- ser*. H. Harsen Productions, 197 sider
- Takano, Kazuaki: *Udryd- delsen*. Turbine, 444 sider
- Tampke, Ilka: *Albions datter*. Cicero, 378 sider
- Tudvad, Peter: *Manteuffel: fragmenter af en udødeligs levned*. Rosinante, 416 sider
- Verne, Jules: *Havet i Sahara* (Bureauets lommebibliotek). Det Poetiske Bureau, 321 sider
- Weitze, Charlotte: *Mørke cyk- lister: udvalgte fortællinger*. Samleren, 203 sider
- Wells, H. G.: *De blindes land*. Science Fiction Cirklen, 254 sider
- Wells, H. G.: *Krigen i luften*. Science Fiction Cirklen, 285 sider
- Wells, H. G.: *Tidsmaskinen og Tidens argonauter*. Science Fiction Cirklen, 170 sider

- Wilmann, Jonas: *Frygt-filerne III. Kaos*, 214 sider

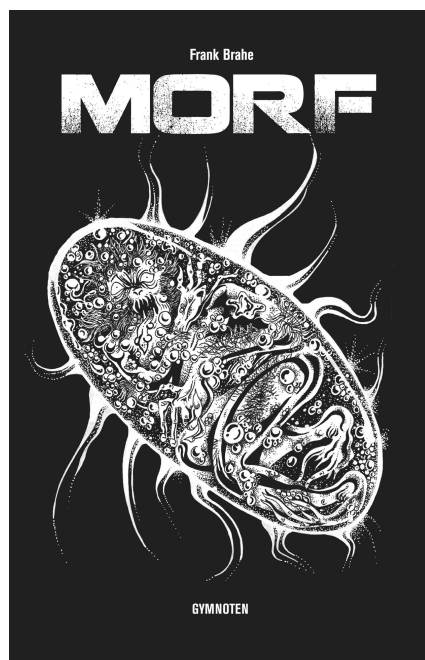
Ungdomsbøger

- Ahrensbach, Ida: *Dronnin- gens slægt 2* (Frihedskampen 3). mellemgaard, 518 sider
- Andri Snær Magnason: *Tids- kisten*. Tiderne Skifter, 262 si- der
- Bing, Jon: *Tanz – gådernes planet* (Alexandria serien, 4) (Zap!). Science Fiction Cirk- len, 159 sider
- Björkelid, Anders: *Frost- skumring* (Fortællingen om blodet, 4. bog). Ulven og Ug- len, 751 sider
- Cass, Kiera: *The selection – kronen* (The selection, 5). Tel- lerup, 357 sider
- Dayton, Arwen Elys: *Seeker - den mørke sandhed* (Seeker, Bog 1). Alvilda, 440 sider
- Drewery, Kerry: *Celle 7*. Gyl- dendal, 413 sider
- Eriksen, Anne Christine: *Da- niel* (Mellem himmel og hel- vede, 1). DreamLitt, 338 sider
- Eve, Laure: *The graces*. Carlsen, 349 sider
- Finderup, Mette: *Lysbroen* (Den grønne ø, 4). Gyldendal, 386 sider
- Gier, Kerstin: *Smaragdgrøn: kærlighed går gennem alle ti- der* (Rubinrød-trilogien, 3.

- bind). Turbine, 465 sider
- Green, Sally: *Half lost – halvvejs fortabt* (Half bad – halvkode, 3). Carlsen, 421 sider
- Grey, Melissa: *Fjer og flammer – Skyggetimen* (Fjer og flammer, 2. bog). Alvilda, 460 sider
- Haiberg, Louise: *Dinea: modertræets datter*. Tellerup, 492 sider
- Hardinge, Frances: *Løgnens træ*. Turbine, 445 sider
- Harpsøe, Linette: *Exilium – de fejlfødte* (Exilium, 1). DreamLitt, 325 sider
- Kagawa, Julie: *Oprørerne* (Sagaen om Talon, 2). HarperCollins Nordic, 396 sider
- Kaufman, Amie: *Illuminae* (Illuminaefilerne, 01). Politiken, 599 sider
- Kincaid, S. J.: *Diabolik*. Carlsen, 371 sider
- Klaris, H. W.: *Sjælens pris* (Dæmonherskerens arving, 3). Tellerup, 277 sider
- Kokkedal, Jacob: *I døden og videre* (Den trofaste bror, bog 1). Ulven og Uglen, 477 sider
- Meyer, Marissa: *Cinder* (Lunar krøniken, 1. bind). Høst, 367 sider
- Morigan, Muffy: *Sejlvæveren*. DreamLitt, 379 sider
- Maas, Sarah J.: *Throne of glass – kongens forkæmper* (Throne of glass, 1). Tellerup, 558 sider
- Ness, Patrick: *Vi andre bor her bare*. Gyldendal, 262 sider
- Novik, Naomi: *Temeraire*. Alhambra, 366 sider
- Redwine, C. J.: *Skyggernes dronning* (En Ravenspire-roman, 1). Turbine, 361 sider
- Riggs, Ransom: *Sjælens Bibliotek* (Frøken Peregrines sælsomme børn, 3. bog). Gyldendal, 458 sider
- Riordan, Rick: *Det skjulte orakel* (Apollons prøvelser, 1). Carlsen, 391 sider
- Schneider, Charlie: *De dødes nat* (Tværveje). DreamLitt, 427 sider
- Skye, Evelyn: *Zarens spil*. Gyldendal, 382 sider
- Tahir, Sabaa: *En flamme i*

natten (An ember in the ashes, 2). Alvilda, 474 sider

- Yancey, Rick: *Den sidste stjerne* (Den 5. bølge, 3). Gyldendal, 361 sider

Tegneserier

- Blichfeldt, Emil: *Skæbneblod* (Vintersjæl, 2). Calibat, 53 sider
- Brahe, Frank: *Morf*. Gymnoten, 113 sider
- Brubaker, Ed: *Forbandet være mørket* (Fatale, 5). G. Floy Studio
- Hermann: *Færgemanden*. Faraos Cigarer, 56 sider
- Kuijpers, Henk: *Dragens tænder*. Tordendragens død (Frankas samlede eventyr). Cobolt, 128 sider
- Leloup, Roger: *Yoko Tsuno – under Kinas himmel* (Yoko Tsuno – integrale, 4). Cobolt, 164 sider
- Loisel, Regis: *Brist* (Den døde kæmpe, 6). Faraos Cigarer
- Loisel, Regis: *Panik* (Den døde kæmpe, 5). Faraos Cigarer
- MacLean, Andrew: *ApocalypticGirl: en arie til verdens undergang*. Fabel, 88 sider
- Rosa, Don: *Captain Kentucky*. Fahrenheit, 176 sider
- Rosinski, Grzegorz: *Sagaen om landet Qa* (Thorgal, 4). Cobolt

- Tamburini, Stefano: *Ranx. Cobolt*, 180 sider
- Vaughan, Brian K.: *Saga vol. 5*. G. Floy Studio

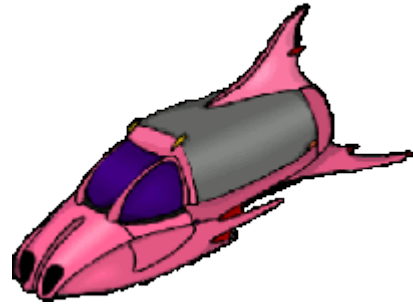
Fag- og anden litteratur

- *Anderseniana, årgang 2016*. Odense Bys Museer
- Baker, Felicity: *Harry Potter: filmguide*. Carlsen, 62 sider
- Baker, Felicity: *Hermione Granger: filmguide*. Carlsen, 63 sider
- Baker, Felicity: *Ron Weasley: filmguide*. Carlsen, 63 sider
- Hidalgo, Pablo: *Star Wars – Rogue One: ultimativ illustreret guide*. Alvilda, 192 sider
- Kogge, Michael: *Fantastiske skabninger og hvor de findes: mød karaktererne*. Gyldendal, 129 sider
- May, Trine: *Læs Ole Lund Kirkegaard med CL* (Læs ... med CL). Gyldendal, 104 sider
- Mylius, Johan E. de: *Livet og skriften: en bog om H.C. Andersen*. Gad, 730 sider
- Nathan, Ian: *Bag kulisserne på Fantastiske skabninger og hvor de findes*. HarperCollins Nordic, 143 sider
- Power, Dermot: *Fantastiske skabninger og hvor de findes: kreativiteten bag filmen*. HarperCollins Nordic, 264 sider
- Sahl, Nina: *Ole Lund Kirkegaard* (De små fagbøger). Gyldendal, 36 sider
- Salisbury, Mark: *En kuffert fuld af skabninger: udforsk filmmagien bag Fantastiske skabninger og hvor de findes*. HarperCollins Nordic, 158 sider
- Skovsted Pedersen, Marianne: *Læs H. C. Andersen med CL* (Læs ... med CL). Gyldendal, 96 sider
- *Star Wars – komplet guide til Galaksen*. Alvilda, 187 sider

Science Fiction Land

engelske og danske
science fiction bøger
både nye og brugte

Vi har i tusindvis af Science Fiction -Fantasy bøger,
samt et utal af tegneserier.

Vi holder Ophørs Udsalg.

Du kan besøge os nårsomhelst, efter aftale
Tlf. 59 65 16 20

Høgevej nr. 2 Asnæs Indelukke 4550 Asnæs

Oplysninger på email:
scifitom@gmail.com

www.sfland.dk

og

www.scifiland.dk

